

แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายใน
ภูมิภาคตะวันตก

โดย
นางสาวพิมพ์ ชัยมา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

APPROACHES TO DEVELOPING LIFE AND CAREERS SKILLS IN THE 21ST
CENTURY FOR HIGH SCHOOL STUDENTS IN THE WESTERN REGION

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education EDUCATIONAL RESEARCH METHODOLOGY

Department of Education Foundations

Academic Year 2023

Copyright of Silpakorn University

620620148 : วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21, โมเดลเชิงสาเหตุ

นางสาว พิมพ์ ชัยมา: แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิทักษ์ สุพรรณโณภาพ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก และ 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) จำนวน 453 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงบรรยาย และสถิติการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง และระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง กลุ่มเป้าหมายได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตกกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-square = 116.610, df = 65, relative Chi-square = 1.790, P = .000, RMSEA = .042, RMR = .006, CFI = .992, NFI = .984) ผลการวิเคราะห์ค่าอิทธิพลรวมของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงที่สุดต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (TE = .741) รองลงมา คือ มโนภาพแห่งตน (TE = .547) และการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ (TE = .070) ตามลำดับ

2) ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ได้แก่ (1) การจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมกลุ่ม และการทำงานร่วมกันเป็นทีม (2) การจัดการเรียนรู้แบบการโค้ช (coaching) (3) การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการสร้างผลงานและรายได้ให้กับนักเรียน (4) การจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพให้กับนักเรียน (5) การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและสนับสนุนการเรียนรู้ และ (6) การจัดสภาพแวดล้อมที่มีแหล่งเรียนรู้ทางเทคโนโลยี

620620148 : Major EDUCATIONAL RESEARCH METHODOLOGY

Keyword : approaches to developing, life and career skills in the 21st century, causal model

MISS Pimpa CHAIMA : Approaches to developing life and careers skills in the 21st century for High School Students in the Western Region Thesis advisor : Assistant Professor Pitak Supannopaph, Ph.D.

The objectives of this research were to 1) Develop and verify the consistency of a causal model of 21st century life and career skills of high school students in the western region and 2) Present guidelines for developing life and career skills in the 21st century of high school students in the western region. The research was divided in two phases and conducted accordingly. Phases one: to study the causal relationships in the development of life and career skills in the 21st century. The sample of 453 students was obtained by multi-stage random sampling. The research tool was a 5 rating scales estimation questionnaire. Statistics used for data analysis were descriptive statistics and Structural equation model analysis Phases two: to study guidelines for developing life and career skills in the 21st century. The research instrument was a structured interview. The target group was obtained through purposive selection of 9 people. Data analysis was content analysis. The results indicate that.

1) The results of examining the consistency of the causal model of life skills and careers in the 21st century of high school students in the western region with empirical data. It was found that the model was consistent with the empirical data. (Chi-square = 116.610, df = 65, relative Chi-square = 1.790, P = .000, RMSEA = 0.042, RMR = 0.006, CFI = 0.992, NFI = 0.984) The results of the analysis of the total influence of 21st century life and career skills of high school students in the western region found that Variables with the highest total influence on 21st century life and career skills of high school students in the western region are: Democratic upbringing (TE = .741) Followed by : Self-image (TE = .547) and Information technology development (TE = .070)

2) The results of the study of guidelines for developing life and career skills in the 21st century for high school students in the western region are as follows : (1) Group activity learning and working together as a team. (2) Coaching learning management. (3) Organizing activities to promote the creation of work and income for students. (4) Organizing career guidance activities for students. (5) Providing a safe and supportive environment for learning. and (6) Setting up an environment that is a technological learning resource.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดีด้วยความเมตตากรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิทักษ์ สุพรรณโณภาพ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.มนัสพันธ์ น้ำสมบุรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งเป็นผู้ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือและติดตามความก้าวหน้าให้ ผู้วิจัยมีความรับผิดชอบต่อการทำวิทยานิพนธ์อย่างเต็มความสามารถ และสละเวลาอันมีค่าในการ ตรวจสอบปรับแก้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สรัญญา จันทร์ชูสกุล ประธาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พินดา วราสุนันท์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ให้ คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์เพื่อให้อาจารย์นิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์และมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน อันประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยูวี ญาณปริชาเศรษฐ อาจารย์ ดร. ศศิพัชร จำปา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ เทอด แก้วศิริ ที่กรุณาเป็น ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ต่อการทำ วิทยานิพนธ์อย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านผู้อำนวยการโสภา ข้าเจริญ ผู้อำนวยการโรงเรียนสวนผึ้งวิทยา ที่ ส่งเสริม สนับสนุน และสละเวลาอันมีค่าให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัย ได้ข้อมูลที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ ท่านผู้อำนวยการโรงเรียน หนองโพวิทยา และท่านผู้อำนวยการโรงเรียนเนกขัมมิวิทยา ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเข้าสัมภาษณ์ บุคลากรในโรงเรียน ซึ่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์เป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์อย่างยิ่ง

ขอขอบคุณคุณครูจากสถานศึกษาทั้ง 10 แห่ง ที่กรุณาเอื้อเฟื้อเป็นผู้ประสานงานและให้ความ ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณคณะผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนสวนผึ้งวิทยา ที่ให้การ สนับสนุน ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

คุณค่าหรือประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ที่อบรมสั่งสอน แนะนำ ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจอย่างดีเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามของการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	12
ตอนที่ 1 มโนทัศน์เกี่ยวกับทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21.....	12
1.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21.....	12
1.2 ความหมายของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21.....	14
1.3 ความสำคัญเกี่ยวกับทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21.....	15
1.4 องค์ประกอบของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21.....	17
ตอนที่ 2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Learning Theory: SCT).....	26

2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม.....	26
2.2 มโนภาพแห่งตนกับการมีทักษะชีวิตและอาชีพ.....	29
2.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับการมีทักษะชีวิตและอาชีพ	30
2.4 การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศกับการมีทักษะชีวิตและอาชีพ.....	32
ตอนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21	34
3.1 แนวคิดทฤษฎีหรือเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและ อาชีพในศตวรรษที่ 21	34
3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21	35
ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	63
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	64
ระยะที่ 1 ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก.....	65
1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	65
1.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	67
1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67
1.4 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	69
1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	74
1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย	75
ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก	75
2.1 การเลือกกรณีศึกษา	76
2.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	77
2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	77
2.4 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารและครู.....	77
2.5 การตรวจสอบข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
ความหมายและสัญลักษณ์สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์	79
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการวิจัย.....	81
ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน.....	81
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและ อาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก	86
2.1 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดลเชิงสาเหตุระหว่าง ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 มโนภาพแห่งตน การอบรมเลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตย และการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก.....	86
2.2 ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก	89
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน ชั้น มัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก	93
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	104
สรุปผลการวิจัย.....	105
อภิปรายผล.....	106
ข้อเสนอแนะ.....	116
รายการอ้างอิง.....	118
ภาคผนวก.....	124
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	125
ภาคผนวก ข ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าความเที่ยง และค่าอำนาจจำแนก	127
ของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก	127
ภาคผนวก ค แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย และแบบสัมภาษณ์.....	143
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ขอตรวจเครื่องมือ ขอเก็บข้อมูล และขอสัมภาษณ์....	153

ภาคผนวก จ คำสั่งการร่นโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผล	160
ต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา.....	160
ประวัติผู้เขียน	183

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
ตารางที่ 2 จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	65
ตารางที่ 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	66
ตารางที่ 4 จำนวนข้อคำถามของแบบสอบถาม.....	68
ตารางที่ 5 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องเฉลี่ย (IOC) ของข้อคำถาม	71
ตารางที่ 6 แสดงค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามในตัวแปรแต่ละด้าน.....	73
ตารางที่ 7 แสดงค่าความเที่ยงด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค.....	74
ตารางที่ 8 กรณีศึกษาและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาเชิงลึกในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องและ แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก.....	76
ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง	81
ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้.....	83
ตารางที่ 11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันของตัวแปรสังเกตได้	87
ตารางที่ 12 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์	89
ตารางที่ 13 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผล ต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก.....	91
ตารางที่ 14 สรุปข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	102
ตารางที่ 15 สรุปแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก จากการสัมภาษณ์	103

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 st	14
ภาพที่ 2 องค์ประกอบของทักษะชีวิตและอาชีพ.....	26
ภาพที่ 3 โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสามองค์ประกอบซึ่งเป็นตัวกำหนดที่มีอิทธิพลเชิงเหตุผล ซึ่ง กันและกัน Bandura (1997 อ้างถึงใน ภาสิต ศิริเทศ, 2562).....	27
ภาพที่ 4 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีอิทธิพลต่อตัวแปรโมโนภาพแห่งตน และการพัฒนา เทคโนโลยีสารสนเทศ	29
ภาพที่ 5 โมโนภาพแห่งตนมีอิทธิพลทางตรงต่อการมีทักษะชีวิตและอาชีพ	30
ภาพที่ 6 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีอิทธิพลทางตรงต่อการมีทักษะชีวิตและอาชีพ.....	32
ภาพที่ 7 การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศมีอิทธิพลทางตรงกับทักษะชีวิตและอาชีพ.....	33
ภาพที่ 8 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีอิทธิพลทางตรงการมีทักษะชีวิตและอาชีพ	33
ภาพที่ 9 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะชีวิตและอาชีพ	42
ภาพที่ 10 องค์ประกอบของโมโนภาพแห่งตน.....	47
ภาพที่ 11 องค์ประกอบของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	55
ภาพที่ 12 องค์ประกอบของการพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศ	60
ภาพที่ 13 กรอบแนวคิดการวิจัย	63
ภาพที่ 14 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุทักษะชีวิตและอาชีพ ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตกกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	90

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและระบบการจัดการศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องปรับตัวอย่างต่อเนื่องให้ทันยุคสมัย เพื่อตอบสนองความต้องการของเยาวชน สังคมและตลาดแรงงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต การจัดการศึกษาควรจะมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมให้เยาวชนมีทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตและสอดคล้องกับสังคมในอนาคต การปรับปรุงระบบการศึกษาและการพัฒนาทักษะมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี รวมทั้งจะช่วยเพิ่มศักยภาพ โอกาส และความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจภายในประเทศ และด้วยแนวโน้มการเป็นสังคมผู้สูงอายุและสัดส่วนของประชากรในวัยทำงานที่ลดลงเรื่อย ๆ ทรัพยากรมนุษย์ที่มีทักษะคือปัจจัยสำคัญของความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในอนาคต ดังนั้น คุณภาพของระบบการศึกษา ตลอดจนสมรรถนะและทักษะของผู้สำเร็จการศึกษาจึงเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกระดับทุกประเภท นอกจากนี้ยังได้ตระหนักถึงความสำคัญและการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพให้ผู้เรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนจบมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้ผู้เรียนในแต่ละระดับวางแผนด้านอาชีพในอนาคต โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักตนเองสำรวจความสนใจ ความถนัด และมองเห็นเส้นทางชีวิตในอนาคต เพื่อวางแผนในการศึกษาต่อ หรือเข้าสู่ตลาดแรงงาน ได้อย่างมีคุณภาพ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้านทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การดำเนินชีวิต ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ทำให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาสาระตามหลักสูตรควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สาระวิชา ก็มีความสำคัญ แต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อมีชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้สาระวิชา ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของศิษย์โดยครูช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้แก่นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเอง (ไสว พักขาว, 2558) หลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจึงนำเสนอทักษะจำเป็นของผู้เรียนในอนาคต โดยหนึ่งในนั้นคือ 21 Partnership for 21st Century Skill หรือ P21 ร่วมกับสมาคมการศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกาและองค์กรต่างสาขาอาชีพเกือบ 40 องค์กรได้พัฒนาและนำเสนอ กรอบแนวคิดต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Framework for 21st Century Learning) ซึ่งประกอบด้วยวิชาแกนแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ

สื่อและเทคโนโลยี ทักษะชีวิตและอาชีพ และระบบสนับสนุนการศึกษาของศตวรรษที่ 21 (จินตวีร์ คล้ายสังข์, 2560)

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนมีทักษะในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาระดับสูงที่ต้องได้รับการจ้างงานเมื่อสำเร็จการศึกษา เมื่อเป็นเช่นนั้นนักศึกษาจึงควรได้รับการเพิ่มพูนและเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นในการจ้างงาน ทักษะชีวิตและอาชีพประกอบด้วยความรู้ที่จำเป็นในการขยายโอกาสในการมีงานทำ ทักษะชีวิตและอาชีพประกอบด้วยสิ่งที่นายจ้างส่วนใหญ่ถือว่าเป็นทักษะการจ้างงาน กระบวนการเรียนรู้ใหม่คือการกำหนดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยมีจุดมุ่งหมายโดยตรงในการสอนให้ผู้เรียนเรียนรู้และทำงานได้ดีกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ตามกระบวนการเรียนรู้ใหม่เพื่อที่จะผลิตผู้เรียนที่มีความพร้อมในการทำงานทางสถาบันการศึกษา จำเป็นต้องสอนทักษะต่าง ๆ เหล่านี้ให้กับผู้เรียน (Azidah Abu Ziden, 2020) ในปัจจุบันการจัดการศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาให้ทันกับการเจริญเติบโตทางด้านเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกระดับ เพื่อให้ผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษามีเป้าหมายด้านการทำงานและอาชีพต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง และมองเห็นเส้นทางชีวิตในอนาคตเพื่อความสำเร็จในการทำงานและการดำเนินชีวิต ครูจึงต้องเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้แนะนำ และเรียนรู้ไปพร้อมผู้เรียน สังคมโลกในศตวรรษที่ 21 มีความแตกต่างไปจากในอดีต การจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือการจัดการศึกษาที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน คือ ทักษะเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและอาชีพ

ทักษะชีวิตและอาชีพ จัดเป็นองค์ประกอบหนึ่งของทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้เรียนจะต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญ ไสว พักขาว (2558) กล่าวว่า ทักษะชีวิตที่สำคัญที่ต้องพัฒนา คือ 1) ความยืดหยุ่นและการปรับตัว 2) การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง 3) ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม 4) การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต (Productivity) และความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Accountability) และ 5) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Responsibility) โดยทักษะชีวิตและอาชีพนี้ มีความสำคัญสำหรับนักเรียนเนื่องจากทักษะชีวิตและอาชีพเป็นทักษะที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ทักษะชีวิตและอาชีพ คือ ความสามารถแสวงหาความรู้ นำพาตนเองเรียนรู้ได้ มีความมั่นใจในตัวเอง กระตือรือร้นใฝ่รู้ เป็นผู้สร้าง มุ่งความเป็นเลิศ ดำรงชีวิตด้วยความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น เป็นพลเมืองที่ดี เคารพกติกา มีระเบียบวินัย คำนึงถึงสังคม มีคุณธรรม มีความเป็นไทย เข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม และแบ่งปันประสบการณ์ ทักษะการทำงานหรืออาชีพ คือ ความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในการทำงาน การติดต่อสื่อสารการทำงานเป็นทีม แสดงภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ มีความยืดหยุ่นและปรับตัวได้ดี ริเริ่มงาน ดูแลตนเองได้อดทนและ

ขยันทำงาน ทักษะชีวิตและอาชีพ คือการเรียนรู้ที่จะปรับตัวได้อย่างดีในสภาวะการเปลี่ยนแปลง หรือ มีภัยคุกคามได้อย่างชาญฉลาดถือเป็นเรื่องสำคัญในการดำรงชีวิตที่มีทักษะชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 และการคิดสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อตอบสนองการดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมที่ต่างกันไป นำไปสู่การ เผยแพร่ การนำเทคนิควิธีการใช้และพัฒนาทักษะ เกิดเป็นกลยุทธ์การขายเกิดผู้ประกอบการในงาน อาชีพ ซึ่งเป็นทักษะอาชีพที่ต้องมีการส่งเสริมให้ทันในยุคการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาทักษะชีวิตและ อาชีพทั้ง 5 ด้าน สามารถพัฒนาได้ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1) ความยืดหยุ่นและการปรับตัว (Flexibility and Adaptability) เป็นการปรับตัวเพื่อรับการเปลี่ยนแปลง (Adapt to Change) โดย ปรับตัวตามบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบและบริบทตามช่วงเวลาที่กำหนด และปรับตัวเพื่อการ เปลี่ยนแปลงบรรยากาศของการทำงานในองค์กรที่ดีขึ้น เกิดความยืดหยุ่นในการทำงาน (Be Flexible) โดยสามารถหลอมรวมผลสะท้อนของงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้นำที่สร้างสรรค์ให้เกิดผลเชิงบวกกับการทำงาน และมีความรู้ความเข้าใจในการสร้างความสมดุลและความเสมอภาค อย่างรอบด้าน เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์ของการทำงาน 2) เป็นผู้มีความคิด ริเริ่มและเป็นผู้นำ (Initiative and Self-Direction) เป็นการจัดการด้านเป้าหมายและเวลา (Manage Goals and Time) โดยกำหนดเป้าหมายได้ชัดเจนบนฐานความสำเร็จตามเกณฑ์ที่กำหนด สร้างความ สมดุลในเป้าหมายที่กำหนด (ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว) และใช้เวลาและการจัดการให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงาน การสร้างงานอิสระ (Work Independently) โดยกำกับติดตาม จำแนกวิเคราะห์ จัดเรียงลำดับความสำคัญ และกำหนดภารกิจงานอย่างมีอิสระปราศจากการควบคุม จากภายนอก เป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพในตนเอง (Be Self-Directed Learners) โดยมุ่งมั่นสู่ความ เชี่ยวชาญทั้งทางด้านทักษะ ความรู้และขยายผลสู่ความเป็นเลิศ เป็นผู้นำเชิงทักษะขั้นสูง มุ่งสู่ความ เป็นมืออาชีพเป็นผู้นำในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และสามารถสะท้อนผลและเก็บ เกี่ยวประสบการณ์จากอดีตมุ่งสู่เส้นทางแห่งความก้าวหน้าในอนาคต 3) ทักษะทางสังคมและการ เรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-Cultural Skills) ประกอบด้วย ประสิทธิภาพเชิงปฏิสัมพันธ์ ร่วมกับผู้อื่น (Interact Effectively with Others) โดยรอบรู้ในการสร้างประสิทธิภาพ จังหวะเวลา ที่เหมาะสมในการฟัง-การพูดในโอกาสต่างๆ และสร้างศักยภาพต่อการควบคุมให้เกิดการยอมรับใน ความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ การสร้างทีมงานที่มีคุณภาพ (Work Effectively in Diverse Teams) โดย ยอมรับในข้อแตกต่างทางวัฒนธรรมและภารกิจงานของทีมงานที่แตกต่างกันหลากหลายลักษณะ เปิดโลกทัศน์และปลูกจิตสำนึกเพื่อมองเห็นการยอมรับในข้อแตกต่าง สามารถมองเห็นคุณค่าในความ แตกต่างเหล่านั้น พึงระลึกเสมอว่าข้อแตกต่างเชิงสังคมและวัฒนธรรมนั้น สามารถนำมาสร้างสรรค์ เป็นแนวคิดใหม่ๆให้เกิดขึ้นได้ โดยการคิดค้นนวัตกรรมเพื่อการสร้างงานอย่างมีคุณภาพ 4) การเป็น ผู้สร้างหรือผู้ผลิต (Productivity) และความรับผิดชอบต่อผู้อื่น (Accountability) เป็นการ จัดการโครงการ (Manage Projects) โดยกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จของงาน และ

วางแผน จัดเรียงลำดับความสำคัญของงานและบริหารจัดการให้เกิดผลลัพธ์ที่มุ่งหวัง สร้างผลผลิตที่มีคุณภาพสูง โดยมีจุดเน้นในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การทำงานทางวิชาชีพที่สุจริต สามารถบริหารเวลาและบริหารโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เน้นภารกิจงานในเชิงสหกิจ (Multi-tasks) การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน นำเสนอผลงานได้อย่างมืออาชีพ และยอมรับผลผลิตที่เกิดขึ้นด้วยความชื่นชม และ 5) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility) หมายถึง ความเป็นตัวแบบและเป็นผู้นำคนอื่น (Guide and Lead Others) โดยใช้ทักษะการแก้ไขปัญหาระหว่างบุคคลได้ เพื่อนำพาองค์กรก้าวบรรลุจุดมุ่งหมาย เป็นตัวกลางหรือผู้ประสานงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถชี้แนะและนำพาองค์กรก้าวสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ยอมรับความสามารถของคณะทำงานหรือผู้ร่วมงานที่มีความแตกต่างกัน และเป็นแบบอย่างในพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ผู้อื่นยอมรับ (อนุชา โสมาบุตร, 2556) จากรายละเอียดและความสำคัญดังกล่าว ครูผู้สอนจึงควรพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพตั้งแต่การศึกษาระดับมัธยมจะทำให้ผู้เรียนมีเป้าหมาย รู้จักการวางแผนเพื่อการทำงานในอนาคต เรียนรู้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความเป็นผู้นำ รู้จักปรับตัวเข้ากับผู้อื่นสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2563 หมวดที่ 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 65 ระบุไว้ว่า “ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิตรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ” สถาบันทางการศึกษาต่างๆ ได้เริ่มนำเอาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการภายในองค์กร และให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารทุกฝ่าย ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่ช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยในการวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเป็นระบบ ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างคล่องตัว ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา ทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับประเทศ โดยการมีระบบสารสนเทศที่ดีจะช่วยให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขันซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศที่เพิ่มขึ้น เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งในการผลิตผลงาน การเข้าถึงข้อมูล การจัดเก็บและการกระจายความรู้ในด้านการศึกษา การเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ในสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ (อภิญญา รัตนโกเมศ, 2552)

ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน รวมไปถึงด้านการศึกษา จำเป็นต้องการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการศึกษาให้ทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในยุคสารสนเทศการจัดการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ตามความมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเรียนการสอนมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหา

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ รวมไปถึงวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ จะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ทันสมัย และเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สถานศึกษาที่มีการปรับเปลี่ยนแผนและเป้าหมายในการจัดการศึกษา มีการปรับปรุงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีคุณภาพสูงขึ้น มีการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทำให้การจัดการเรียนรู้น่าสนใจยิ่งขึ้น และมีการใช้วิธีการวัดประเมินผลใหม่ ๆ มากขึ้น (บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2565) ผู้บริหารพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะการบริหาร ครูเรียนรู้และพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีเพิ่มขึ้น และครูเปลี่ยนวิธีสอน วิธีการวัดประเมินผลให้เหมาะสม ทำให้นักเรียนมีเวลาอยู่กับครอบครัวมากขึ้น นักเรียนสามารถลดเวลา ความเสี่ยง และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปโรงเรียน ในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีความสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก โดยอยู่ในรูปแบบของสื่อต่าง ๆ ทั้งเสียง ภาพและตัวอักษร ด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข ด้านการเกษตร ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านอุตสาหกรรมและการบริการ ด้านการท่องเที่ยว และด้านการบริการของรัฐ การให้ความสำคัญต่อการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อก้าวสู่ฐานความรู้อย่างต่อเนื่องจึงมีความจำเป็น โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดยุทธศาสตร์การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในแผนแม่บท การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา และกำหนดขอบเขตในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในสถานศึกษาในด้านการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ (ประยงค์ กุศลปกรณ, 2555) การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญมากในยุคศตวรรษที่ 21 การที่บุคคลมีความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจะสามารถพัฒนาตนเองได้ในด้านต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ดังนั้นในกระบวนการจัดการศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำไปสู่ความก้าวหน้าในการพัฒนาการทำงาน

จากความสำคัญของการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของผู้เรียน และจากแนวความคิดที่ว่า ความรู้อย่างเดียวอาจจะไม่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข จึงจำเป็นต้องมีทักษะอาชีพและทักษะชีวิตด้วย (จินตวีร์ คล้ายสังข์และคณะ, 2560) ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 โดยมีปัจจัยสาเหตุหลักที่ผู้วิจัยมีความสนใจ คือ การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลได้พบว่า การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่า การที่ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ดี จะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพด้วย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกทำการวิจัยกับผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคตะวันตก โดยครอบคลุมบริเวณพื้นที่ 8 จังหวัด คือ กาญจนบุรี

นครปฐม ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร และสุพรรณบุรี เนื่องจากภูมิภาคตะวันตกเป็นภูมิภาคที่มีความสำคัญในหลากหลายด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านประวัติศาสตร์ ด้านการอุดมศึกษา ด้านทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการผลิตและการตลาดสินค้าภาคเกษตร อุตสาหกรรมปลอดภัย และการท่องเที่ยวคุณภาพและสนับสนุนการค้าผ่านแดนในเขตภาคตะวันตก โดยสนับสนุนให้เปิดประตูการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว เชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย พื้นที่ภาคกลางและเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (อีอีซี) อีกด้วย (ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2565)

ทั้งนี้ข้อค้นพบที่ได้นี้จะช่วยให้นักศึกษาและผู้เกี่ยวข้องได้เห็นแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของผู้เรียน โดยสามารถนำผลวิจัยที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดการศึกษา การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มระดับทักษะชีวิตและการทำงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำถามของการวิจัย

1. โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในภูมิภาคตะวันตกมีลักษณะอย่างไรและมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่

2. แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในภูมิภาคตะวันตกเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

2. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

สมมติฐานการวิจัย

1. ตัวแปรมโนภาพแห่งตน ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และตัวแปรการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

2. โมเดลเชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภูมิภาคตะวันตก ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดราชบุรี จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 86,488 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภูมิภาคตะวันตก จำนวน 8 โรงเรียน นักเรียนจำนวน 480 คน ได้มาจากการสุ่มหลายขั้นตอน

1.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1.3.1 ตัวแปรแฝงภายใน คือ ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 วัดได้จาก ตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 5 ตัวแปร คือ ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์และกำกับดูแลตนเองได้ ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างผลงานหรือผลิตผลและความรับผิดชอบเชื่อถือได้ ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ

1.3.2 ตัวแปรแฝงภายนอก ได้แก่

1) มโนภาพแห่งตน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ ความเชื่อมั่นในตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น

2) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร คือ การให้ความยุติธรรม การยอมรับความสามารถและความคิดเห็น การมีเหตุผล การให้ความรัก

3) การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น ทักษะการจัดการข้อมูลเอกสารและการนำเสนอด้วยคอมพิวเตอร์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทักษะชีวิตและอาชีพ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการดำเนินชีวิต โดยใช้ความรู้ในการแก้ปัญหา มีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงาน สามารถทำงานและดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรมได้ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและตนเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งสามารถจำแนกองค์ประกอบได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว หมายถึง การที่บุคคลมีความสามารถในการปรับบทบาทหน้าที่ เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ มีความรับผิดชอบต่องานตรงตามตารางเวลา ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในความคลุมเครือของสังคมและการเปลี่ยนแปลง และให้ผลสะท้อนกลับอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถดำเนินการจัดการในเชิงบวกรวมกับการชมเชย ความล้มเหลว และการวิจารณ์ทางบวก เข้าใจ จัดการปัญหาที่เกิดขึ้นและปรับทัศนคติที่หลากหลายให้สมดุล

1.2 การริเริ่มสร้างสรรค์และกำกับดูแลตนเอง หมายถึง การที่บุคคลมีความสามารถในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีการตั้งเป้าหมายกับเกณฑ์ที่ประสบความสำเร็จในสิ่งที่เป็นจริงและไม่เป็นจริง เป้าหมายในระยะสั้นและยาวให้เหมาะสมกับช่วงเวลาสมดุล ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ สามารถควบคุม อธิบาย จัดการงานอย่างสมบูรณ์โดยปราศจากความผิดพลาด ฝึกทักษะการเป็นผู้เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง การมองเห็นโอกาสเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อขยายความเชี่ยวชาญในงานของตนเอง มีการริเริ่มการพัฒนาทักษะไปสู่ระดับอาชีพ แสดงความเอาใจใส่จริงจังต่อการเรียนรู้ และทบทวนประสบการณ์ในอดีต เพื่อค้นหาทางพัฒนาในอนาคต

1.3 ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม หมายถึง การที่บุคคลมีความสามารถในการทำงาน ได้ดีกับผู้ร่วมงาน การรู้ความเหมาะสมในการฟังและการพูด การรับฟังความคิดเห็น การประพฤตินให้น่าเคารพ และมีมารยาทที่งดงาม เคารพและยอมรับความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งสามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ นำเสนอความเชี่ยวชาญด้วยตนเองสู่การพัฒนาคุณภาพของผลงาน

1.4 การเป็นผู้สร้างผลงานหรือผลิตผลและความรับผิดชอบต่อผู้อื่น หมายถึง การที่บุคคลมีการกำหนดขั้นตอนวิธีการทำงานในการสร้างชิ้นงานผลงานหรือผลิตภัณฑ์ มีการตั้งเป้าหมาย การวางแผนและจัดการงานให้สำเร็จไปสู่ผลลัพธ์ที่มุ่งหมาย เมื่อพบกับอุปสรรค และความกดดัน สามารถวางแผนและจัดการงานให้สำเร็จไปสู่ผลลัพธ์ที่มุ่งหมายได้ สามารถทำงานอย่างมีจริยธรรม จัดการเวลาและโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ ทำงานได้หลายรูปแบบ มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่น่าเชื่อถือ มีความตรงต่อเวลา การร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพกับทีม เคารพและชมเชยทีม และสามารถอธิบายผลลัพธ์ของงาน

1.5 ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ หมายถึง การที่บุคคลมีความสามารถในการทำงานและเอาใจใส่สังคม ใช้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการแก้ปัญหา ในการแนะนำผู้อื่นไปสู่เป้าหมาย ใช้ประโยชน์จากจุดแข็งของผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จไปยังเป้าหมาย กระตุ้นผู้อื่นไปถึงในสิ่งที่ดีที่สุดในตัวอย่าง แสดงให้เห็นถึงความมีคุณธรรมและพฤติกรรมที่มีจริยธรรม ใช้อิทธิพลและอำนาจในทางที่ถูกกระตุ้นผู้อื่นให้เกิดผลงาน แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม และถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

2. มโนภาพแห่งตน หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลที่มีต่อตนเองในทุก ๆ ด้าน โดยเป็นผลมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นรอบข้าง และสภาพแวดล้อม อันเป็นผลให้เกิดการแสดงพฤติกรรมของตน จากการศึกษางานวิจัยและข้อมูลทางวิชาการสามารถจำแนกองค์ประกอบของมโนภาพแห่งตนได้ดังนี้

2.1 ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความเชื่อมั่นของบุคคลในการตัดสินใจที่จะแสดงออกทางพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งมาจากความรู้สึกนึกคิดภายในจิตใจ พร้อมเผชิญกับทุกสถานการณ์ได้อย่างมั่นใจ

2.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง แรงผลักดันในตนเองที่เกิดขึ้น เมื่อแต่ละบุคคลมีความต้องการประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยมีความมานะอดทน ความพยายามให้ผ่านพ้นต่ออุปสรรคต่าง ๆ

2.3 การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น หมายถึง ความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น และวางตัวได้อย่างเหมาะสมในทุกสถานการณ์

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือ การที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยการไม่ตามใจและเข้มงวดกวดขันจนเกินไป มีเหตุผล ให้โอกาสเด็กแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็ก ให้ความรักและความเอาใจใส่เป็นกันเอง รวมทั้งให้ความร่วมมือตามโอกาสที่เหมาะสม จากการศึกษางานวิจัยและข้อมูลทางวิชาการสามารถจำแนกองค์ประกอบของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยได้ดังนี้

3.1 การให้ความยุติธรรม หมายถึง การที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็ก โดยการให้สิทธิในการอบรม สั่งสอน การดูแล การให้สิ่งของอย่างเท่าเทียมกันทุกคน

3.2 การยอมรับความสามารถและความคิดเห็น หมายถึง การที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กโดยการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นหรือความสามารถของตนในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้

3.3 การมีเหตุผล หมายถึง การที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กโดยการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของเด็ก ให้เหตุผลเมื่อมีการส่งเสริมหรือห้ามมิให้กระทำสิ่งใด มีการให้รางวัลหรือลงโทษลูกอย่างเหมาะสม

3.4 การให้ความรัก หมายถึง การที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติตนต่อเด็กด้วยความเอาใจใส่ ดูแลทุกข์สุขของเด็ก ทำให้เด็กรู้สึกมีความสุขและอบอุ่น

4. การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน จากการศึกษางานวิจัยและข้อมูลทางวิชาการสามารถจำแนกองค์ประกอบของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศได้ดังนี้

4.1 ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานในการสร้างชิ้นงานหรือผลิตชิ้นงาน และสามารถใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารได้

4.2 ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น หมายถึง สามารถสืบค้นข้อมูลด้านต่าง ๆ ผ่านแหล่งเรียนรู้บนเว็บไซต์และการติดต่อสื่อสารในด้านต่าง ๆ โดยใช้ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ตเบื้องต้นได้

4.3 ทักษะการจัดการข้อมูล เอกสารและการนำเสนอด้วยคอมพิวเตอร์ หมายถึง ความสามารถในการจัดการข้อมูลสารสนเทศ จัดการระบบฐานข้อมูลและนำเสนองานด้วยคอมพิวเตอร์ได้

5. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 8 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม ราชบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงระดับทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก
2. ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ทำให้สามารถพัฒนานักเรียนในปัจจุบันด้านดังกล่าวได้

3. สามารถนำแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ ไปพัฒนานักเรียนโดยสามารถปรับประยุกต์ในด้านการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพให้กับนักเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก โดยผู้วิจัยได้นำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 4 ตอน โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 มโนทัศน์เกี่ยวกับทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

ตอนที่ 2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Learning Theory: SCT)

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิต และทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตอนที่ 1 มโนทัศน์เกี่ยวกับทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

1.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21

ทักษะในศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกยุคปัจจุบันที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่มากขึ้น ซึ่งทักษะในศตวรรษที่ 21 ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้นอกห้องเรียน เกิดทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหา เอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้ และสามารถเชื่อมโยงความแตกต่างทางวัฒนธรรมได้ หลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้นำเสนอทักษะจำเป็นของผู้เรียนในอนาคต โดยหนึ่งในนั้นคือ 21 Partnership for 21st Century Skill หรือ P21 ร่วมกับสมาคมการศึกษาแห่งชาติสหรัฐอเมริกา และ และองค์กรต่างสาขาอาชีพเกือบ 40 องค์กรได้พัฒนาและนำเสนอ กรอบแนวคิดต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วยวิชาแกน แนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะชีวิตและการทำงาน และระบบสนับสนุนการศึกษาของศตวรรษที่ 21 (จินตวีร์ คล้ายสังข์, 2560) นอกจากนี้ ทักษะในศตวรรษที่ 21 คือคุณลักษณะและความสามารถของบุคคลที่นอกเหนือจากความรู้ในวิชาเรียน ที่จะทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการทำงานและการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (น้ำทิพย์ งามอาจวานิชย์, 2556) ซึ่งทักษะการเรียนรู้ในโลกศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ 1) ความรู้ แนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 (21st Century Themes) และ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) 2) ระบบสนับสนุนการศึกษา (Support Systems) ของศตวรรษที่ 21 โดยมีระบบในการสนับสนุน

การเรียนรู้ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่แสดงให้เห็นว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่จบการศึกษามี ดังนี้ (สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์, 2560)

1) ความรู้ แนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 เป็นความรู้ในวิชาพื้นฐานโดยมุ่งเน้นไปที่ การอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) คณิตศาสตร์ (Arithmetic) หรือที่เรียกว่า 3Rs และแนวคิด ที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 (Key Subjects – 3Rs and 21st Century Themes) รวมทั้งมีทักษะแห่ง ศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ประกอบด้วย (1) ทักษะชีวิตและอาชีพทำงาน (Life and Career Skills) (2) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills) โดยมุ่งเน้นไปที่ การคิดวิเคราะห์ (Critical thinking) การสื่อสาร (Communication) การร่วมมือ (Collaboration) การคิด สร้างสรรค์ (Creativity) หรือที่เรียกว่า 4C's และ (3) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills)

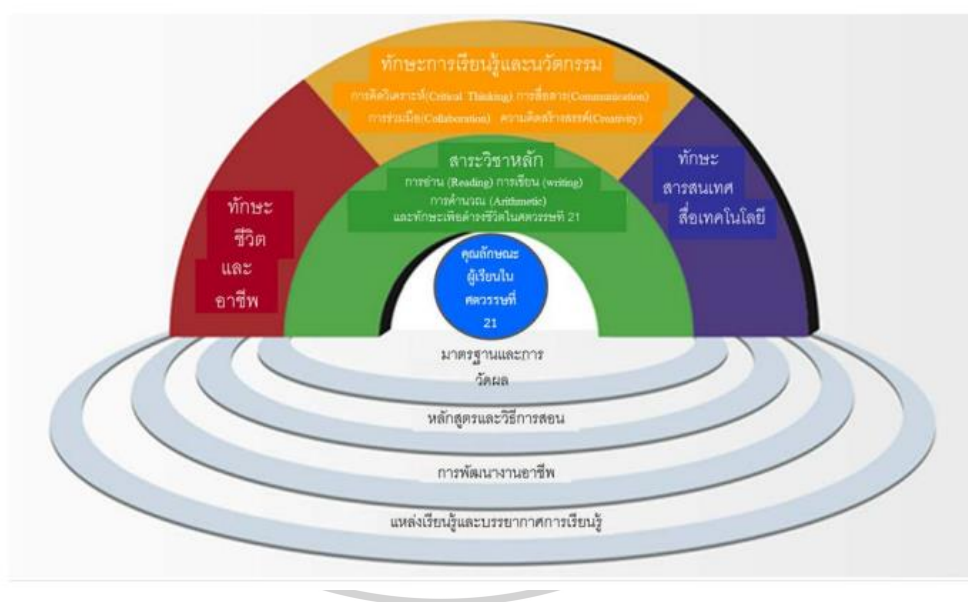
2) ระบบสนับสนุนการศึกษา เป็นระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ประกอบด้วย (1) มาตรฐานและการประเมิน (Standards and Assessments) มุ่งเน้นไปที่ความรู้เนื้อหาและ ความเชี่ยวชาญ มีมาตรฐานการเรียนรู้เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง สามารถแก้ปัญหา ได้ใช้แบบทดสอบมาตรฐานที่มีคุณภาพสูงในชั้นเรียนและหลังการเรียน (2) หลักสูตรและการสอน (Curriculum and Instruction) มุ่งเน้นการเรียนในรูปแบบสหวิทยาการ บูรณาการนวัตกรรม การเรียนการสอน การเรียนรู้แบบสืบค้น (Inquiry - Based Learning) การเรียนรู้จากการใช้ปัญหา เป็นฐาน (Problem- Based Learning) และทักษะการคิดที่สูงขึ้น (3) การพัฒนาทางวิชาชีพ (Professional Development) มุ่งเน้นให้ครูมีความรู้ความสามารถในการสอนแบบบูรณาการใช้ กลยุทธ์ในการสอนที่หลากหลายในชั้นเรียนให้ผู้เรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้และ (4) สภาพแวดล้อม การเรียนรู้ (Learning Environments) สร้างการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติและการสนับสนุนของ บุคลากรและสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องโลกแห่งความจริง ตามบริบทศตวรรษที่ 21 ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติเป็นการเรียนแบบโครงการ (Project- Based Learning) หรือลงมือปฏิบัติในงานอื่นๆ ที่นำมาใช้ในการเรียนรู้การเรียนรู้จากสื่อเครื่องมือ เทคโนโลยีและทรัพยากรการศึกษาที่มีคุณภาพ

กรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีเป้าหมายไปที่ผู้เรียน เกิดคุณลักษณะใน ศตวรรษที่ 21 โดยผู้เรียนจะใช้ความรู้ในสาระหลักไปบูรณาการสังสมประสบการณ์กับทักษะ 3 ทักษะ เพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อและ เทคโนโลยี และทักษะชีวิตและอาชีพ ซึ่งการจัดการศึกษาจะใช้ระบบส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่

21 ห้าระบบ คือ ระบบมาตรฐานการเรียนรู้ ระบบการประเมินผลทักษะการเรียนรู้ ระบบหลักสูตร และวิธีการสอน ระบบการพัฒนางานอาชีพ และระบบแหล่งเรียนรู้และบรรยากาศการเรียนรู้ (สำนักบริการงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ., 2559)

กรอบแนวคิดของทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงทักษะที่นักเรียนในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีเพื่อเติบโตในโลกที่เปลี่ยนแปลงรวมถึงทักษะชีวิตและอาชีพ ความสามารถในการจ้างงานเป็น "บทเรียนของความสำเร็จ ทักษะความเข้าใจและคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษามีแนวโน้มที่จะได้รับการจ้างงานและประสบความสำเร็จในอาชีพที่ตนเลือกซึ่งเป็นประโยชน์ต่อตนเองแรงงานชุมชนและเศรษฐกิจ" (Frederique Bouilheres, 2016)

กรอบความคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21st

ที่มา : แนวทางจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (2559)

1.2 ความหมายของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

ทักษะชีวิตและอาชีพ หมายถึง การเรียนรู้ที่จะปรับตัวได้อย่างดีในสภาวะการเปลี่ยนแปลง หรือมีภัยคุกคามได้อย่างชาญฉลาดถือเป็นเรื่องสำคัญในการดำรงชีวิตที่มีทักษะชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 และการคิดสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อตอบสนองการดำรงชีวิตเฉพาะบริบทสภาพแวดล้อมที่ต่างกันไป นำไปสู่การเผยแพร่เทคนิควิธีการใช้และพัฒนาทักษะใช้ เกิดเป็นกลยุทธ์

การขยายเกิดผู้ประกอบการในงานอาชีพต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะงานอาชีพที่ต้องมีการส่งเสริมใหม่เท่านั้น ในยุคการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักบริการงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ., 2559) หรือกล่าวได้ว่าทักษะชีวิตและอาชีพ หมายถึง ความสามารถที่บุคคลใช้ความรู้ความคิดในการแก้ปัญหา และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยสามารถควบคุมตนเอง เพื่อดำรงชีวิตและเตรียมวางแผนเพื่อเลือกประกอบอาชีพในอนาคตให้เหมาะสมสำหรับในยุคที่มีการแข่งขันในด้านข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยี (ชนัดดา เทียนฤกษ์, 2557) ซึ่งสอดคล้องกับความหมายที่ว่า ทักษะชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Life and Career Skills) เป็นความสามารถที่มีความจำเป็นต่อสภาพแวดล้อมทั้งในด้านการดำเนินชีวิต และการทำงานที่มีความซับซ้อนและมีความเปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและนำทางให้บุคคลมีความสามารถในการตัดสินใจ มีความคิดสร้างสรรค์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความสามารถในการกำกับตนเองในการทำงาน และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในกลุ่มคนที่แตกต่างทางวัฒนธรรมได้ (จารุวรรณ เต็มสุข, 2558) นอกจากนี้ทักษะชีวิตและอาชีพ ยังหมายถึงพฤติกรรม และการกระทำต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน มีการปรับตัวให้เข้ากับบริบทของสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขโดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ (น้ำทิพย์ อองอาจาวณิชย์, 2556) หมายถึงความสามารถที่บุคคลจะแสดง พฤติกรรมความรู้ ความคิด และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลาย แตกต่างกันทาง วัฒนธรรมเพื่อดำรงชีวิตและวางแผนในอนาคตให้เหมาะสมสำหรับยุคที่มีการแข่งขันในด้านข้อมูล ข่าวสารและเทคโนโลยี (พิชญาภา ชัยงาม, 2559) และหมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการทำงานที่ซับซ้อนอย่างมีความรับผิดชอบ ทั้งต่อตนเองและสังคม รวมถึงการใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข (สายพิน ราชลำ, 2560)

จากความหมายดังที่ได้กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า ทักษะชีวิตและอาชีพ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการดำเนินชีวิต โดยใช้ความรู้ในการแก้ปัญหา มีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงาน สามารถทำงานและดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรมได้ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและตนเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

1.3 ความสำคัญเกี่ยวกับทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีความมุ่งหมายให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมใน

การดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึก ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง จากความมุ่งหมายดังกล่าวสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามความมุ่งหมายและหลักการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตามนโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีพันธกิจให้สถานศึกษา พัฒนาศักยภาพผู้เรียนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันโดยพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพ คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 มีเป้าหมายให้ผู้เรียนเป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21 มีสุขภาพที่เหมาะสมตามวัย มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง และปรับตัวต่อการ เป็นพลเมืองและพลโลกที่ดี

ทักษะชีวิตและอาชีพ มีความสำคัญสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากเป็นทักษะ ที่ผู้เรียนต้องนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และเป็นทักษะที่มีความจำเป็นในอนาคต ทักษะชีวิต และอาชีพคือความสามารถแสวงหาความรู้นำพาตนเองเรียนรู้ได้มีความมั่นใจในตัวเองกระตือรือร้น ใฝ่รู้เป็นผู้ผลิต มุ่งความเป็นเลิศดำรงชีวิตด้วยความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น เป็นพลเมืองที่ดี เคารพกติกา มีระเบียบวินัย คำนึงถึงสังคม มีคุณธรรม มีความเป็นไทยเข้าใจความหลากหลายทาง วัฒนธรรม และแบ่งปันประสบการณ์ (บันดดา นกแก้ว, 2564) ทักษะชีวิตและอาชีพเป็นทักษะที่ ต้องการให้ประชากรมีคุณภาพและศักยภาพในสังคม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง ต่าง ๆ อย่างรวดเร็วและเป็นทักษะชีวิตร่วมกับการทำงานในการประกอบอาชีพ (กิริติ สุวรรณโน, 2562) ซึ่งความดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดที่กล่าวไว้ว่า ทักษะอาชีพและการดำรงชีพเป็นหนึ่งใน ทักษะที่มีในแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง แนวคิดและหลักการของ ทักษะนี้เน้นที่ทักษะในการให้บุคคลสามารถวิเคราะห์ตนเอง เลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการของ ตนเอง พินิจพิเคราะห์อาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของบุคคล สิ่งแวดล้อม ค่านิยม และ ภูมิหลัง ของบุคคลนั้น (เพ็ญญา กุลนภาดล, 2562) ดังนั้นหากบุคคลมีทักษะอาชีพที่เหมาะสม บุคคลนั้น จะมีความพึงพอใจ มีความมั่นคงและประสบความสำเร็จในการดำรงชีพในอนาคต ดังนั้น การพัฒนา ทักษะชีวิตและอาชีพจึงมีความจำเป็นสำหรับผู้เรียน ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความมั่นใจในตนเอง ประกอบกับการปลูกฝังและฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้จัก

การปรับตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนรู้จักการวางแผนการทำงาน และผลิตชิ้นงานได้อย่างมีคุณภาพ การริเริ่มสร้างสรรค์ การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และฝึกฝนให้ผู้เรียนมีความเป็นผู้นำและมีความรับผิดชอบ เป็นพลเมืองที่ดีเคารพกติกา มีระเบียบวินัย คำนึงถึงสังคม มีคุณธรรม การพัฒนาทักษะดังกล่าวจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียน

1.4 องค์ประกอบของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 มีนักวิชาการได้ให้ข้อมูลไว้ว่า การมีทักษะด้านชีวิตและการทำงาน ในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จ ผู้เรียนจะต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญดังต่อไปนี้ 1) ความยืดหยุ่นและการปรับตัว ประกอบด้วย ความยืดหยุ่นและการปรับตัวเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง 2) การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย การทำงานด้วยตนเอง และเป็นผู้สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้ 3) ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม ประกอบด้วย การมีปฏิสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพกับผู้อื่น และการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในทีมที่มีความหลากหลาย 4) การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิตและความรับผิดชอบต่อผู้อื่น ประกอบด้วย การวิเคราะห์สื่อและการผลิตสื่อ และ 5) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบต่อผู้อื่น ประกอบด้วย แนะนำผู้อื่นได้ และรับผิดชอบต่อผู้อื่น (ไสว พักขาว, 2558) สอดคล้องกับข้อมูลของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ. (2559) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ที่จะปรับตัวได้อย่างดีในสภาวะการเปลี่ยนแปลง หรือมีภัยคุกคามได้อย่างชาญฉลาดถือเป็นเรื่องสำคัญในการดำรงชีวิตที่มีทักษะชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 และ การคิดสร้างสรรค์ผลิตภัณท์ใหม่เพื่อตอบสนองการดำรงชีวิตเฉพาะบริบท สภาพแวดล้อมที่ต่างกันไป นำไปสู่การเผยแพร่เทคนิควิธีการใช้และพัฒนาทักษะใช้ เกิดเป็นกลยุทธ์การขยายเกิดผู้ประกอบการในงานอาชีพต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะงานอาชีพที่ต้องมีการส่งเสริมให้มีเท่าทันในยุคการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ทักษะชีวิตและทักษะงานอาชีพจึงควรมีการพัฒนาสิ่งต่อไปนี้ 1) ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว (Flexibility and Adaptability) เป็นทักษะเพื่อการเรียนรู้ การทำงาน และการเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องทำการบรรลุเป้าหมายแบบมีหลักการ และไม่เปลี่ยนแปลงภายใต้การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และไม่คาดคิด ทั้งมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร เวลา และการมีคู่แข่ง โดยใช้วิกฤตให้เป็นโอกาส ในด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง เป็นการปรับตัวให้เข้ากับบทบาทที่แตกต่างไป งานที่มีกำหนดการที่เปลี่ยนไป และบริบทที่เปลี่ยนไป ในด้านความยืดหยุ่นเป็นการนำเอาผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นมาใช้ประโยชน์อย่างได้ผล มีการจัดการเชิงบวกต่อคำชม คำตำหนิ และความผิดพลาด สามารถนำความเห็นและความเชื่อที่แตกต่างหลากหลายทั้งของคณะทำงาน หรือ

ข้ามวัฒนธรรมคณะทำงาน มาทำความเข้าใจ ต่อรอง สร้างคุณภาพและทำให้งานลุล่วง ดังนั้นความยืดหยุ่นจึงทำเพื่อการบรรลุผลงานไม่ใช่เพื่อให้ทุกคนสบายใจ 2) การริเริ่มสร้างสรรค์และกำกับดูแลตนเองได้ (Initiative and Self Direction) เป็นทักษะที่สำคัญมากในการทำงานและดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 ที่ต้องมีการกำหนดเป้าหมายโดยมีเกณฑ์ความสำเร็จที่เป็นรูปธรรม และนามธรรม มีความสมดุลระหว่างเป้าหมายระยะสั้นที่เป็นเชิงยุทธวิธี และเป้าหมายระยะยาวที่เป็นเชิงยุทธศาสตร์ มีการคำนวณประสิทธิภาพการใช้เวลากับการจัดการภาระงาน การทำงานต้องทำงานสำเร็จได้ด้วยตนเอง โดยกำหนดตัวงาน ติดตามผลงาน และลำดับความสำคัญของงานได้เอง นอกจากนั้นการทำงานยังต้องฝึกทักษะการเป็นผู้เรียนรู้ได้ด้วยตนเองที่มีการมองเห็นโอกาสเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อขยายความเชี่ยวชาญในงานของตนเอง มีการริเริ่มการพัฒนาทักษะไปสู่ระดับอาชีพ แสดงความเอาใจใส่จริงจังต่อการเรียนรู้ และทบทวนประสบการณ์ในอดีต เพื่อคิดหาทางพัฒนาในอนาคต 3) ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-Cultural Skills) เป็นทักษะทำให้คนในศตวรรษที่ 21 สามารถทำงานและดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมและผู้คนที่มีความแตกต่างหลากหลายได้อย่างไม่แปลกแยก ทำให้งานสำเร็จ การพัฒนาทักษะนี้จะทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างเกิดผลดีในเรื่องกาลเทศะ เกิดการทำงานในทีมที่แตกต่างหลากหลายอย่างได้ผลดี ที่มีการเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม ตอบสนองความเห็นและคุณค่าที่แตกต่างอย่างใจกว้าง เพื่อยกระดับความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรมสู่การสร้างแนวความคิด วิธีทำงานใหม่ สู่คุณภาพของผลงาน 4) การเป็นผู้สร้างผลงานหรือผลผลิตและความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Productivity and Accountability) เป็นการกำหนดขั้นตอนวิธีการทำงานในการสร้างชิ้นงานผลงาน หรือผลิตภัณฑ์ อย่างมีหลักการตามทฤษฎีความรู้ที่ต้องมีทักษะความชำนาญการ ซึ่งเป็นเรื่องของการจัดการโครงการ ที่มีการกำหนดเป้าหมายและวิธีการบรรลุเป้าหมายภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่ โดยการกำหนดลำดับความสำคัญ วางแผน และการจัดการผลิตภัณฑ์และผลงาน ที่ได้จากการผลิตต้องมีคุณภาพเพื่อแสดงถึงทักษะการทำงานอย่างเป็นระบบจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญการผลิต นำไปใช้ประโยชน์แก่บุคคล ชุมชนได้อย่างไม่มีผลกระทบทางลบ แต่ถ้ามีจะต้องออกมายอมรับข้อบกพร่องอย่างไม่ปิดบัง อันนำไปสู่การปรับแก้ไข หรือยกเลิก เพื่อแสดงจริยธรรมที่เป็นบรรทัดฐานทางสังคม และ5) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility) ในศตวรรษที่ 21 มีความต้องการภาวะผู้นำและความรับผิดชอบแบบกระจายบทบาท จากการรับผิดชอบต่อตนเอง รับผิดชอบต่อการทำงานแบบประสานสอดคล้องเป็นคณะทำงาน และรับผิดชอบต่อแบบสร้างเครือข่ายร่วมมือแบบพันธมิตรการทำงาน เพื่อไปสู่เป้าหมายของผลงานร่วมกัน ซึ่งต้องพัฒนาทักษะมนุษยสัมพันธ์และทักษะการแก้ปัญหาในการชักนำผู้อื่นให้เห็นเป้าหมาย

ร่วมกัน และทำให้ผู้อื่นเกิดพลังในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จร่วมกัน เกิดแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นใช้ศักยภาพหรือความสามารถสูงสุด โดยการทำตัวอย่างที่ไม่ถือผลประโยชน์ของตนเองเป็นที่ตั้ง และไม่ใช้อำนาจโดยขาดจริยธรรมและคุณธรรม ถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

1.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 มีนักวิจัยได้ให้ข้อมูลไว้ดังนี้

จากการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาพัฒนาเทคโนโลยีอัจฉริยะในห้องเรียนกลับด้านเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะอาชีพและทักษะชีวิตสำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา โดยได้อธิบายเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะอาชีพและทักษะชีวิต ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความยืดหยุ่นความสามารถในการปรับตัว (Flexibility and Adaptability) หมายถึง การปรับตัวเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงโดยปรับตัวตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและบริบทตามช่วงเวลาที่กำหนด และปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศของการทำงานในองค์กรที่ดีขึ้นเกิดความยืดหยุ่นในการทำงาน โดยสามารถหลอมรวมผลสะท้อนของงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นผู้นำที่สร้างสรรค์ให้เกิดผลเชิงบวกกับการทำงาน และมีความรู้ความเข้าใจในการสร้างความสมดุลและความเสมอภาคอย่างรอบด้าน เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์ของการทำงาน 2) การริเริ่มและการกำกับดูแลตนเองได้ (Initiative and Self-Direction) หมายถึง การจัดการด้านเป้าหมายและเวลา โดยมีกำหนดเป้าหมายได้ชัดเจนบนฐานความสำเร็จตามเกณฑ์ที่กำหนด สร้างความสมดุลในเป้าหมายที่กำหนด (ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว) และใช้เวลาและการจัดการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงาน รวมถึงการสร้างงานอิสระโดยกำกับติดตาม จำแนก วิเคราะห์ จัดเรียงลำดับความสำคัญ และกำหนดภารกิจงานอย่างมีอิสระปราศจากการควบคุมจากภายนอก 3) ทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม (Social and Cross-Cultural Skills) หมายถึง การอยู่ในสภาพแวดล้อมและผู้คนที่มีความแตกต่างหลากหลายได้อย่างไม่รู้สึกเครียดหรือแปลกแยก และทำให้งานสำเร็จได้ยอมรับในข้อแตกต่างทางวัฒนธรรมและภารกิจงานของทีมงานที่แตกต่างกันหลากหลายลักษณะ สามารถมองเห็นคุณค่าในความแตกต่างเหล่านั้น ข้อแตกต่างเชิงสังคมและวัฒนธรรมนั้น สามารถนำมาสร้างสรรค์เป็นแนวคิดใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นได้ โดยการคิดค้นนวัตกรรมเพื่อสร้างงานอย่างมีคุณภาพ 4) การมีผลงานและความรับผิดชอบตรวจสอบได้ (Productivity and Accountability) หมายถึง การจัดการโครงการโดยมีการกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จของงาน และวางแผน จัดเรียงลำดับความสำคัญของงานและบริหารจัดการให้เกิดผลลัพธ์ที่มุ่งหวังโดยสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพสูง ซึ่งมีจุดเน้นในด้านต่าง ๆ เช่น การทำงานทางวิชาชีพที่สุจริตสามารถบริหารเวลาและบริหารโครงการได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน นำเสนอผลงานได้อย่างมืออาชีพ และยอมรับผลผลิตที่เกิดขึ้นด้วยความชื่นชม 5) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership and Responsibility) หมายถึง ความเป็นตัวแบบและเป็นผู้นำคนอื่น โดยสามารถใช้ทักษะการแก้ไขปัญหาระหว่างบุคคลได้ เพื่อนำพาองค์การก้าวบรรลุจุดมุ่งหมายเป็นตัวกลางหรือผู้ประสานงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถชี้แนะและนำพาองค์การก้าวสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ การยอมรับความสามารถของผู้ร่วมงานที่มีความแตกต่างกันและเป็นแบบอย่างในพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (จินตวิริ์ คล้ายสังข์และคณะ, 2560)

น้ำทิพย์ งามอาภาวณิชย์ (2556) กล่าวว่า ทักษะชีวิตและการทำงาน (Life and career skills) คือความสามารถในการประเมิน ชี้นำแนวทางการดำรงชีวิตที่ซับซ้อนและการทำงานในโลกที่มีการแข่งขันสูง ความสามารถของแต่ละบุคคลที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพกับทีมที่หลากหลาย การเปิดใจยอมรับความคิดที่หลากหลาย พบเป้าหมายจัดการโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ รับผิดชอบสำหรับผลที่เกิดขึ้น แสดงการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมและรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม สิ่งแวดล้อมในการทำงานและชีวิตในวันนี้ต้องมากกว่าทักษะในการคิดและความรู้ทางเนื้อหา ความสามารถในการนำไปสู่สิ่งแวดล้อมในการทำงานและชีวิตที่ซับซ้อนในการแข่งขันทางโลกต้องการนักเรียนที่เอาใจใส่ในการพัฒนา อย่างเหมาะสม โดยทักษะที่จำเป็น ได้แก่ 1) ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว (flexibility and adaptability) คือความสามารถในการปรับบทบาทไปสู่การเปลี่ยนแปลงได้ และให้ผลสะท้อนกลับอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การปรับไปสู่การเปลี่ยนแปลง (adapt to change) การมีความยืดหยุ่น (be flexible) 2) การริเริ่มและการชี้แนะตนเอง (initiative and self-direction) คือ ความสามารถในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยการตั้งเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำงานได้อย่างอิสระ ประกอบด้วย การจัดการเป้าหมายและเวลา (manage goals and time) การทำงานอย่างอิสระ (work independently) ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (be self-directed learners) 3) ทักษะทางสังคมและพหุวัฒนธรรม (social and cross-cultural skills) คือ ความสามารถในการทำงานได้ดีกับผู้ร่วมงาน นำเสนอความเชี่ยวชาญด้วยตนเอง เคารพและยอมรับความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรม ที่ประกอบด้วย การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (interact effectively with others) การรู้ความเหมาะสมในการฟังและการพูด การทำตัวให้น่าเคารพ และมีมารยาทงดงาม การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในทีมที่แตกต่าง (work effective in diverse teams) 4) ความรับผิดชอบในการทำงานและการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (productivity and accountability) คือ การจัดการและการเผชิญเป้าหมาย ความจำเป็นที่มาก่อน การจัดการเวลาทำงาน ประกอบด้วย การจัดการโครงการ (manage project) ผลิตผลลัพธ์ (produce results) แสดงความเกี่ยวข้องของคุณลักษณะกับการผลิตผลลัพธ์ที่มีคุณภาพ รวมทั้งความสามารถในการทำงานอย่างมีจริยธรรม จัดการเวลาและโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ, ทำงานได้หลายรูปแบบ, การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่น่าเชื่อถือ มีความตรงต่อเวลา, การร่วมมืออย่างมี

ประสิทธิภาพกับทีม, เคารพและชมเชยทีม และสามารถอธิบายสำหรับผลลัพธ์ได้ 5) ภาวะความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบต่อสังคม (Leadership and responsibility) ความสามารถของแต่ละบุคคลในการทำงานและเอาใจใส่สังคม กระตุ้นผู้อื่น ประเมินจุดแข็งของผู้อื่นไปยังเป้าหมายที่บรรลุผล แนะนำและเป็นผู้นำผู้อื่น (guide and lead other) คือใช้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการแก้ปัญหา ในการแนะนำผู้อื่นไปสู่เป้าหมาย ใช้ประโยชน์จากจุดแข็งของผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จไปยังเป้าหมาย กระตุ้นผู้อื่นไปถึงในสิ่งที่ดีที่สุุดผ่านตัวอย่าง แสดงให้เห็นถึงควมมีคุณธรรมและพฤติกรรมที่มีจริยธรรม ในการใช้อิทธิพลและอำนาจในทางที่ถูก มีความรับผิดชอบต่อผู้อื่น (be responsible to others) คือ แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (น้ำทิพย์ งามอาภาวณิชย์, 2556)

นอกจากนี้การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 447 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จากโรงเรียนโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ผลการวิจัยพบว่าทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก 15 องค์ประกอบย่อยและ 117 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบหลัก 1) ด้านความยืดหยุ่น และการปรับตัว 2) ด้านความเป็นผู้มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้นำ 3) ด้านทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม 4) ด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบต่อสังคม 5) ด้านการเพิ่มผลผลิตและการรู้รับผิด โมเดลโครงสร้างทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์ (Chi-Square : χ^2) เท่ากับ 17.83 ไม่มีนัยสำคัญ ค่า df เท่ากับ 28 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ .99 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว ($AGFI$) เท่ากับ 0.98 และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ .00 (Chi-Square = 17.83, df = 28, P-value = .93, RMSEA = .00) (อริยาพร โทรัตน์ 2560) Sri et al. ทำการศึกษาวิจัย เรื่องทักษะชีวิตและอาชีพของนักศึกษาระดับ ปวช. ในวิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษา วัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่านักศึกษาระดับ ปวช. ในวิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษา มีทักษะชีวิตและอาชีพ และมีทักษะแรงงานเพื่อแข่งขันในตลาดแรงงานโลก การศึกษานี้มุ่งเน้นไปที่ทักษะชีวิตและอาชีพซึ่งประกอบด้วย 5 ตัวแปรหลัก ได้แก่ (1) ความยืดหยุ่นและทักษะการปรับตัว (2) ทักษะการริเริ่มและการกำหนดทิศทางการตนเอง (3) ทักษะทางสังคมและข้ามวัฒนธรรม (4) การเพิ่มผลผลิตและทักษะความรับผิดชอบต่อสังคม และ (5) ทักษะความรับผิดชอบต่อสังคมและเป็นผู้นำ ผลการหาค่าของสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคสำหรับความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัวความคิดริเริ่มและการขึ้นำตนเองสังคมและวัฒนธรรมข้ามชาติทักษะผลผลิตและความรับผิดชอบต่อสังคมและองค์ประกอบความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่า 0.7 ผลลัพธ์ระบุได้ว่าแบบสอบถาม 80 รายการเป็นแบบสอบถามที่เชื่อถือได้ ข้อมูลการศึกษาวิเคราะห์โดยใช้

IBM SPSS รุ่นที่ 21 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและเชิงอนุมานโดยใช้ t-test สำหรับการเปรียบเทียบเพศ ผลจากการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าทักษะความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัวอยู่ในระดับสูงสุดของนักเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาในยะโฮร์ (Sri et al., 2020)

1.4.2 การวัดองค์ประกอบของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

จากการศึกษาข้อมูลงานวิจัยเกี่ยวกับการวัดองค์ประกอบของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 มีนักวิจัยหลายท่านได้ให้ข้อมูลไว้ ดังนี้

การศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 750 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Random Sampling) ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพที่สร้างขึ้น จำนวน 40 ข้อ จำแนกเป็นด้านการสื่อสาร 10 ข้อ ด้านการคิดแก้ไขปัญหา 10 ข้อ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 10 ข้อ ด้านการบริหารจัดการ 10 ข้อ 2) คุณภาพของแบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60 -1.00 ค่าอำนาจจำแนก รายข้ออยู่ระหว่าง 0.21 ถึง 0.40 การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลมีความสอดคล้องเชิงประจักษ์ค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 1348.614 ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 1.84 ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมอิงเกณฑ์ (TLI) เท่ากับ 0.94 ค่ารากที่สองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ 0.050 และค่ามาตรฐานดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ 0.063 และค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับอยู่ที่ 0.83 และ 3) ผลการสร้างเกณฑ์ปกติ พบว่า ระดับทักษะชีวิตและอาชีพสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีเกณฑ์ปกติอยู่ในช่วง T19 ถึง T83 แสดงว่าระดับทักษะชีวิตและอาชีพอยู่ในระดับต่ำถึงระดับสูงมาก ซึ่งสูงกว่า T65 คือมีทักษะชีวิตและอาชีพสูงมาก (8.28 %) T55 ถึง T64 มีทักษะชีวิตและอาชีพค่อนข้างสูง (19.14%) T45 ถึง T54 มีทักษะชีวิตและอาชีพปานกลาง (43.14%) T35 ถึง T44 มีทักษะชีวิตและอาชีพค่อนข้างต่ำ (24.85%) ต่ำกว่า T35 มีทักษะชีวิตและอาชีพต่ำ(4.57%) โดยส่วนใหญ่ นักเรียนมีทักษะชีวิตและอาชีพระดับปานกลางอยู่ในช่วง T45 ถึง T54 คิดเป็น (43.14%) (กิริติ สุวรรณโน, 2562) ในส่วนของชนิดตา เทียนฤกษ์ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาโมเดลการวัดทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 397 คน ได้จากการสุ่มหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงบรรยายและสถิติเชิงอนุมาน (t-test) (one-way ANOVA)

การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น และคะแนนปกติที่ ผลการวิจัยพบว่า ทักษะชีวิตและอาชีพ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การสื่อสาร การสร้างสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การแก้ปัญหา และการบริหารจัดการ ซึ่งคะแนน ทั้ง 4 องค์ประกอบมีคะแนนอยู่ในช่วง 10-24 คะแนน การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Chi-square = 2.30, $df = 2$, p -value = 0.32, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.99$, $RMR = 0.001$, $RMSEA = 0.04$) (ชนัดดา เทียนฤกษ์, 2557) และการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนา ลักษณะเฉพาะของแบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตนักศึกษาปริญญาตรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ของมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวน 630 คน ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

1. ลักษณะเฉพาะของแบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21
2. แบบประเมินลักษณะเฉพาะของแบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21
3. แบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test independent และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (CFA) ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของแบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.25 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.60 การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Chi-square = 47.72, $df = 40$, $P = 0.19$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.98$, $RMSEA = 0.02$) ค่าความเที่ยงอยู่ในระดับสูง ($\alpha = 0.75$) การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย พบว่าข้อความสามารถจำแนกความสามารถของนิสิตนักศึกษาได้ (จรรูธรรม เต็มสุข, 2558) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเกี่ยวกับการตรวจสอบความตรงของโมเดลทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2558 จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดเชิงสถานการณ์ทักษะชีวิตและอาชีพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันผลการวิจัย พบว่าองค์ประกอบของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว ความเป็นผู้มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้นำ ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม ผลผลิตและภาระรับผิดชอบ และภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบต่อ โมเดลการวัดทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า $\chi^2/df = 1.858$, $df = 2$, $p = 0.156$, $RMSEA = 0.046$, $RMR = 0.001$ $GFI = 0.996$, $AGFI = 0.972$ (โชติญา เฝ้าจินดา, 2560) ปาริชาติ อังกาบ (2560) ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพตามแนวคิดทักษะในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ตอนปลาย ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จำนวน 618 คน ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพ ตามแนวคิดทักษะ ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีลักษณะเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันผลการวิจัย พบว่า คุณภาพของแบบวัด ทักษะชีวิตและอาชีพ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.319 ถึง 0.748 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.910 ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิง โครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า แบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพทั้ง 5 ด้าน มี ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ การผลิตงานและ ความรับผิดชอบตรวจสอบได้ ทักษะสังคมและการข้ามวัฒนธรรม ความยืดหยุ่นและการปรับตัว และการริเริ่มและการนำตนเอง โดยมีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.993, 0.956, 0.936, 0.808 และ 0.799 ตามลำดับ มีดัชนีวัดระดับความกลมกลืนค่าไค-สแควร์(χ^2) เท่ากับ 503.846 ค่าไค-สแควร์ สัมพัทธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 1.105 ค่าความน่าจะเป็น (*p-value*) เท่ากับ 0.0601 ค่าดัชนีรากของกำลัง ที่สองเฉลี่ยเศษของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน (RMSEA) เท่ากับ 0.013 ค่าดัชนีวัดระดับความ สอดคล้อง (*CFI*) เท่ากับ 0.993 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบของ Tucker และ Lewis (TLI) เท่ากับ 0.988 และค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ 0.050 แสดงว่าโมเดลมีความตรงเชิงโครงสร้าง (ปาริชาติ อังกาบ, 2560) และมีการศึกษา เกี่ยวกับการพัฒนาแบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2560 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จำนวน 200 คน จาก 12 โรงเรียนวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test ผลการวิจัยพบว่า (1) แบบวัดทักษะชีวิตและ อาชีพในศตวรรษที่ 21 ที่พัฒนาขึ้น แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว ความคิดริเริ่ม และการชี้นำตนเอง ทักษะด้านสังคมและการแลกเปลี่ยนข้ามวัฒนธรรม มีผลงานและความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ และภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (2) แบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 มี ความตรงเชิงเนื้อหา โดยดัชนีความสอดคล้องมีค่าระหว่าง .60 ถึง 1.00 อำนาจจำแนกโดยการ ทดสอบค่าที มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี ความเที่ยงของแบบวัดด้านที่ 1– 5 ดังนี้ .82, .80,

.66, .78 และ .82 ตามลำดับ และความเที่ยงของแบบวัดทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ .89 (สายพิน ราชลำ, 2560)

จากการศึกษาข้อมูลทางวิชาการและงานวิจัยดังกล่าว สามารถสรุปองค์ประกอบของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ตามแนวทางจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และงานวิจัยส่วนใหญ่ได้จำแนกองค์ประกอบของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ออกเป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว
- 2) การริเริ่มสร้างสรรค์และกำกับดูแลตนเอง
- 3) ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม
- 4) การเป็นผู้สร้างผลงานหรือผลผลิตและความรับผิดชอบเชื่อถือได้
- และ 5) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ โดยสามารถสรุปความหมายขององค์ประกอบที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยต่าง ๆ ได้ ดังนี้

1) ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว หมายถึง การที่บุคคลมีความสามารถในการปรับบทบาทหน้าที่ เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง มีความรับผิดชอบต่องาน ตารางเวลาทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในความคลุมเครือของสังคมและการเปลี่ยนแปลง และให้ผลสะท้อนกลับอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถดำเนินการจัดการในเชิงบวกรวมกับการชมเชย ความล้มเหลว และการวิจารณ์ทางบวก เข้าใจ จัดการปัญหาที่เกิดขึ้นและปรับทัศนคติที่หลากหลายให้สมดุล

2) การริเริ่มสร้างสรรค์และกำกับดูแลตนเอง หมายถึง การที่บุคคลมีความสามารถในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีการตั้งเป้าหมายกับเกณฑ์ที่ประสบความสำเร็จในสิ่งที่เป็นจริงและไม่เป็นจริง เป้าหมายในระยะสั้นและยาวให้เหมาะสมกับช่วงเวลาสมดุล ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ สามารถควบคุม อธิบายจัดการงานอย่างสมบูรณ์โดยปราศจากความผิดพลาด ฝึกทักษะการเป็นผู้เรียนรู้ได้ด้วยตนเองการมองเห็นโอกาสเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อขยายความเชี่ยวชาญในงานของตนเอง มีการริเริ่มการพัฒนาทักษะไปสู่ระดับอาชีพ แสดงความเอาใจใส่จริงจังต่อการเรียนรู้ และทบทวนประสบการณ์ในอดีต เพื่อคิดหาทางพัฒนาในอนาคต

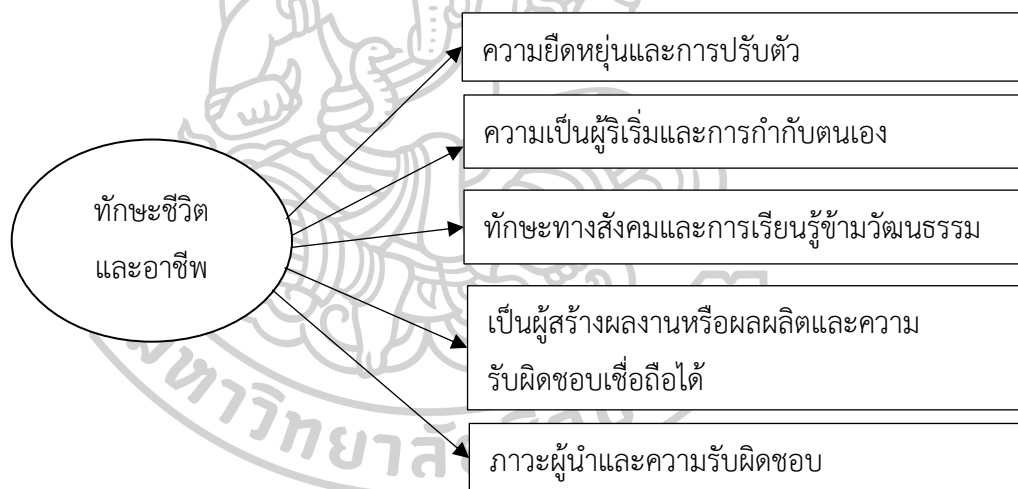
3) ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม หมายถึง การที่บุคคลมีความสามารถในการทำงานได้ดีกับผู้ร่วมงาน การรู้ความเหมาะสมในการฟังและการพูด การรับฟังความคิดเห็น การประพฤติตนให้ น่าเคารพ และมีมารยาทที่งดงาม เคารพและยอมรับความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งสามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ นำเสนอความเชี่ยวชาญด้วยตนเองสู่การพัฒนาคุณภาพของผลงาน

4) การเป็นผู้สร้างผลงานหรือผลผลิตและความรับผิดชอบเชื่อถือได้ หมายถึง การที่บุคคลมี การกำหนดขั้นตอนวิธีการทำงานในการสร้างชิ้นงานผลงานหรือผลิตภัณฑ์ มีการ

ตั้งเป้าหมาย การวางแผนและจัดการงานให้สำเร็จไปสู่ผลลัพธ์ที่มุ่งหมาย เมื่อพบกับอุปสรรค และความกดดัน สามารถวางแผนและจัดการงานให้สำเร็จไปสู่ผลลัพธ์ที่มุ่งหมายได้ สามารถทำงานอย่างมีจริยธรรม จัดการเวลาและโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ ทำงานได้หลายรูปแบบ มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่น่าเชื่อถือ มีความตรงต่อเวลาการร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพกับทีม เคารพและชมเชยทีม และสามารถอธิบายผลลัพธ์ของงานได้

5) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ หมายถึง การที่บุคคลมีความสามารถในการทำงานและเอาใจใส่สังคม ใช้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการแก้ปัญหา ในการแนะนำผู้อื่นไปสู่เป้าหมายใช้ประโยชน์จากจุดแข็งของผู้อื่นให้ประสบความสำเร็จไปยังเป้าหมาย กระตุ้นผู้อื่นไปถึงในสิ่งที่ดีที่สุดผ่านตัวอย่าง แสดงให้เห็นถึงความมีคุณธรรมและพฤติกรรมที่มีจริยธรรม ใช้อิทธิพลและอำนาจในทางที่ถูกกระตุ้นผู้อื่นให้เกิดผลงาน แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม และถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

จากข้อสรุปข้างต้น สามารถเขียนแผนภาพแสดงองค์ประกอบของทักษะชีวิตและอาชีพ ดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ประกอบของทักษะชีวิตและอาชีพ

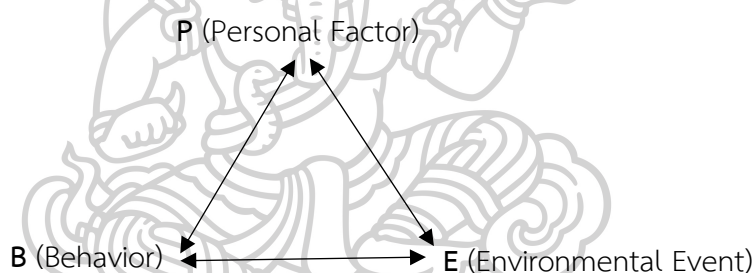
ตอนที่ 2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Learning Theory: SCT)

2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม

Bandura (1997 อ้างถึงใน ภาสิต ศิริเทศ, 2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อของบุคคล เรื่องความสามารถในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยความสามารถตนเอง (Self-efficacy) ซึ่งมีอิทธิพลที่จะช่วยให้บุคคลปฏิบัติตนเฉพาะอย่างได้พื้นฐานแนวคิดที่เกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น

Bandura เชื่อว่าในการศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์จะต้องวิเคราะห์เงื่อนไขและสิ่งเร้าที่จะมาเสริมแรงให้เงื่อนไขนั้นคงอยู่พฤติกรรมที่เรียนรู้ของมนุษย์จึงเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ขององค์ประกอบหลายอย่างโดยมีพันธุกรรม สภาพแวดล้อมสังคม ประสบการณ์ความสามารถเฉพาะตัวของบุคคลผสมผสานกันซึ่งยาก แก่การตัดสินว่าพฤติกรรมนั้น ๆ เกิดจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะซึ่งถ้าหากบุคคลมีการรับรู้ความสามารถตนเอง (perceived self-efficacy) และคาดหวังในผลลัพธ์ของการปฏิบัติ (outcome expectations) เขาจะแสดงซึ่งพฤติกรรมนั้นให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

สาเหตุของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นตามแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมนั้น Bandura มีความเชื่อว่าพฤติกรรมไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อม แต่เพียงอย่างเดียว หากแต่มีปัจจัยส่วนบุคคลร่วมด้วยและการร่วมของปัจจัยส่วนบุคคลนั้นจะต้องร่วมกันในลักษณะที่กำหนดซึ่งกันและกัน กับปัจจัยทางด้านพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเรียกว่า Reciprocal Determinism ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสามองค์ประกอบซึ่งเป็นตัวกำหนดที่มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน Bandura (1997 อ้างถึงใน ภาสิต ศิริเทศ, 2562)

ปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัย ได้แก่ B (Behavior) คือ พฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง P (Personal Factor) คือ องค์ประกอบของบุคคล และ E (Environmental Event) คือ องค์ประกอบของสิ่งแวดล้อม ที่ทำหน้าที่กำหนดซึ่งกันและกันนั้นไม่ได้หมายความว่าทั้ง 3 ปัจจัยนั้นจะมีอิทธิพลในการกำหนดซึ่งกันและกันอย่างเท่าเทียม บางปัจจัยอาจมีอิทธิพลมากกว่าอีกปัจจัยและอิทธิพลของปัจจัยทั้ง 3 นั้นไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมกันหากแต่ต้องอาศัยเวลาในการที่ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งจะมีผลต่อการกำหนดปัจจัยอื่น ๆ แบนดูรา ได้ศึกษาพื้นฐานทฤษฎีการเรียนรู้ด้านพฤติกรรม โดยให้ความสำคัญต่อผลของการได้ตัวชี้นำของพฤติกรรม และกระบวนการคิดภายใน เน้นผลการคิดที่ได้จากการกระทำ และเน้นการกระทำที่เกิดจากพื้นฐานความคิด ดังนั้นพฤติกรรมของมนุษย์ส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์ของตนเอง และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น สาเหตุที่สำคัญอีก

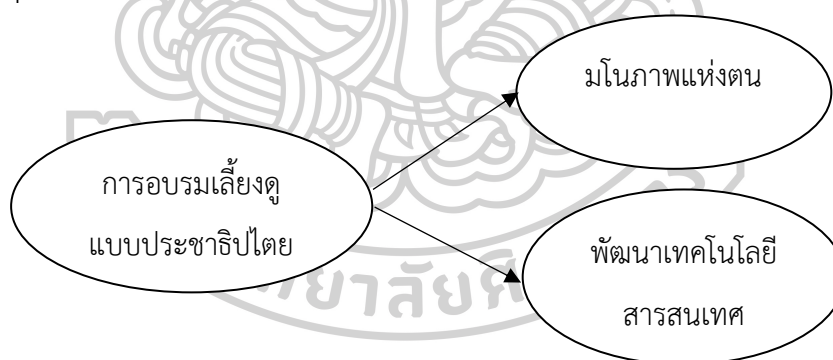

อย่างหนึ่งในการเรียนรู้ด้วยการสังเกต คือ ผู้เรียนจะต้องเลือกสังเกตสิ่งที่ต้องการเรียนรู้โดยเฉพาะ และสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ ผู้เรียนจะต้องมีการเข้ารหัส (Encoding) ในความทรงจำระยะยาวได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ผู้เรียนต้องสามารถที่จะประเมินได้ว่าตนเลียนแบบได้ดีหรือไม่ดีอย่างไร และจะต้องควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ด้วย

ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง $P \longleftrightarrow B$ แสดงให้เห็นถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความรู้สึก และการกระทำ ความคาดหวัง ความเชื่อ การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง เป้าหมาย ความตั้งใจ ปัจจัยดังกล่าวเป็นตัวกำหนดทิศทางการแสดงออกของพฤติกรรมว่าจะแสดงออกมาเช่นใด ในขณะที่เดียวกัน การกระทำของตัวบุคคลก็เป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดลักษณะแนวคิด ลักษณะของร่างกายและระบบการรับรู้ของตัวบุคคล ดังนั้นปัจจัยที่อยู่ภายในตัวบุคคล และการแสดงออกถึงพฤติกรรมจึงมีผลซึ่งกันและกัน ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง $E \longleftrightarrow P$ แสดงให้เห็นถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบุคคล และสภาพแวดล้อม ความคาดหวัง ความเชื่อ อารมณ์ ความสามารถทางปัญญาของบุคคลนั้นจะพัฒนาและเปลี่ยนแปลง โดยอิทธิพลทางสังคมและการกระตุ้นการตอบสนองทางอารมณ์โดยผ่านตัวแบบ การสอน และการชักจูงทางสังคม ดังนั้นปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมและบทบาทภายในตนเอง หรือปัจจัยภายในตัวบุคคลจึงมีผลซึ่งกันและกัน ส่วนการมีอิทธิพลต่อกันของ $B \longleftrightarrow E$ เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม และสภาพแวดล้อมในชีวิตประจำวันของบุคคล พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขสภาพแวดล้อม ในขณะเดียวกันเงื่อนไขของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปนั้น ก็ทำให้พฤติกรรมถูกเปลี่ยนแปลงไปด้วย เนื่องจากพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน ดังนั้นบุคคลจึงเป็นทั้งผู้ก่อให้เกิดและเป็นทั้งผลิตผลทางสภาพแวดล้อม (ซไมพร ใจแปง, 2555)

นอกจากนี้ แบนดูรา ได้แบ่งวิธีการเรียนรู้ออกเป็น 2 รูปแบบ คือ การเรียนรู้จากการสังเกต และการเรียนรู้จากการกระทำ โดยการเรียนรู้จากการสังเกต เกิดขึ้นโดยผู้เรียนรู้ เรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรม หรือการกระทำในรูปแบบต่าง ๆ ตัวแบบเป็นผู้ถ่ายทอดทักษะต่าง ๆ รูปแบบพฤติกรรมใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นภายในผู้เรียนรู้ เช่น ค่านิยม ความเชื่อต่าง ๆ ซึ่งเมื่อผู้เรียนรู้เกิดการเรียนรู้แล้วจะจัดการและแปลงข้อมูลเป็นรูปของสัญลักษณ์ ซึ่งเป็นเครื่องชี้้นำให้เกิดการกระทำนั้น ๆ ส่วนการเรียนรู้จากการกระทำจัดเป็นประสบการณ์ตรงของบุคคลนั้น ซึ่งเกิดจากการสังเกตผลของพฤติกรรม ถ้าการกระทำนั้นให้ผลกรรมทางบวกบุคคลนั้นก็จะมีจดจำและนำไปใช้ในโอกาสต่อไป แต่ถ้าผลของการกระทำนั้นเป็นไปในทางลบบุคคลนั้นก็จะมีจดจำไว้เพื่อที่จะไม่แสดงพฤติกรรมนั้นอีก (ระเบียบ เพราะฝึกแว่น, 2551)

จากงานวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นภายนอก ซึ่งเกิดจากการที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองอบรม เลี้ยงดูเด็กโดยการไม่ตามใจและเข้มงวดกวดขันจนเกินไป มีเหตุผล ให้โอกาสเด็กแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็ก ให้ความรักและความเอาใจใส่เป็นกันเอง รวมทั้งให้ความร่วมมือตามโอกาสที่เหมาะสม ส่วนตัวแปรมโนภาพแห่งตน และการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยภายในตัวบุคคล เนื่องจากตัวแปรมโนภาพแห่งตนเป็นความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลที่มีต่อตนเองในทุก ๆ ด้าน โดยเป็นผลมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นรอบข้าง และสภาพแวดล้อม อันเป็นผลให้เกิดการแสดงพฤติกรรมของตน และตัวแปรการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลโดยเกิดจากการพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคคลนั้น ๆ ดังนั้น จากแนวคิดของเบนดูราที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล พฤติกรรม และสภาพแวดล้อมซึ่งเป็นตัวกำหนดที่มีอิทธิพลเชิงเหตุผลซึ่งกันและกัน ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นปัจจัยสภาพแวดล้อม จะมีอิทธิพลต่อตัวแปรมโนภาพแห่งตน และการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยภายในตัวบุคคล โดยสามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีอิทธิพลต่อตัวแปรมโนภาพแห่งตน และการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.2 มโนภาพแห่งตนกับการมีทักษะชีวิตและอาชีพ

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับมโนภาพแห่งตนกับการมีทักษะชีวิตและอาชีพ พบว่า มโนภาพแห่งตนกับการมีทักษะชีวิตและอาชีพมีความสัมพันธ์กัน โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Learning Theory) ของเบนดูรา ซึ่งมีความเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลมีผลมา

จากปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยสภาพแวดล้อม และปัจจัยทางพฤติกรรม โดยปัจจัยภายในตัวบุคคลเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรม กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิด การสร้างแรงจูงใจ กระบวนการด้านความรู้สึกและกระบวนการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ พฤติกรรมของบุคคล ซึ่งหนึ่งในปัจจัยภายในตัวบุคคลนั้นคือ มโนภาพแห่งตน ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลที่มีต่อตนเองในทุก ๆ ด้าน โดยเป็นผลมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นรอบข้าง และสภาพแวดล้อม อันเป็นผลให้เกิดการแสดงพฤติกรรมของตน จากการศึกษาสาเหตุของทักษะชีวิต ซึ่งมีตัวแปรแฝงภายนอก 2 ตัว คือปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม โดยผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรมโนภาพแห่งตน ทำนายการมีทักษะชีวิตได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 (ระเบียบ เพราะผักแว่น, 2551) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดศรีสะเกษ ตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อทักษะชีวิต คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และแรงจูงใจใฝ่อ่าน ซึ่งปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล (วันดี วิถี, 2554) นอกจากนี้ ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อทักษะชีวิตและอาชีพอีกด้วย (พิชญานา ชัยงาม, 2559)

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแนวคิดข้างต้น เห็นได้ว่า มโนภาพแห่งตนซึ่งเป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลมีอิทธิพลทางตรงต่อการมีทักษะชีวิตและอาชีพ ดังแสดงในภาพที่ 5

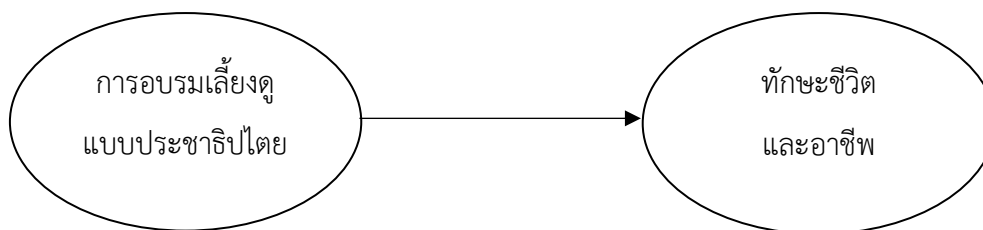

ภาพที่ 5 มโนภาพแห่งตนมีอิทธิพลทางตรงต่อการมีทักษะชีวิตและอาชีพ

2.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับการมีทักษะชีวิตและอาชีพ

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับการมีทักษะชีวิตและอาชีพ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับการมีทักษะชีวิตและอาชีพ มีความสัมพันธ์กัน โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Learning Theory) ของเบนดูรา ซึ่งมีความเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลมีผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยสภาพแวดล้อม และปัจจัยทางพฤติกรรม โดยเบนดูราไม่เชื่อว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจะคงตัวอยู่เสมอ

ทั้งนี้เพราะสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และทั้งสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ซึ่งหนึ่งในปัจจัยสภาพแวดล้อมนั้นคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูปฏิบัติต่อเด็กอย่างยุติธรรม ไม่ตามใจหรือเข้มงวดกวดขันจนเกินไป ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของเด็กให้มีส่วนร่วมแก่เด็กตามโอกาสอันควร (รุ่งรัตน์ สุขะเดชะ, 2563) หรือการอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป มีเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดเห็น ตลอดจนให้ความรักความเอาใจใส่เป็นกันเอง และให้มีส่วนร่วมตามโอกาสที่เหมาะสม (รุ่งรัตน์ สุขะเดชะ, 2563) บิดามารดาแสดงความรัก ส่งเสริมให้อิสระในการคิด ตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยบิดามารดาให้เหตุผลเมื่อมีการส่งเสริมหรือห้ามมิให้กระทำสิ่งใด มีความเสมอภาคในการปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ (ณัฐธิดา ศรีมกุฎพันธ์, 2550) เด็กมีความรู้สึกว่าคุณปกป้องให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล ยอมรับในความคิดและความสามารถของเด็ก และให้มีส่วนร่วมตามโอกาสอันควร (จันทนา เริ่มสินธุ์, 2553) จากการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู แบบประชาธิปไตย แบบวัดบุคลิกภาพแบบแสดงตัว แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง และแบบวัดสุขภาพจิต การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) โดยวิธี PAL (Path Analysis with LISREL) ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มี 5 ตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย บุคลิกภาพแบบแสดงตัว การสนับสนุนทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเอง และสุขภาพจิต (สุมาลี เทวฤทธิ์, 2554) นอกจากนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 คือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (พิชญภา ชัยงาม, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเด็กภายใต้บริบทของการดูแลแบบประชาธิปไตย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางอารมณ์ ความรู้ความเข้าใจ และการสื่อสาร และการส่งเสริมการตัดสินใจ (Antonio Sierra-Cedillo et al, 2019) จากข้อมูลดังกล่าว พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นปัจจัยสภาพแวดล้อม มีผลต่อการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ของบุคคล และเป็นผลต่อการเกิดปัจจัยภายในตัวบุคคล ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจึงมีอิทธิพลทางตรงต่อการมีทักษะชีวิตและอาชีพ ดังแสดงในภาพที่ 6

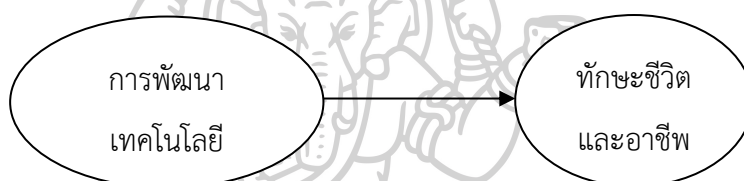
ภาพที่ 6 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีอิทธิพลทางตรงต่อการมีทักษะชีวิตและอาชีพ

2.4 การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศกับการมีทักษะชีวิตและอาชีพ

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศกับการมีทักษะชีวิตและอาชีพ พบว่า การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศกับการมีทักษะชีวิตและอาชีพมีความสัมพันธ์กัน โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Learning Theory) ของเบนดูรา ซึ่งมีความเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลมีผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยสภาพแวดล้อม และปัจจัยทางพฤติกรรม โดยปัจจัยภายในตัวบุคคลเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรม กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิด การสร้างแรงจูงใจ กระบวนการด้านความรู้สึกและกระบวนการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ พฤติกรรมของบุคคล ซึ่งหนึ่งในปัจจัยภายในตัวบุคคลนั้นคือ การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลที่เกิดจากการเรียนรู้ทั้งการเรียนรู้ที่เกิดจากการสังเกตและการเรียนรู้จากพฤติกรรม จากงานวิจัยที่ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาด้านเทคโนโลยี ต้องการให้ระบบการศึกษาจัดให้เยาวชนมีทักษะและความสามารถใหม่ ๆ ซึ่งมักเรียกกันว่าทักษะและความสามารถในศตวรรษที่ 21 ซึ่งช่วยให้ได้รับประโยชน์จากรูปแบบใหม่ของการพัฒนาทางสังคมและมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการพัฒนาเศรษฐกิจ (Karsih, 2018) ทักษะและสมรรถนะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะในการทำงานร่วมกันสื่อสารและแก้ปัญหา ทักษะเหล่านี้มักพัฒนาผ่านการเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์ ทักษะนี้รวมอยู่ในแนวคิดเรื่องการเรียนรู้เท่าทันอารมณ์ซึ่งเป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของค่านิยมที่ไม่เพียงแต่รวมเอาความรู้และทักษะของแต่ละบุคคลเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกระบวนการและการปฏิบัติภายในชุมชนที่แสดงและพัฒนาคุณค่าเชิงสัมพันธ์ เช่น ความเคารพซึ่งกันและกัน ความเห็นอกเห็นใจ และความยุติธรรม ค่านิยมเหล่านี้ได้รับการพัฒนาในแนวปฏิบัติทางการศึกษาโดยส่วนใหญ่ผ่านการแนะนำและบริการให้คำปรึกษา ซึ่งในส่วนของขอบเขตทักษะอาชีพและทักษะชีวิตของการเรียนรู้ผ่านกระบวนการใหม่ ในเศรษฐกิจยุคดิจิทัล โดยกล่าวถึงวิธีการสอนทักษะที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเตรียมนักเรียนให้พร้อมเมื่อจบการศึกษา สำหรับการสอนด้านทักษะชีวิตและอาชีพ (CLS) ของกระบวนการ

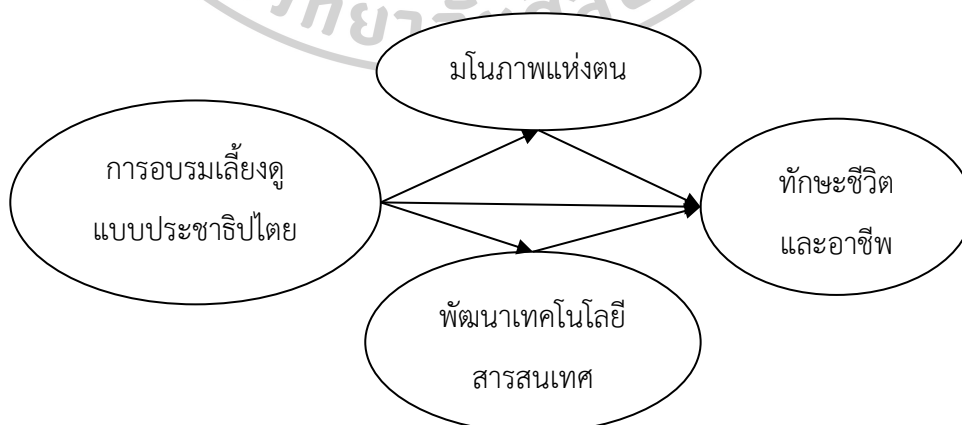
เรียนรู้ใหม่นั้นต้องเน้นเกี่ยวกับชีวิตและสภาพแวดล้อมการทำงานในยุคดิจิทัล เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนที่กำลังจะเข้าสู่ความสำเร็จใน Digital Economy (Charles Kivunja, 2015) จากทฤษฎีของ Erikson ที่เชื่อว่าการแสดงพฤติกรรมของคนเป็นไปเพื่อการหาเอกลักษณ์ของตนเอง ถ้าบุคคลใดสามารถหาเอกลักษณ์ของตนเองได้จะสามารถพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จในอนาคตได้ ดังนั้นการที่บุคคลนั้นค้นหาเอกลักษณ์ของตนได้ หรือมีความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลที่มีต่อตนเองในทุก ๆ ด้านได้ ก็จะสามารถพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ได้เช่นกัน (กัลญญ เพชรภรณ์, 2555)

จากทฤษฎีของแบนดูราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เห็นได้ว่า การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยภายในตัวบุคคล มีอิทธิพลทางตรงต่อการมีทักษะชีวิตและอาชีพ ดังแสดงในภาพที่ 7

ภาพที่ 7 การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศมีอิทธิพลทางตรงกับทักษะชีวิตและอาชีพ

จากแนวคิดข้างต้นและจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีอิทธิพลทางตรงต่อการมีทักษะชีวิตและอาชีพ มีอิทธิพลทางอ้อมโดยส่งผ่านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีอิทธิพลทางอ้อมโดยส่งผ่านมโนภาพแห่งตน ดังแสดงในภาพที่ 8

ภาพที่ 8 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีอิทธิพลทางตรงการมีทักษะชีวิตและอาชีพ

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

3.1 แนวคิดทฤษฎีหรือเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดที่ได้กล่าวไว้ว่า การที่ผู้เรียนจะพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพได้เป็นอย่างดีนั้น ควรส่งเสริมผู้เรียนใน ด้านที่ผู้เรียนสนใจให้รู้จักตนเอง พัฒนาคำคิดริเริ่มและการชี้นำตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ผู้เรียน มีทักษะการเข้าสังคม รู้จักเรียนรู้ถึงการเพิ่มผลผลิตให้มีคุณภาพในสังคม มุ่งพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน ทั้งความรู้ ทักษะ อารมณ์ ให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง เห็นคุณค่าในตนเองและรู้จักปัญหาเฉพาะหน้า ส่งเสริมการมีคุณธรรมความรับผิดชอบ ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นซึ่งเป็นพื้นฐานของผู้ผู้นำ การที่ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การมีทักษะชีวิตและอาชีพปัจจัยเหล่านั้นจัดเป็นปัจจัยสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมหรือการกระทำ (ปนัดดา นกแก้ว, 2564) กล่าวไว้ว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดทักษะชีวิตประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยสิ่งแวดล้อม ซึ่งทักษะชีวิตประกอบด้วย ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย โดยปัจจัยสิ่งแวดล้อมส่งผลถึงการมีทักษะชีวิตมากกว่าปัจจัยส่วนบุคคล (ระเบียบ เพราะผักแว่น, 2551) ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาด้านเทคโนโลยี ซึ่งต้องการให้ระบบการศึกษาจัดให้เยาวชนมีทักษะและความสามารถใหม่ ๆ ซึ่งมักเรียกกันว่าทักษะและความสามารถในศตวรรษที่ 21 ซึ่งช่วยให้ได้รับประโยชน์จากรูปแบบใหม่ของการพัฒนาทางสังคมและมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการพัฒนาเศรษฐกิจ ทักษะและสมรรถนะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะในการทำงานร่วมกันสื่อสารและแก้ปัญหา ทักษะเหล่านี้มักพัฒนาผ่านการเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์ ทักษะนี้รวมอยู่ในแนวคิดเรื่องการรู้เท่าทันอารมณ์ซึ่งเป็นแนวคิด ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของค่านิยมที่ไม่เพียงแต่รวมเอาความรู้และทักษะของแต่ละบุคคลเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกระบวนการและการปฏิบัติภายในชุมชนที่แสดงและพัฒนาคุณค่าเชิงสัมพันธ์ เช่น ความเคารพซึ่งกันและกัน ความเห็นอกเห็นใจ และความยุติธรรม ค่านิยมเหล่านี้ได้รับการพัฒนาในแนวปฏิบัติทางการศึกษาโดยส่วนใหญ่ผ่านการแนะนำและบริการให้คำปรึกษา การค้นพบของการศึกษานี้บ่งชี้ว่าการรู้เท่าทันอารมณ์ หมายถึง สภาพการปรับตัวของแต่ละบุคคลซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทักษะชีวิตและอาชีพ ในศตวรรษที่ 21 สิ่งนี้คือความสามารถของแต่ละบุคคลในการรับรู้เข้าใจ การแสดงและควบคุมอารมณ์ของตนอย่างเหมาะสม (Karsih, 2018)

จากข้อมูลข้างต้นระบุได้ว่ากรณีทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 เกิดจากปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสิ่งแวดล้อม โดยปัจจัยส่วนบุคคลเป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นภายใน เช่น ความรู้สึกนึกคิด

อารมณ์เจตคติ ซึ่งเป็นผลจากปัจจัยสิ่งแวดล้อม การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพควรส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจให้รู้จักตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเข้าสังคม มุ่งพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านทั้งความรู้ ทักษะ อารมณ์ให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของทักษะชีวิต โดยการวิเคราะห์กลุ่มพหุกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 842 คน ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรแฝงภายใน 4 ตัว คือ ทักษะชีวิตประกอบด้วยการมีทักษะชีวิตด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย ด้านทักษะพิสัย ตัวแปรแฝงภายนอก 2 ตัว คือปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งมีค่าความเที่ยงในการวัดตั้งแต่ .550-.850 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงบรรยาย การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น และการวิเคราะห์กลุ่มพหุ ผลการวิจัย พบว่าตัวแปรต้น 8 ตัวแปร ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีโนภาพแห่งตน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การปรับตัว การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การมีทักษะชีวิตของครู การมีทักษะชีวิตของกลุ่มเพื่อนสนิท และอิทธิพลของสื่อมวลชน ร่วมกันทำนายการมีทักษะชีวิตได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และตัวแปรทุกตัวสามารถอธิบาย ความแปรปรวนของทักษะชีวิตได้ร้อยละ 52.80 โมเดลเชิงสาเหตุของทักษะชีวิตมีผลการตรวจสอบความสอดคล้องให้ค่า $\chi^2 = 11.421$, $df = 20$, $p = .935$, $GFI = 0.998$, $AGFI = .992$ และ $RMR = .003$ ตัวแปรโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของการมีทักษะชีวิตได้ร้อยละ 67.40 การมีทักษะชีวิตได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่าปัจจัยภายในตัวบุคคล โมเดลเชิงสาเหตุของทักษะชีวิตมีความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบของโมเดลระหว่างนักเรียนต่างสังกัดโดยให้ค่า $\chi^2 = 33.854$, $df = 48$, $p = .939$, $GFI = 0.992$, $NFI = .996$, $RFI = .989$ และ $RMR = .016$ (ระเบียบ เพราะผักแว่น, 2551) นิสิตาศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 จำนวน 895 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามวัดทักษะชีวิต การมองโลกในแง่ดี สภาพแวดล้อมทางการเรียน การอบรมสั่งสอนของพ่อแม่/ผู้ปกครอง และแบบทดสอบวัดความสามารถด้านเหตุผลที่มีค่าความเชื่อมั่น .947, .833, .890, .875 และ .846 ตามลำดับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรตามเอกนาม (MR)

และ ตัวแปรตามพหุนาม (MMR) ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรปัจจัยได้แก่ ความสามารถด้านเหตุผล การมองโลกในแง่ดี สภาพแวดล้อมทางการเรียน และการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่/ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับทักษะชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสหสัมพันธ์พหุคูณที่วิเคราะห์แบบตัวแปรเอกรนามระหว่างตัวแปรปัจจัยกับทักษะชีวิตมีค่า .620 และมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถอธิบายร่วมกันได้ ร้อยละ 38.4 สหสัมพันธ์พหุคูณที่วิเคราะห์แบบตัวแปรพหุนามมีค่า วิลคส์แลมabda (λ) .579 และสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรปัจจัยกับทักษะชีวิตด้านการรู้จักตนเอง ด้านการคิดตัดสินใจและแก้ปัญหา ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการปรับตัวและด้านการสื่อสารและการสร้างสัมพันธ์ภาพมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่า .517, .497, .423, .468 และ .427 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิต พบว่าค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางการเรียน การมองโลกในแง่ดี และการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดศรีสะเกษ โดยการวิเคราะห์กลุ่มพหุ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1,270 คน จาก 30 โรงเรียนได้มาจากการสุ่มหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แบบวัดบุคลิกภาพของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงบรรยาย การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) และการวิเคราะห์กลุ่มพหุ (Multiple Group Analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โมเดลการวัดตัวแปรแฝงทักษะชีวิต มีความตรงเชิงโครงสร้าง พิจารณาได้จากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ $\chi^2 = 9.257$, $df = 11$, $\chi^2/df = 0.841$, $p = 0.598$, CFI = 1.000, TLI = 1.001, RMSEA = 0.000, SRMR = 0.009, WRMR = 0.261 โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนดังนี้ $\chi^2 = 153.679$, $df = 176$, $\chi^2/df = 0.873$, $p = 0.8865$, CFI = 1.000, TLI = 1.003, RMSEA = 0.000, SRMR = 0.044, WRMR = 1.418 โดยตัวแปรในโมเดลร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรทักษะชีวิต (LISK) ได้ร้อยละ 90.80 มีอิทธิพลต่อตัว

แปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในจำนวนตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อทักษะชีวิต คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และแรงจูงใจใฝ่อำนาจ ตามลำดับ ผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดล (Model form) พบว่าโมเดลมีความแปรเปลี่ยนระหว่างบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล โดยผลการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของรูปแบบโมเดล พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ $\chi^2 = 609.818$, $df = 314$, $\chi^2/df = 1.942$, $p = 0.000$, CFI = 0.967, TLI = 0.956, RMSEA = 0.044, SRMR = 0.044, WRMR = 1.127 (วันดี วิถี, 2554)

สุมาลี เทวฤทธิ์ (2554) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน จำนวน 576 คน จาก 9 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบวัดจำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบวัดทักษะชีวิต 2) แบบวัดปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิต ประกอบด้วย แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบวัดบุคลิกภาพแบบแสดงตัว แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง และแบบวัดสุขภาพจิต การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) โดยวิธี PAL (Path Analysis with LISREL) ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดกาฬสินธุ์ มี 5 ตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย บุคลิกภาพแบบแสดงตัว การสนับสนุนทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเอง และสุขภาพจิต โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 49.22 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 36 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.069 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.991 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.955 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ มีค่าเท่ากับ .763 แสดงว่าตัวแปรทั้งหมดรวมกันอธิบายความแปรปรวนทักษะชีวิตของนักเรียน ได้ร้อยละ 76.3 (สุมาลี เทวฤทธิ์, 2554) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเกี่ยวกับโมเดลเชิงสาเหตุและผลของทักษะชีวิตของนักศึกษาอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 ปีการศึกษา 2555 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 840 คน ได้มาจากการใช้ลิสรเอลในการวิเคราะห์ข้อมูล ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยคั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรแฝง จำนวน 7 ตัวแปร คือ ทักษะชีวิต คุณภาพนักเรียน รูปแบบการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อตนเองและการเรียน พื้นฐานครอบครัว และสัมพันธภาพทางสังคม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ที่มีค่าความเที่ยง .810 ถึง .952 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์ค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล ผลการวิจัยพบว่า โมเดลเชิงสาเหตุ และผลของทักษะชีวิตของนักเรียนอาชีวศึกษาประกอบด้วยปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ความสัมพันธ์ทางสังคมมี ขนาดอิทธิพล 0.30 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดล พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า $\chi^2 = 12.63$, $df = 7$, $p = .082$, $GFI = 0.99$, $AGFI = .98$ และ $RMR = .00$ ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของทักษะชีวิตของนักศึกษาอาชีวศึกษา ได้ร้อยละ 59 และตัวแปรทักษะชีวิตสามารถอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพนักเรียนอาชีวศึกษา ได้ร้อยละ 27 (จตุพร เจ้าทรัพย์, 2555) ขยาภรณ์ คำต๋อย (2559) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนกลุ่ม ชาติพันธุ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ที่ กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 400 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลาย ขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความ คิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เส้นทาง ผลการวิจัยพบว่า โมเดลมี ความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของปัจจัยทักษะชีวิต และงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่ม ชาติพันธุ์ได้ร้อยละ 83 ปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมสูงสุด คือ ปัจจัยวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดคือ ปัจจัยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดคือ ปัจจัยวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ (สุมาลี เทวฤทธิ์, 2554) รวมทั้งได้ ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัย ที่มีผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่ศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก จำนวน 500 คน ได้จากการสุ่มแบบหลาย ขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ปัจจัยที่ศึกษา คือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และทักษะชีวิตและ อาชีพของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นและ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (CFA) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิง สาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษตาก มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบที่สร้างขึ้นอธิบาย ความแปรปรวนได้ร้อยละ 87 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.98 และดัชนีที่ปรับแก้แล้ว

(AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.96 ค่าสถิติ ไค-สแควร์ เท่ากับ 43.83 ระดับชั้นเสรี 38 ระดับนัยสำคัญที่ 0.24 (พิชญานา ชัยงาม, 2559)

จากการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (MoPLE21) และพบว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 (Cezary Szpytma, 2019) รวมทั้งศึกษาเกี่ยวกับการสอนนักเรียนให้เรียนรู้และทำงานได้ดีด้วยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 : การเปิดขอบเขตอาชีพและทักษะชีวิตของการเรียนรู้ในกระบวนการทัศน์ใหม่ในเศรษฐกิจยุคดิจิทัล โดยกล่าวถึงวิธีการสอนทักษะที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเตรียมนักเรียนให้พร้อมสำหรับความสำเร็จเมื่อจบการศึกษา ไม่ว่าจะเป็สถานที่ทำงาน การค้าขาย หรืออาชีพใดก็ตามที่นักเรียนสนใจ เมื่อจบการศึกษา สำหรับการสอนด้านทักษะอาชีพและทักษะชีวิต (CLS) ของกระบวนการเรียนรู้ใหม่นั้น ต้องเน้นเกี่ยวกับชีวิตและสภาพแวดล้อมการทำงานในยุคดิจิทัล เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนที่กำลังจะเข้าสู่ความสำเร็จใน Digital Economy (Charles Kivunja, 2015) และทำการศึกษาวิจัย เรื่องทักษะชีวิตและอาชีพของนักศึกษาระดับ ปวช ในวิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษา วัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบว่านักศึกษาระดับ ปวช ในวิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษา มีทักษะชีวิตและอาชีพ และมีทักษะแรงงานเพื่อแข่งขันในตลาดแรงงานโลก การศึกษานี้มุ่งเน้นไปที่ทักษะชีวิตและอาชีพซึ่งประกอบด้วย 5 ตัวแปรหลัก ได้แก่ (1) ความยืดหยุ่นและทักษะการปรับตัว (2) ทักษะการริเริ่มและการกำหนดทิศทางตนเอง (3) ทักษะทางสังคมและข้ามวัฒนธรรม (4) การเพิ่มผลผลิตและทักษะความรับผิดชอบและ (5) ทักษะความรับผิดชอบและความเป็นผู้นำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและเชิงอนุมานโดยใช้ t-test ผลจากการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าทักษะความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัวอยู่ในระดับสูงสุดครอบครองโดยนักเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาในยะโฮร์ การค้นพบนี้ยังแสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างนักเรียนชายและหญิงในวิทยาลัยอาชีวศึกษาในเรื่องความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ทักษะทางสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม ทักษะการเพิ่มผลผลิตและความรับผิดชอบ ทักษะความรับผิดชอบและความเป็นผู้นำ อย่างไรก็ตามไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างเพศของนักเรียนที่มีต่อทักษะความคิดริเริ่มและการชี้นำตนเอง (Sri et al., 2020)

จากงานวิจัยดังกล่าว สามารถสรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

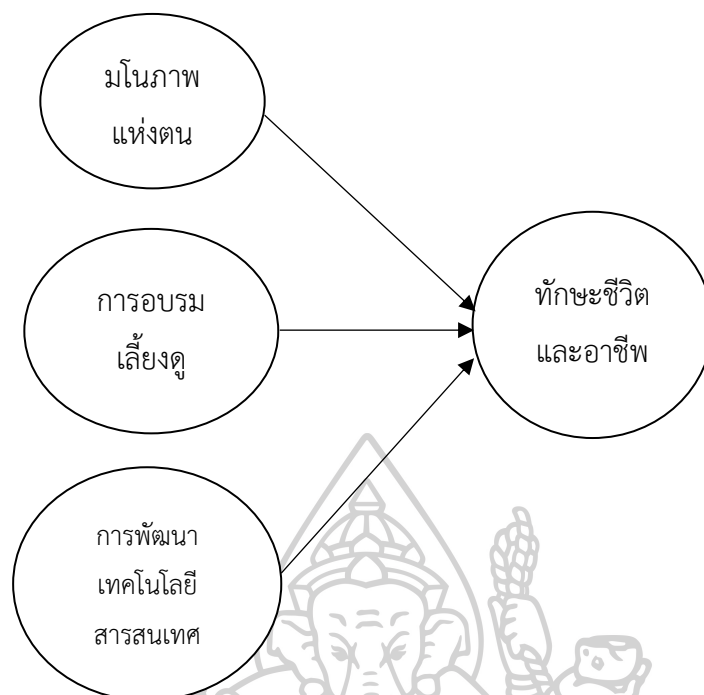
ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21	ระเบียบ, 2551	นิติตา, 2552	วันดี, 2554	สุมาลี, 2554	จตุพร, 2555	ชยาภรณ์, 2559	พิชญภา, 2559	Charles Kivunja., 2015	Karsih. 2018	Szpytma C., 2019	Sri et al., 2020	รวม
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	✓		✓		✓	✓						4
มโนภาพแห่งตน	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓			7*
การปรับตัว	✓											1
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย/แบบรักสนับสนุน	✓	✓		✓	✓	✓	✓					6*
การมีทักษะชีวิตของครู	✓											1
การมีทักษะชีวิตของกลุ่มเพื่อน	✓											1
สภาพแวดล้อมทางการเรียน	✓	✓	✓		✓							4
การมองโลกในแง่ดี		✓										1
ความสามารถด้านเหตุผล		✓										1
การเห็นคุณค่าในตนเอง				✓								1
การสนับสนุนทางสังคม				✓	✓		✓		✓			4
สุขภาพจิต				✓								1
วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์						✓						1
อิทธิพลของสื่อมวลชน	✓											1
ลักษณะมุ่งอนาคต							✓					1
สภาพแวดล้อม										✓		1
เพศ											✓	1
การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ								✓	✓			2**

* หมายถึง ตัวแปรที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย

** หมายถึง ตัวแปรที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้เลือกตัวแปรที่มีผู้ศึกษาตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป และมีนัยสำคัญทางสถิติ จะได้ตัวแปร 2 ตัวแปร ได้แก่ มโนภาพแห่งตน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และผู้วิจัยได้ทำการเลือกตัวแปรที่มีความสอดคล้องกับทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้นอีก 1 ตัวแปร คือ การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนที่อยู่ในยุคศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในระบบการศึกษาควรจัดให้เยาวชนมีทักษะและความสามารถใหม่ ๆ ซึ่งช่วยให้ได้รับประโยชน์จากรูปแบบใหม่ของการพัฒนาทางสังคมและมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการพัฒนาเศรษฐกิจ (Karsih, 2018) ซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญมากในปัจจุบัน และในอนาคต เพราะเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานสารสนเทศตั้งแต่การผลิต การจัดเก็บ การประมวลผล การเรียกใช้ การแลกเปลี่ยนและใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกันให้เกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยในการจัดระบบอัตโนมัติ ช่วยในการสื่อสารระหว่างกันได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ลดอุปสรรคเกี่ยวกับเวลาและระยะทาง โดยใช้ระบบโทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต และอื่นๆ เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างมาก เช่น ด้านการศึกษา การท่องเที่ยว ธุรกิจ อุตสาหกรรม สาธารณสุข การให้ความสำคัญต่อการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อก้าวสู่สังคมฐานความรู้อย่างต่อเนื่องจึงมีความจำเป็น โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดยุทธศาสตร์การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในแผนแม่บทการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา และกำหนดขอบเขตในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในสถานศึกษาในด้านการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ (ประยงค์ กุศลปกรณ, 2555) การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญมากในยุคศตวรรษที่ 21 การที่บุคคลมีความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจะสามารถพัฒนาตนเองได้ในด้านต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ดังนั้นในกระบวนการจัดการศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำไปสู่ความก้าวหน้าในการพัฒนาการทำงาน จากความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในยุคปัจจุบัน จำเป็นต้องมีพื้นฐานความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศด้วย

จากการสังเคราะห์งานวิจัยและการเลือกตัวแปรที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา จึงได้ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะชีวิตและอาชีพทั้งสิ้น 3 ตัวแปร ได้แก่ มโนภาพแห่งตน การอบรมเลี้ยงดู และการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 9 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะชีวิตและอาชีพ

1. ปัจจัยมโนภาพแห่งตน

1.1 ความหมายของมโนภาพแห่งตน

มโนภาพแห่งตน คือ ความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจ การรับรู้และเจตคติของแต่ละบุคคลที่มีต่อตนเองในทุกๆ ด้าน ซึ่งเป็นผลมาจากเรียนรู้และประสบการณ์ที่บุคคลได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อม อันเป็นตัวกำหนดบุคลิกภาพ (กลัณญ์ เพชรภรณ์, 2555) ความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองโดยภาพรวม ซึ่งเป็นผลมาจากการมองตนเองและการรับรู้จากสังคมภายนอก รวมถึงการแสดงพฤติกรรมโดยตรงของบุคคลแล้วนำมาประมวลเป็นความคิดรวบยอดที่บุคคลนั้นพึงมีต่อตนเอง (อารีรัตน์ พะวินรัมย์, 2556) หรือเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลและตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura นอกจากสิ่งแวดล้อมแล้วตัวผู้เรียนซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลที่มีความสำคัญ จากงานวิจัยการวิเคราะห์องค์ประกอบน้ำหนักของตัวแปรในการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของทักษะชีวิต พบว่า ค่าองค์ประกอบน้ำหนักของมโนภาพแห่งตนมีค่าองค์ประกอบมาตรฐาน = .737 ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด (ระเบียบ เพราะผักแว่น, 2551)

จากการศึกษาทฤษฎีของวิลเลียม เจมส์ (William James) ได้กล่าวว่าจะมองตนเอง ในฐานะผู้แสดงและผู้ถูกกระทำ การแสดงพฤติกรรมจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับว่าแต่ละคนมองตนเองว่า เป็นอย่างไร โดยมีการประเมินตนเองว่าสำเร็จหรือล้มเหลวจากการที่ได้มีสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ซึ่งการแสดงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากอัตมโนทัศน์เป็น 2 ลักษณะด้วยกันคือ 1) อัตมโนทัศน์ที่เกิดจากการรับรู้ (Perceived Self-Concept) เป็นความรู้สึกว่า ตัวเองคือใคร เป็นอย่างไร เป็นอัตมโนทัศน์ที่เกิดจากการรับรู้ปฏิกิริยาของผู้อื่นมากกว่าที่เป็นจริง (Real Self-Concept) 2) อัตมโนทัศน์ที่ต้องการจะเป็น (Ideal Self-Concept) เป็นสิ่งที่ผู้นั้นยึดถืออยากจะเป็น (กัลญญ เพชราภรณ์, 2555)

อิริคสัน (Erikson) เป็นนักจิตวิทยาในกลุ่มจิตวิเคราะห์สมัยใหม่ ที่ให้ความสนใจอย่างแท้จริงเกี่ยวกับเรื่องตน โดย กัลญญ เพชราภรณ์ (2555) สรุปทฤษฎีของ Erikson ได้ว่า อิริคสัน เชื่อว่าการแสดงพฤติกรรมของคนเป็นไปเพื่อการหาเอกลักษณ์ของตนเอง สังคมจะมีอิทธิพลต่อการหาเอกลักษณ์ของบุคคล และช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงที่สำคัญที่สุดในการหาเอกลักษณ์ ถ้าบุคคลใดสามารถหาเอกลักษณ์ของตนเองได้จะสามารถพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จในอนาคตได้

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับมโนภาพแห่งตน สามารถสรุปได้ว่ามโนภาพแห่งตน คือ ความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลที่มีต่อตนเองในทุก ๆ ด้าน โดยเป็นผลมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นรอบข้าง และสภาพแวดล้อม อันเป็นผลให้เกิดการแสดงพฤติกรรมของตน

1.2 องค์ประกอบของมโนภาพแห่งตน

นรินทร์ สังข์รักษา (2552) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษามโนภาพแห่งตนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) แบบภาคตัดขวาง (Cross Sectional Study) วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) สอบถามนักศึกษา ชั้นปีที่ 1-4 ของแต่ละสาขาวิชา จำนวน 306 คน ข้อมูลที่ถูกเก็บรวบรวมจะทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่ามัธยฐาน ค่าสูงสุดและต่ำสุด รวมทั้งค่าพิสัย ส่วนการวิเคราะห์ทางสถิติเชิงอนุมาน จะใช้วิธีการทดสอบด้วยไคสแควร์ (Chi-Square) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ลำดับที่ของสเปียร์แมน (Spearman Rank Test) รวมทั้งสมการถดถอยเส้นตรงแบบง่าย (Simple Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรมโนภาพแห่งตน ได้แก่ มโนภาพแห่งตนภาพรวม ความสามารถทางร่างกาย ลักษณะทางกายภาพ ความสัมพันธ์กับเพื่อน ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ความสามารถการอ่าน ความสามารถทาง

ศึกษาศาสตร์การเรียนรู้และกิจกรรมทั่วไปในมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($P \leq .05$) และสามารถสร้างสมการเส้นตรงถดถอยอย่างง่าย เพื่อทำนายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ได้ดังนี้ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน = $-0.35 + 0.21$ (มโนภาพแห่งตนภาพรวม) (นรินทร์ สังข์รักษา, 2552) นอกจากนี้มีการศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจที่จะนำอัตมโนทัศน์และลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ Stepwise Multiple Regression ผลการวิจัยในผู้บริหารสตรีภาครัฐ พบว่า แรงจูงใจที่จะนำด้านรักที่จะนำเพื่อความผูกพันทางใจ ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ด้านทัศนคติที่มีต่อตนเอง และอัตมโนทัศน์ด้านทัศนคติที่มีต่อตนเอง ส่งผลต่อลักษณะภาวะผู้นำเชิงปฏิรูป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนผลการวิจัยในผู้บริหารสตรีภาคเอกชน พบว่า แรงจูงใจที่จะนำด้านรักที่จะนำเพื่อความผูกพันทางใจ ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ด้านทัศนคติที่มีต่อตนเองและด้านภาพลักษณ์ของบุคคลที่มีต่อตนเอง ซึ่งอัตมโนทัศน์ทั้ง 2 ด้าน ส่งผลต่อลักษณะภาวะผู้นำเชิงปฏิรูป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลจากการวิจัยสามารถนำมาใช้เพื่อเป็นแนวทางให้สตรีในตำแหน่งบริหารทุกระดับ นำผลจากการวิจัยไปใช้ในการปรับแรงจูงใจที่จะนำอัตมโนทัศน์ และลักษณะภาวะผู้นำของตนเอง เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจ และมุ่งมั่นที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเพื่อเข้าสู่การเป็นผู้นำสตรีที่ประสบความสำเร็จได้ โดยองค์ประกอบของอัตมโนทัศน์จากงานวิจัยได้แก่ ทัศนคติที่มีต่อตนเอง ค่านิยมที่มีต่อตนเอง ภาพลักษณ์ของบุคคลที่มีต่อตนเอง (ปุณณดา จงอริยตระกูล, 2560) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของนักศึกษาพยาบาล โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เก็บข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลแบบวัดอัตมโนทัศน์ ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์สัมพันธ์ภาพกับเพื่อน และสัมพันธ์ภาพกับอาจารย์ค่าความเที่ยงของแบบวัดทั้งหมดนี้ ได้แก่ .89, .92, .82, .82 และ .86 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและหาความสัมพันธ์ด้วยสถิติ Pearson's Product Moment Correlation (อารีรัตน์ พะวินรัมย์, 2556)

จากการวิเคราะห์ความหมายของมโนภาพแห่งตน และการสังเคราะห์งานวิจัย สามารถสรุปตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของมโนภาพแห่งตนได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น และสามารถให้ความหมายของตัวแปรต่าง ๆ ได้ดังนี้

1) ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความเชื่อของตนเองว่ามีความสามารถในตนเองเพียงพอที่จะปฏิบัติกิจกรรมที่ต้องการนั้นจนประสบความสำเร็จที่ต้องการเป็นความคาดหวังที่

เกิดขึ้นจากการปฏิบัติกิจกรรม (วรัญญา แก้วถึง, 2552) หรือความสามารถในการกล้าตัดสินใจของบุคคลที่จะแสดงออกถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง จากความรู้สึกลึกซึ้งในจิตใจให้ผู้อื่นได้รับรู้และเข้าใจ พร้อมทั้งจะเผชิญกับทุกสถานการณ์ได้อย่างมั่นใจ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จ มีความเป็นตัวของตัวเอง สามารถอยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างปกติสุข (ธนิดา ปิ่นแก้ว, 2556) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความเชื่อมั่นของบุคคลในการตัดสินใจที่จะแสดงออกทางพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งมาจากความรู้สึกลึกซึ้งในจิตใจพร้อมเผชิญกับทุกสถานการณ์ได้อย่างมั่นใจ

2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นแรงผลักดันภายในตัวบุคคลในรูปแบบความต้องการความสำเร็จ ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นผู้ที่มีความพยายาม มานะ อดทนต่อกิจกรรมที่ยากลำบาก (ระเบียบ เพราะผักแว่น, 2551) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นหลังจากการคาดหวังของบุคคล ซึ่งอาจจะได้พบหรือมีประสบการณ์จากสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะเป็นรอยประทับใจมาตั้งแต่เล็ก ๆ แล้วเขาก็พยายามที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จอันนั้น (จตุพร เจ้าทรัพย์, 2555) บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีการตัดสินใจเด็ดเดี่ยวในการทำงานและมีความพอใจที่จะเลือกทำงานที่ยาก เนื่องจากมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มีความกระตือรือร้น (Energetic) หรือมีการกระทำที่แปลกใหม่ อันเป็นผลทำให้ตนเองมีความรู้สึว่าประสบความสำเร็จ (วินดี วิถี, 2554) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง แรงผลักดันในตนเองที่เกิดขึ้น เมื่อแต่ละบุคคลมีความต้องการประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยมีความมานะอดทน ความพยายามให้ผ่านพ้นต่ออุปสรรคต่าง ๆ

3) การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น หมายถึง ความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ และเอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิต ซึ่งเกิดจากความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมอันจะนำไปสู่ความสุขของตนเองและผู้อื่น (จักรดุลย์ มนตรีกุล ณ อยุธยา, 2557) หรือเป็นความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น บุคลิกภาพและพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นได้ ความสามารถในการวางตัว การประสานงานระหว่างบุคคลหรือหน่วยงาน ความสามารถในการสร้างความรู้สึที่ดีในการบริการธุรกิจโรงแรมก่อให้เกิดความพึงพอใจและประทับใจในการบริการ (ดาราวรรณ ไสลมณี, 2552) จึงสรุปได้ว่า การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น หมายถึง ความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น และวางตัวได้อย่างเหมาะสมในทุกสถานการณ์

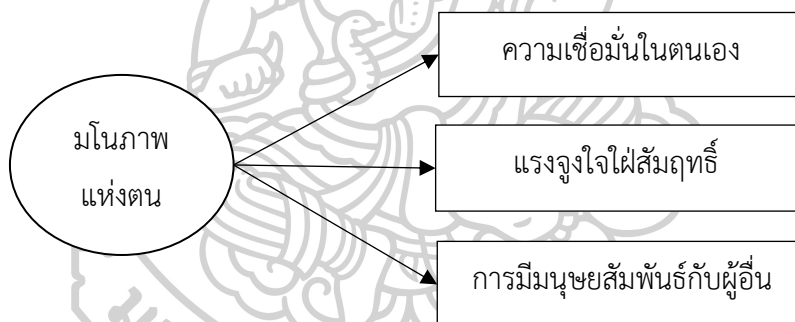
1.3 การวัดมโนภาพแห่งตน

มโนภาพแห่งตน คือ ความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลที่มีต่อตนเองในทุก ๆ ด้าน โดยเป็นผลมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นรอบข้าง และสภาพแวดล้อม อันเป็นผลให้เกิดการแสดงพฤติกรรมของตน มีนักวิจัยได้ศึกษาข้อมูลและดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการวัดมโนภาพแห่งตนไว้ ดังนี้

จากการศึกษาเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์การแก้ปัญหาและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักศึกษา มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบตอบด้วยตนเอง ที่ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป แบบวัดอัตมโนทัศน์ แบบประเมินการแก้ปัญหา แบบวัดพฤติกรรมความก้าวร้าว เพื่อทดสอบความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ การแก้ปัญหาและพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบ t-test, One way ANOVA และ Spearman Rank Difference Method ผลการศึกษาพบว่า อัตมโนทัศน์ การแก้ปัญหาและพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 267.24, 109.42 และ 92.82 ตามลำดับ (จินดาอร เงินสว่าง, 2558) รวมทั้งจากการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของครอบครัว เพื่อน และสื่อสังคมออนไลน์ต่อการรับรู้รูปลักษณ์โดยมีอัตมโนทัศน์เชิงโครงสร้างเป็นตัวแปรส่งผ่าน โดยใช้มาตรวัดอิทธิพลของครอบครัว มาตรวัดอิทธิพลของเพื่อน มาตรวัดอิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ มาตรวัดอัตมโนทัศน์เชิงโครงสร้าง และ มาตรวัดการรับรู้รูปลักษณ์ ผลการวิเคราะห์อิทธิพลส่งผ่าน โดยโปรแกรม Process พบว่า อัตมโนทัศน์เชิงโครงสร้างเป็นตัวแปรส่งผ่านความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของครอบครัว (Indirect effect = .01, $p < .001$) อิทธิพลของเพื่อน (Indirect effect = .12, $p < .001$) และอิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ (Indirect effect = .11, $p < .001$) ต่อการรับรู้รูปลักษณ์ เนื่องจากอิทธิพลทั้งสามข้างต้นล้วนเป็นปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีความใกล้ชิด ต่อบุคคลและสามารถส่งผลทางความคิดของบุคคล ซึ่งอิทธิพลดังกล่าวนี้จะส่งผลต่อการรับรู้รูปลักษณ์มากหรือน้อยเพียงใดก็ขึ้นกับอัตมโนทัศน์เชิงโครงสร้าง ซึ่งเป็นโครงสร้างทางปัญญาของบุคคลนั้น ๆ ว่ามีเจตคติและความเชื่อเช่นใดต่อข้อความที่ผ่านการแสดงออกจากอิทธิพลทั้งสามดังกล่าวข้างต้น (ชนมธนิสา วิวัฒน์วรยศ, 2559) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาอัตมโนทัศน์และปัจจัยความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ ที่ประกอบด้วย อัตมโนทัศน์ ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สัมพันธภาพกับเพื่อน และสัมพันธภาพกับอาจารย์ การเก็บข้อมูลใช้แบบวัดปัจจัยดังกล่าว วัดค่าความเที่ยงของแบบวัดทั้งห้านี้ ได้แก่ .89, .92, .82, .82 และ .86 ตามลำดับ ผลการวิจัยได้คะแนนเฉลี่ยอัตมโนทัศน์โดยรวม = 3.79 (SD=.68), อัตมโนทัศน์โดยใช้ตนเองเป็นแหล่งอ้างอิง = 3.57 (SD= .66)

และอัตมโนทัศน์โดยใช้ผู้อื่นเป็นแหล่งอ้างอิง = 3.96 (SD=.70), แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ = 3.65 (SD = .71), ความเชื่ออำนาจในตน = 3.81 (SD = .68), สัมพันธภาพกับเพื่อน = 4.05 (SD = .55) และสัมพันธภาพกับอาจารย์ = 3.76 (SD = .81) จากการหาค่าความสัมพันธ์พบว่าอัตมโนทัศน์ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) กับความเชื่ออำนาจในตน ($r = .525$) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($r = .419$) สัมพันธภาพกับเพื่อน ($r = .293$) และสัมพันธภาพกับอาจารย์ ($r = .281$) (อารียา สตราตัน, 2556)

จากการศึกษาองค์ประกอบของมโนภาพแห่งตน ผู้วิจัยเลือกตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของมโนภาพแห่งตน 3 ตัวแปร คือ ความเชื่อมั่นในตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น และจากการศึกษางานวิจัยการวัดมโนภาพแห่งตน พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ใช้เครื่องมือการวัดมโนภาพแห่งตนเป็นแบบสอบถามและแบบสอบถามตอบด้วยตนเอง จากข้อมูลการศึกษาองค์ประกอบและการวัดมโนภาพแห่งตนดังกล่าว สามารถสร้างโมเดลวัดองค์ประกอบมโนภาพแห่งตน ได้ดังแผนภาพแสดงองค์ประกอบของมโนภาพแห่งตน ดังนี้

ภาพที่ 10 องค์ประกอบของมโนภาพแห่งตน

1.4 มโนภาพแห่งตนกับทักษะชีวิตและอาชีพ

มโนภาพแห่งตน หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลที่มีต่อตนเองในทุก ๆ ด้าน โดยเป็นผลมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นรอบข้าง และสภาพแวดล้อม อันเป็นผลให้เกิดการแสดงพฤติกรรมของตน จากการศึกษาสาเหตุของทักษะชีวิต ซึ่งมีตัวแปรแฝงภายนอก 2 ตัว คือ ปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม โดยผลการวิจัย พบว่าตัวแปรมโนภาพแห่งตน ทำนายการมีทักษะชีวิตได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 (ระเปียบ เพราะ ผักแว่น, 2551) ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดศรีสะเกษ ตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อทักษะชีวิต คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และแรงจูงใจใฝ่อำนาจ ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล (วันดี วิถี, 2554) นอกจากนี้ ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ยังมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อทักษะชีวิตและอาชีพ (พิชญานภา ชัยงาม, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุด คือ ปัจจัยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลเช่นกัน (ชยาภรณ์ คำต๋อย, 2559) ดังนั้นจากข้อมูลงานวิจัยดังกล่าว ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตและอาชีพคือปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล ซึ่งในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้เลือกตัวแปรมโนภาพแห่งตนนั่นเอง

2. ปัจจัยการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

2.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ผู้เลี้ยงดูปฏิบัติต่อเด็กถึงลักษณะและวิธีต่าง ๆ ที่ใช้ในการเลี้ยงเด็ก ดูแลเด็ก อบรมสั่งสอนเด็กและมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก รวมทั้งการปฏิบัติตัวของผู้เลี้ยงเด็ก และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ได้ก็มีปฏิสัมพันธ์ด้วยเพื่อให้เด็กมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมตามวัย ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูจัดเป็นสิ่งแวดล้อมซึ่งแต่ละบุคคลจะได้เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมการอบรมเลี้ยงดู (จันทร์หา แซ่ลิ้วและคณะ, 2558) การอบรมเลี้ยงดู เป็นตัวแปรที่มีความสำคัญ โดยถือว่าเป็นครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่มีอิทธิพลต่อบุคคล ครอบครัวทำหน้าที่เป็นตัวต้นในการอบรมเลี้ยงดู สั่งสอน สร้างและพัฒนาอารมณ์ บุคลิกภาพ ความเชื่อ เจตคติ (ระเบียบ เพราะฝักแวน, 2551) เยาวชนไทยจะมีจิตใจที่ดีงามซึ่งเป็นแรงจูงใจให้ทำความดี หลีกเลี้ยงการกระทำที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมเพราะได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้วยวิธีการที่เหมาะสม 3 วิธี คือ วิธีการอบรมเลี้ยงดูด้วยการให้ความรัก สนับสนุนใกล้ชิดเด็กมาก วิธีการใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์โดยเฉพาะ เรื่องความคงเส้นคงวา ในการลงโทษและให้รางวัลเด็ก และการปลูกฝังอบรมทางศาสนาอย่างถูกต้องเหมาะสม ปฏิบัติต่อเด็กอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องไม่บังคับเด็ก และทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก วิธีการอบรมเลี้ยงดูดังกล่าวเป็นสิ่งที่เยาวชน จะได้รับจากพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพทางจิตใจสูงเท่านั้น ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (สุมาลี เทวฤทธิ์, 2554) และจากการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู: แนวคิดของ Diana Baumrind (Diana Baumrind's Parenting Styles) พบว่า หนึ่งในปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ คือ การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กได้รับจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง Diana Baumrind

นักจิตวิทยาชาวอเมริกันแห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย, เบิร์คลีย์ เป็นผู้หนึ่งที่สนใจศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูอย่างจริงจัง Baumrind ได้เสนอมิติสำคัญ ในการอธิบายพฤติกรรมของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรว่าประกอบด้วย 2 มิติ คือ 1) มิติควบคุมหรือเรียกร้องจากบิดามารดา และ 2) มิติการตอบสนองของความรู้สึกเด็ก จากการผสมผสาน 2 มิติ ทำให้ Baumrind จัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู แบบเอาใจใส่ (ควบคุมและตอบสนองความรู้สึกเด็ก) 2) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ควบคุมแต่ไม่ตอบสนองความรู้สึกเด็ก) และ 3) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ (ไม่ควบคุมแต่ตอบสนองความรู้สึกเด็ก) ต่อมาได้มีการเพิ่มเติมรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบที่ 4 คือ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง (ไม่ควบคุมและไม่ตอบสนองความรู้สึกเด็ก) จากการประมวลงานวิจัยทั้งในและนอกประเทศพบความสัมพันธ์กันว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีประสิทธิภาพสามารถหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้มีความสามารถในการปรับตัว มีพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม มีความสามารถในการกำกับตนเอง และมีความฉลาดทางอารมณ์ คือ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ (ดูลยา จิตตะยโสธร, 2552) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครอบครัวไทย: การทบทวนวรรณกรรมแบบบูรณาการอย่างเป็นระบบ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือแบบบันทึกข้อมูลงานวิจัยที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น และแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย ผลการทบทวนวรรณกรรมแบบบูรณาการอย่างเป็นระบบ พบว่า มีงานวิจัยที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเข้าจำนวน 60 เรื่องสรุปผลจากการทบทวนวรรณกรรมฯ ได้เป็น 5 ประเด็นหลัก คือ อายุของเด็ก ผู้เลี้ยงดูเด็ก กิจกรรมการอบรมเลี้ยงดูเด็ก รูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครอบครัวไทย และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่มีผลต่อการพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ มีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม แบบรักตามใจ และแบบทอดทิ้ง เด็กมีการปรับตัวด้านครอบครัว มีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการปัญหา มากกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น เด็กมีการเรียนรู้แบบกำกับตนเองและมีเจตคติทางบวกต่อการแสวงหาความช่วยเหลือสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น นอกจากนี้ยังส่งผลต่อพฤติกรรมเด็กในด้านต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมการรับสื่ออินเทอร์เน็ต โดยพบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่จะรับสื่ออินเทอร์เน็ต ด้านบันเทิงทางลบน้อยกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น และมีพฤติกรรมทางเศรษฐกิจสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม แบบทอดทิ้ง และแบบตามใจ 2) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความซื่อสัตย์ของเด็ก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการแสดงออก

ที่เหมาะสมของเด็ก นอกจากนี้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การสื่อสารทางเพศ และการเฝ้าสังเกตของบิดามารดายังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทางเพศของเด็ก 3) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบผสมผสาน พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการใช้เหตุผลมาจากบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูหรือการเห็นแบบอย่างที่ดีของพฤติกรรมในกลุ่มนี้จากบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูมาก เด็กจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่ดีกว่าเด็กที่รายงานตรงข้าม ซึ่งพฤติกรรมที่ดีเหล่านี้ เช่น พฤติกรรมรับผิดชอบในครอบครัว พฤติกรรมด้านทานยาเสพติด พฤติกรรมการคบเพื่อนอย่างหลีกเลี่ยงเพศสัมพันธ์ พฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถืออย่างถูกกาลเทศะ พฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลการรับรู้ข้อมูลทางเพศผ่านสื่อ และการควบคุมตนเองสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมทางเพศ ของวัยรุ่นได้ร้อยละ 43.10 4) รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบบังคับ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบบังคับมีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคอ้วนในเด็ก ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ แบบควบคุม และแบบทอดทิ้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่นตอนต้น (รุ่งรัตน์ สุขะเดชะ, 2563)

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือ การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูปฏิบัติต่อเด็กอย่างยุติธรรม ไม่ตามใจและเข้มงวดกวดขันจนเกินไป ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของเด็กให้ความร่วมมือแก่เด็กตามโอกาสอันควร (Hurlock, 1984 อ้างถึงใน รุ่งรัตน์ สุขะเดชะ, 2563) หรือการอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป มีเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดเห็น ตลอดจนให้ความรักความเอาใจใส่เป็นกันเอง และให้ความร่วมมือตามโอกาสที่เหมาะสม (Rogers, 1972 อ้างถึงใน รุ่งรัตน์ สุขะเดชะ, 2563) บิดามารดาแสดงความรัก ส่งเสริมให้อิสระในการคิด ตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยบิดามารดาให้เหตุผลเมื่อมีการส่งเสริมหรือห้ามมิให้กระทำการใด มีความเสมอภาคในการปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ (ณัฐธิดา ศรีมกุฎพันธ์, 2550) เด็กมีความรู้สึกที่ผู้ปกครองให้ความรักความอบอุ่น มีเหตุผล ยอมรับในความคิดและความสามารถของเด็ก และ ให้ความร่วมมือตามโอกาสอันควร (จันทนา เริ่มสินธุ์, 2553)

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือ การที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยการไม่ตามใจและเข้มงวดกวดขันจนเกินไป มีเหตุผล ให้อิสระแก่เด็กแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็ก ให้ความรักและความเอาใจใส่เป็นกันเอง รวมทั้งให้ความร่วมมือตามโอกาสที่เหมาะสม

2.2 องค์ประกอบของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการคิอภิมานของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยได้อธิบายเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยไว้ว่าเป็นการอบรมเลี้ยงดูบุตรโดยให้ความรัก ความเอาใจใส่ ความเข้าใจ ใช้เหตุผลกับบุตร ทำให้บุตรรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ให้อิสระแก่บุตรในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ยอมรับความสามารถและให้สิทธิบุตรในการตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยบิดามารดาคอยให้กำลังใจให้คำแนะนำตามความเหมาะสม โดยมีตัวแปรสังเกตได้คือการให้ความยุติธรรม การยอมรับความสามารถ การมีเหตุผล และการให้ความรัก โดยให้คำนิยามของตัวแปรสังเกตได้ไว้ ดังนี้ การให้ความยุติธรรม หมายถึง การที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อลูก โดยการให้สิทธิในการรับการอบรม สั่งสอน การดูแล การให้สิ่งของอย่างเท่าเทียมกันทุกคน การยอมรับในความสามารถ หมายถึง การที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อลูกโดยการเปิดโอกาสให้ลูกได้แสดงความคิดเห็นหรือความสามารถของตนในการทำสิ่งต่าง ๆ ได้ การมีเหตุผล หมายถึง การที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อลูกโดยการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของลูก มีการให้รางวัลหรือลงโทษลูกอย่างเหมาะสม การให้ความรัก หมายถึง การที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อลูกด้วยความเอาใจใส่ ดูแลทุกข์สุขของลูก ทำให้ลูกรู้สึกมีความสุขและอบอุ่น (ชลธิตา ดวงงามยิ่ง, 2553) และจากการศึกษาเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองแบบมีส่วนร่วมของเด็กภายใต้บริบทของการดูแลแบบองค์รวมและชีวิตประจำวัน โดยกล่าวถึงแนวคิดเรื่อง "การมีส่วนร่วม" ที่ได้รับการทบทวนให้เป็นส่วนหนึ่งของการเป็นพลเมืองของเด็ก เพื่อส่งเสริมโครงการเพื่อการพัฒนาแบบบูรณาการ ได้มีการทบทวนวรรณกรรมและจัดการอภิปรายกลุ่มร่วมกับเจ้าหน้าที่ของ Integral Care Programme เพื่อระบุแนวคิดเรื่องประชาธิปไตยและสัญชาติเด็กที่เกี่ยวข้องกับการดูแลและการเลี้ยงดู ซึ่งมีการระบุงค์ประกอบบางอย่างที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของเด็กและทักษะการเลี้ยงดูบางอย่าง องค์ประกอบที่ต้องส่งเสริมในเด็ก ได้แก่ การพัฒนาทักษะทางอารมณ์ ความรู้ความเข้าใจ และการสื่อสาร และการส่งเสริมการตัดสินใจ ส่วนการพัฒนาทักษะของผู้ปกครอง ได้แก่ ความอ่อนไหวและการตอบสนอง กำหนดกิจวัตรและประสบการณ์การมีส่วนร่วม สิ่งสำคัญคือต้องโดดเด่นว่าองค์ประกอบที่ระบุเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและความสามารถของผู้ปกครอง ควรได้รับการปรับให้เข้ากับบริบททางวัฒนธรรมเฉพาะทุกประการ (Antonio Sierra-Cedillo et al., 2019) และการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาและดำเนินการตามวิธีการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยในกลุ่มเด็กที่มีอายุ 3-11 ปี โดยกล่าวว่า ในสังคมปัจจุบันยังคงถือเอารางวัลและการลงโทษซึ่งเป็นวัฒนธรรมในการเลี้ยงดู ผู้ปกครองต้องตระหนักถึงความซับซ้อนที่เกิดจากการเลี้ยงดูเด็กทั้งในรูปแบบเผด็จการและประชาธิปไตย ซึ่งบางครั้งอาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อน ในวิธีการเลี้ยงดู ทางผู้จัด

อบรมคาดว่า การอบรมผู้ปกครอง (N=4) ตามแบบอย่างประชาธิปไตยจะจัดความคลาดเคลื่อนนี้ ทั้งนี้ในการอบรมได้เตรียมเด็ก (N=16) ให้อยู่ในสังคมประชาธิปไตยมีการฝึกอบรมผู้ปกครองและการประชุมรายสัปดาห์กับเด็ก ๆ ซึ่งจะกล่าวถึงค่านิยมของความเสมอภาคและความเคารพซึ่งกันและกัน การฝึกอบรมผู้ปกครองทั้ง 6 ครั้ง ในส่วนของพื้นฐานการพัฒนามนุษย์ เด็กที่ติดสุรา ผลกระทบของการล่วงละเมิดทางเพศ แรงจูงใจในพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพกับเด็ก และพัฒนาความเข้าใจในตนเองและเด็กที่กระซิบยิ่งขึ้น การฝึกอบรมรวมกับความเห็นอกเห็นใจที่มากขึ้นซึ่งกำหนดขึ้นผ่านการประชุมประจำสัปดาห์ ส่งผลให้ทั้งผู้ปกครองและเด็กมีทัศนคติที่ดีขึ้น และพฤติกรรมเชิงลบของเด็กก็ลดลงในเวลาต่อมา (Santa Lucia, 1989)

จากการวิเคราะห์ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการสังเคราะห์งานวิจัย สามารถสรุปตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย 4 ตัวแปร ได้แก่ การให้ความยุติธรรม การยอมรับในความสามารถ การมีเหตุผล และการให้ความรักซึ่งสามารถให้ความหมายของตัวแปรต่าง ๆ ได้ดังนี้

1) การให้ความยุติธรรม หมายถึง การที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็ก โดยการให้สิทธิในการอบรม สั่งสอน การดูแล การให้สิ่งของอย่างเท่าเทียมกันทุกคน

2) การยอมรับความสามารถและความคิดเห็น หมายถึง การที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กโดยการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นหรือความสามารถของตน ในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้

3) การมีเหตุผล หมายถึง การที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กโดยการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของเด็ก ให้เหตุผลเมื่อมีการส่งเสริมหรือห้ามมิให้กระทำสิ่งใด มีการให้รางวัลหรือลงโทษลูกอย่างเหมาะสม

4) การให้ความรัก หมายถึง การที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติตนต่อเด็กด้วยความเอาใจใส่ ดูแลทุกข์สุขของลูก ทำให้เด็กรู้สึกมีความสุขและอบอุ่น

2.3 การวัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

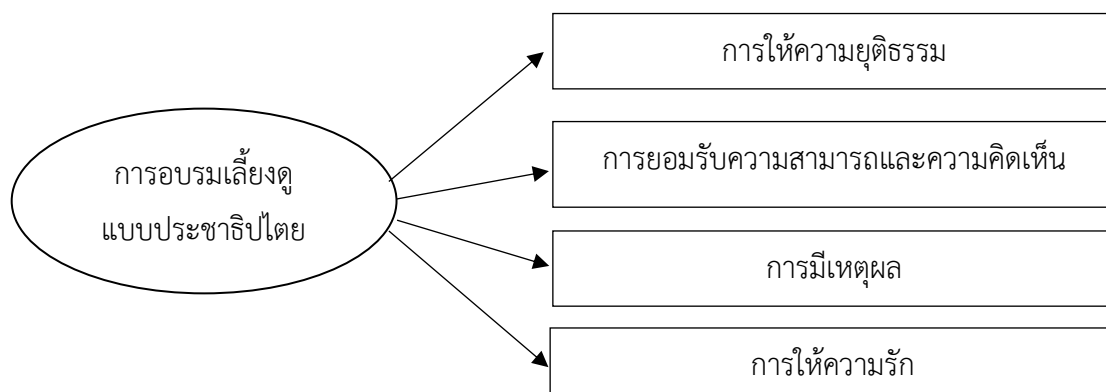
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดูด้วยการให้ความรัก ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ มีความคงเส้นคงวาในการลงโทษและให้รางวัลเด็ก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม อบรมเลี้ยงดูเด็กโดยการไม่ตามใจและเข้มงวดกวดขันจนเกินไป จะทำให้เด็กมีพัฒนาการและเติบโตไปด้วยพฤติกรรมเชิงบวก ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาทักษะ

ต่าง ๆ ของการเรียนรู้ ซึ่งมีผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการวัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ดังนี้

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของเด็กสมาธิสั้นที่มารับการตรวจรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอกหน่วยจิตเวชเด็ก โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โดยงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใด เวลาหนึ่ง เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู และแบบประเมินความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การผันแปรทางเดียว และการวิเคราะห์ถดถอยพหุอย่างง่าย ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง คิดเป็นร้อยละ 50 และส่วนใหญ่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ร้อยละ 62.7 โดยเด็กสมาธิสั้นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกัน มีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กสมาธิสั้นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกับเด็กสมาธิสั้นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและแบบใช้อำนาจควบคุม แต่ไม่แตกต่างจากเด็กสมาธิสั้นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ และพบว่าปัจจัยพยากรณ์ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองนั้น ได้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู โดยมีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 26.9 (ณัฐธิดา ศรีมกุฎพันธ์, 2550) ต่อมาได้มีการพัฒนาเครื่องมือวัดการเลี้ยงดูของผู้ปกครองตามการรับรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามแนวคิดการอบรมเลี้ยงดูของ Schaefer เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งวัดตัวบ่งชี้ ในแต่ละมิติการอบรมเลี้ยงดู เครื่องมือที่พัฒนาขึ้นมีความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองพบว่า โมเดลการวัดการอบรมเลี้ยงดูมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 9.001$, $df = 7$, $p = 0.253$) เครื่องมือมีความตรงเชิงเกณฑ์สัมพันธ์ โดยพบความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญระหว่างมิติการอบรมเลี้ยงดูเดียวกันของเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นกับเครื่องมือ CRPBI-108 ฉบับภาษาไทย เครื่องมือมีความเที่ยงโดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของเครื่องมือทั้งฉบับเท่ากับ .902 และมีค่าความเที่ยงในแต่ละมิติอยู่ระหว่าง .748 ถึง .874 ผลการสำรวจพบว่า มีตัวอย่างวิจัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.5 ของตัวอย่างวิจัยทั้งหมด มีตัวอย่างวิจัยร้อยละ 15.4 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมและรักตามใจร้อยละ 4.1 และ 5.1 ตามลำดับ และมีตัวอย่างร้อยละ 53.9 ที่ไม่สามารถจำแนกรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูได้ (ปิ่นณวิชญ์ จาตุกัญญาประทีป, 2558) และ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การสนับสนุนทางสังคม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับเขาวนอารมณ์ของพยาบาลประจำการ หน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และแบบสอบถามเขาวนอารมณ์ ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและหาค่าความเที่ยงได้เท่ากับ .67 .94 .81 และ .96 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการพบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การสนับสนุนทางสังคม และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของพยาบาลประจำการ หน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับสูง เขาวนอารมณ์ของพยาบาลประจำการ หน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับ ปานกลาง สถานภาพสมรส การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ไม่มีความสัมพันธ์กับเขาวนอารมณ์ การสนับสนุนทางสังคม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเขาวนอารมณ์ของพยาบาลประจำการ หน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์เขาวนอารมณ์ของพยาบาลประจำการ หน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความสำคัญตามลำดับดังนี้ การสนับสนุนทางสังคม สถานภาพสมรส แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย โดยร่วมกันพยากรณ์ได้ 17.1% ($R^2 = .171$) (เสาวรส คงชีพ, 2545)

จากการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ผู้วิจัยเลือกตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย 3 ตัวแปร คือ การให้ความยุติธรรม การยอมรับในความสามารถ การมีเหตุผล และการให้ความรัก และจากการศึกษา งานวิจัยการวัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย พบงานวิจัยที่เป็นโมเดลการวัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยน้อยมาก ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและการวัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งสามารถสร้างโมเดลวัดองค์ประกอบรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ได้ตั้งแผนภาพแสดงองค์ประกอบรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ดังนี้

ภาพที่ 11 องค์ประกอบของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

2.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับทักษะชีวิตและอาชีพ

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับการมีทักษะชีวิตและอาชีพ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับการมีทักษะชีวิตและอาชีพมีความสัมพันธ์กัน โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Learning Theory) ของเบนดูรา ซึ่งมีความเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลมีผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยสภาพแวดล้อม และปัจจัยทางพฤติกรรม โดยเบนดูราไม่เชื่อว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจะคงตัวอยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และทั้งสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ซึ่งหนึ่งในปัจจัยสภาพแวดล้อมนั้นคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูปฏิบัติต่อเด็กอย่างยุติธรรม ไม่ตามใจหรือเข้มงวดกวดขันจนเกินไป ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของเด็กให้มีส่วนร่วมแก่เด็กตามโอกาสอันควร (Hurlock, 1984 อ้างถึงใน รุ่งรัตน์ สุขะเดชะ, 2563) หรือการอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป มีเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นตลอดจนให้ความรักความเอาใจใส่เป็นกันเอง และให้มีส่วนร่วมตามโอกาสที่เหมาะสม (Rogers, 1972 อ้างถึงใน รุ่งรัตน์ สุขะเดชะ, 2563) บิดามารดาแสดงความรัก ส่งเสริมให้อิสระในการคิดตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยบิดามารดาให้เหตุผลเมื่อมีการส่งเสริมหรือห้ามมิให้กระทำสิ่งใด มีความเสมอภาคในการปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ (ณัฐธิดา ศรีมกุฎพันธ์, 2550) เด็กมีความรู้สึกว่าคุณปกครองให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล ยอมรับในความคิดและความสามารถของเด็ก และให้มีส่วนร่วมตามโอกาสอันควร (จันทนา เริ่มสินธุ์, 2553) จากการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู แบบประชาธิปไตย แบบวัดบุคลิกภาพแบบแสดงตัว แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง และแบบวัดสุขภาพจิต การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) โดยวิธี PAL (Path Analysis with LISREL) ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะ

ชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มี 5 ตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย บุคลิกภาพแบบแสดงตัว การสนับสนุนทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเอง และสุขภาพจิต (สุมาลี เทวฤทธิ์, 2554) นอกจากนี้ พิษญาภา ชัยงาม (2559) ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 คือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Antonio Sierra-Cedillo et al. (2019) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเด็กภายใต้บริบทของการดูแลแบบประชาธิปไตย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางอารมณ์ ความรู้ความเข้าใจ และการสื่อสาร และการส่งเสริมการตัดสินใจ จากข้อมูลดังกล่าว พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นปัจจัยสภาพแวดล้อม มีผลต่อการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ของบุคคล และเป็นผลต่อการเกิดปัจจัยภายในตัวบุคคล ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจึงมีอิทธิพลทางตรงต่อการมีทักษะชีวิตและอาชีพ

3. ปัจจัยการพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.1 ความหมายของการพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 534) ได้ให้นิยามไว้ว่า เทคโนโลยี หมายถึง วิทยาการที่นำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติและอุตสาหกรรม ส่วนเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ เทคโนโลยีเกี่ยวข้องกับการจัดเก็บประมวลผล และเผยแพร่สารสนเทศ ซึ่งรวมแล้วคือเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม (ธงไชย สุรินทร์วรังกูร, 2555)

การศึกษาเกี่ยวกับแนวทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานความรู้ : กรณีศึกษาแผนแม่บท CYBER KOREA 21 และแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย ผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้าน ICT ในประเทศไทย จากผลการศึกษาพบว่าประเทศไทยยังมีจุดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาปัจจัยพื้นฐานในการส่งเสริมความรู้ของคนที่ถูกต้องและทั่วถึงเพราะหากไม่มีความรู้ก็ไม่สามารถนำเครื่องมือด้าน ICT ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้และในมุมกลับกัน หากไม่มี ICT การกระจายความรู้จึงเป็นไปได้ยากและเชื่องช้า ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ก็เกี่ยวพันกัน และสามารถพัฒนาให้มีประสิทธิภาพได้ด้วยการสนับสนุนจากรัฐบาลที่ทำหน้าที่เป็น แกนนำและสนับสนุนอย่างจริงจังและต่อเนื่องจึงจะสามารถพัฒนาประเทศไทยให้มีศักยภาพทัดเทียมนานาประเทศที่พัฒนาแล้ว (ลลิตดา มาคะสิระ, 2558)

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปความหมายของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศได้ว่าการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน

3.2 องค์ประกอบของการพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

จากการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบการเรียนรู้คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นสำหรับครูในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบการเรียนรู้คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นสำหรับครูในกลุ่มประเทศอาเซียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู สังกัดเขตการศึกษาพื้นที่มัธยมศึกษาใน จังหวัดสงขลา พัทลุง และสตูล ปี พ.ศ. 2557 จำนวนครู 300 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามองค์ประกอบการเรียนรู้คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นสำหรับครูในกลุ่มประเทศอาเซียน ครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านเจตคติ และด้านทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบแบบเชิงสำรวจและตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้สถิติ KMO (Kaiser-Meyer Olkin measure of sampling adequacy) และ Bartlett's test of sphericity และวัดความเหมาะสมของข้อมูลโดยใช้วิธีการหมุนแกนองค์ประกอบแบบออร์โธกอนอล (Orthogonal rotation) ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax) ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการเรียนรู้คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นสำหรับครูในกลุ่มประเทศอาเซียนมี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความรู้พื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2) ความรู้พื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น 3) ความรู้พื้นฐานด้านโปรแกรมและอุปกรณ์ร่วม 4) เจตคติต่อการใช้งานคอมพิวเตอร์ 5) เจตคติต่อผลกระทบจากการใช้งานคอมพิวเตอร์ 6) ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการติดต่อสื่อสาร 7) ทักษะการรู้สารสนเทศและการใช้แหล่งเรียนรู้บนเว็บ 8) ทักษะการจัดการข้อมูล เอกสารและการนำเสนอด้วยคอมพิวเตอร์ (เพ็ญพักตร์ นภาพูล, 2557) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้ระเบียบแบบแผนวิธีวิจัย เชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพุทธมณฑล ประกอบด้วย เทศบาลตำบลศาลายา เทศบาลตำบลคลองโยง องค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา และองค์การบริหารส่วนตำบลมหาสวัสดิ์ ซึ่งทำหน้าที่ประจำในสำนักงาน จำนวน 150 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทัศนคติต่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของ

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดย ปัจจัยทักษะความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อประสิทธิผลของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าปัจจัยทัศนคติต่อเทคโนโลยีสารสนเทศ (ศิริวัฒน์ เปลี่ยนบางยาง, 2558)

จากแนวคิดของงานวิจัยดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นจึงควรเร่งพัฒนาความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่ประชาชน การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงหมายถึง การนำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน โดยมีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 2) ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น 3) ทักษะการจัดการข้อมูล เอกสารและการนำเสนอด้วยคอมพิวเตอร์

1) ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือ ความสามารถในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานในการสร้างชิ้นงานหรือผลิตชิ้นงาน และสามารถใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารได้

2) ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น คือ สามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ของงาน ใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารในด้านต่าง ๆ หาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้บนเว็บได้

3) ทักษะการจัดการข้อมูล เอกสารและการนำเสนอด้วยคอมพิวเตอร์ คือ ความสามารถในการจัดการข้อมูลสารสนเทศ จัดการระบบฐานข้อมูล และนำเสนองานด้วยคอมพิวเตอร์ได้

3.3 การวัดการพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การนำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน มีผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการวัดการพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนี้

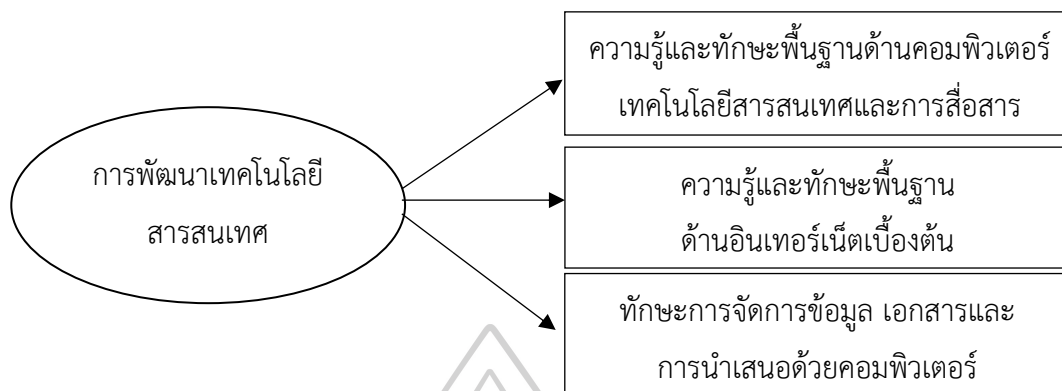
จากการศึกษางานวิจัย เรื่องการสร้างแบบวัดภาคปฏิบัติ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดภาคปฏิบัติ วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ โดยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

อำนาจจำแนก ความเชื่อมั่นของแบบวัด ความเชื่อมั่นของผู้ประเมินความเที่ยงตรงเชิงสภาพ และ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด ผลการวิจัย พบว่า 1) แบบวัดภาคปฏิบัติ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี 5 ฉบับ ฉบับละ 10 ข้อ ประกอบด้วย ฉบับที่ 1 เรื่อง การใช้ระบบปฏิบัติการ ฉบับที่ 2 เรื่อง การสืบค้นข้อมูลและการจัดการแฟ้มข้อมูล ฉบับที่ 3 เรื่อง การใช้โปรแกรมประมวลผลคำ ฉบับที่ 4 เรื่อง การใช้โปรแกรมตารางทำงาน และฉบับที่ 5 เรื่อง การใช้โปรแกรมนำเสนอผลงาน 2) คุณภาพของแบบวัดภาคปฏิบัติ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่า มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 ค่าอำนาจจำแนก รายข้อ ทั้ง 5 ฉบับ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.31 ถึง 0.79 ความเชื่อมั่นของแบบวัดภาคปฏิบัติ ทั้ง 5 ฉบับ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.81 ถึง 0.84 และค่าความเชื่อมั่นของผู้ประเมินให้คะแนน 2 คน ทั้ง 5 ฉบับมีค่าอยู่ระหว่าง 0.88 ถึง 0.99 ค่าความเที่ยงตรงเชิงสภาพของแบบวัดภาคปฏิบัติ ทั้ง 5 ฉบับ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.71 ถึง 0.80 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดทั้ง 5 ฉบับ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.40 ถึง 0.45 (ลัดดา คำภาค, 2563) และจากงานวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใน การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า (Rating Scale) มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง 0.94 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัยพบว่า การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ “มาก” ด้านที่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุดตามลำดับคือ การวัดและประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการและการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน (อภิญา รัตนโกเมศ, 2552)

จากการศึกษาข้อมูลงานวิจัย พบการวัดการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นแบบวัดที่เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นส่วนใหญ่ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการสร้างโมเดลการวัดการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ จากการศึกษาข้อมูลองค์ประกอบของการพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการวัดการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้วิจัยเลือกตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ 3 ตัวแปร คือ ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น และทักษะการจัดการข้อมูล เอกสารและการนำเสนอด้วยคอมพิวเตอร์

ซึ่งสามารถสร้างโมเดลวัดองค์ประกอบการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้ดังแผนภาพแสดงองค์ประกอบของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนี้

ภาพที่ 12 องค์ประกอบของการพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

3.4 การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศกับทักษะชีวิตและอาชีพ

การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลที่เกิดจากการเรียนรู้ ทั้งการเรียนรู้ที่เกิดจากการสังเกตและการเรียนรู้จากพฤติกรรม จากงานวิจัยที่กล่าวว่า การพัฒนา ด้านเทคโนโลยี ต้องการให้ระบบการศึกษาจัดให้เยาวชนมีทักษะและความสามารถใหม่ ๆ ซึ่งมักเรียกกันว่าทักษะและความสามารถในศตวรรษที่ 21 ซึ่งช่วยให้ได้รับประโยชน์จากรูปแบบใหม่ของการ พัฒนาทางสังคมและมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการพัฒนาเศรษฐกิจ ทักษะและสมรรถนะแห่งศตวรรษ ที่ 21 เป็นทักษะในการทำงานร่วมกันสื่อสารและแก้ปัญหา ทักษะเหล่านี้มักพัฒนาผ่านการเรียนรู้ทาง สังคมและอารมณ์ ทักษะนี้รวมอยู่ในแนวคิดเรื่องการเรียนรู้เท่าทันอารมณ์ซึ่งเป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐาน ของค่านิยมที่ไม่เพียงแต่รวมเอาความรู้และทักษะของแต่ละบุคคลเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกระบวนการ และการปฏิบัติภายในชุมชนที่แสดงและพัฒนาคุณค่าเชิงสัมพันธ์ เช่น ความเคารพซึ่งกันและกัน ความเห็นอกเห็นใจ และความยุติธรรม ค่านิยมเหล่านี้ได้รับการพัฒนาในแนวปฏิบัติทางการศึกษาโดย ส่วนใหญ่ผ่านการแนะนำและบริการให้คำปรึกษา (Karsih, 2018) ในส่วนของขอบเขตทักษะอาชีพ และทักษะชีวิตของการเรียนรู้ผ่านกระบวนการใหม่ในเศรษฐกิจยุคดิจิทัล โดยกล่าวถึงวิธีการสอน ทักษะที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเตรียมนักเรียนให้พร้อมเมื่อจบการศึกษา สำหรับการสอนด้านทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต (CLS) ของกระบวนการเรียนรู้ใหม่นั้น ต้องเน้นเกี่ยวกับชีวิตและสภาพแวดล้อมการทำงานในยุคดิจิทัลเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนที่กำลังจะเข้าสู่ความสำเร็จใน Digital Economy (Charles Kivunja, 2015) จากทฤษฎีของ Erikson ที่เชื่อว่าการแสดงพฤติกรรมของคน

เป็นไปเพื่อการหาเอกลักษณ์ของตนเอง ถ้าบุคคลใดสามารถหาเอกลักษณ์ของตนเองได้จะสามารถพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จในอนาคตได้ ดังนั้นการที่บุคคลนั้นค้นหาเอกลักษณ์ของตนเองได้หรือมีความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลที่มีต่อตนเองในทุก ๆ ด้านได้ก็จะสามารถพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ได้เช่นกัน (กัญญา เพชรภรณ์, 2555)

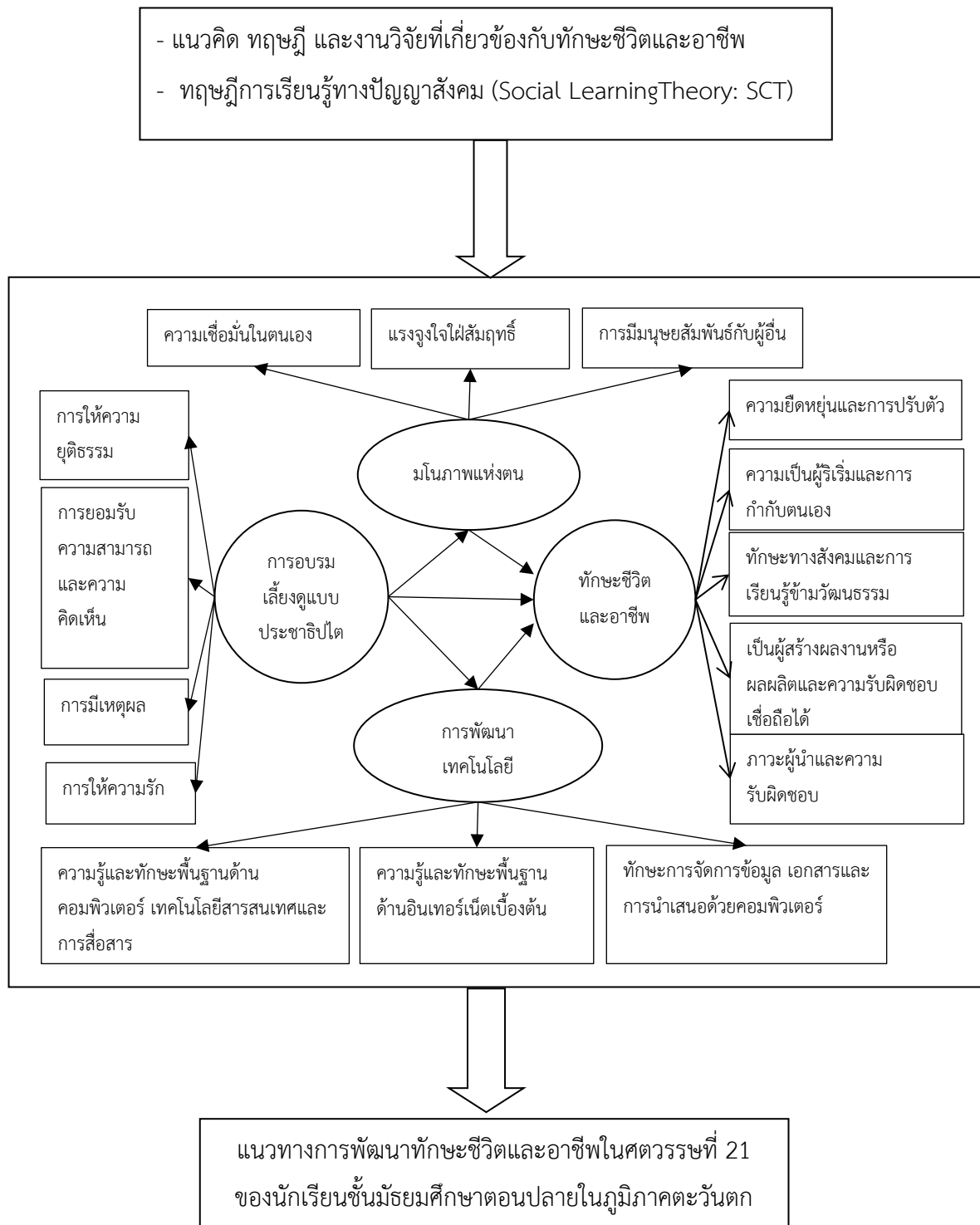
ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน รวมไปถึงด้านการศึกษา จำเป็นต้องการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการศึกษาให้ทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ในยุคสารสนเทศการจัดการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ตามความมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเรียนการสอนมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหา กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ รวมไปถึงวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ จะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ทันสมัย และเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีความสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก โดยอยู่ในรูปแบบของสื่อต่าง ๆ ทั้งเสียง ภาพและตัวอักษร ด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ได้แก่

- 1) ด้านเศรษฐกิจ ในประเทศที่พัฒนาแล้วมีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอย่างมาก
- 2) ด้านการศึกษา ระบบสารสนเทศทางการศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนานโยบายการวางแผนและพัฒนาการศึกษา การพัฒนาการศึกษาของประเทศ จะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับระบบข้อมูลข่าวสารและระบบสารสนเทศที่ดีเป็นประการสำคัญ การที่จะพัฒนา และกระจายการบริการด้านการศึกษาให้เข้าถึงประชาชนให้มากที่สุด จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น
- 3) ด้านสาธารณสุข เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนในส่วนของสุขภาพอนามัย เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพ ของสถานพยาบาลของรัฐและเอกชนในการให้บริการแก่ประชาชน โดยใช้เทคโนโลยีระบบเครือข่ายสาธารณสุข
- 4) ด้านการเกษตร เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพของเกษตรกรไทยในเรื่องการรับรู้ข่าวสาร ข้อมูล การตลาด ผลผลิตทางการเกษตร เช่น ราคากลาง ความต้องการในตลาดโลก ทำให้เกษตรกรสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการผลิตได้ดีขึ้น และสามารถผลิตได้ตรงกับความต้องการของตลาด
- 5) ด้านสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการส่งเสริมป้องกันและแก้ไขปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การนำคอมพิวเตอร์มาประยุกต์ใช้ในระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ของกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเป็นระบบฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ สำหรับการวางแผนด้านสิ่งแวดล้อมในระดับนโยบาย หรือการนำดาวเทียมเข้ามาช่วยในการสำรวจและเก็บข้อมูลฐานทรัพยากรธรรมชาติ การนำคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการจัดระบบจราจร เป็นต้น
- 6) ด้านอุตสาหกรรมและการบริการ ได้มีการพัฒนาการใช้

เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและการบริการ เพื่อให้สามารถผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพสูงขึ้นด้วยต้นทุนที่ต่ำลง 7) ด้านการท่องเที่ยว เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นส่วนประกอบหนึ่งในกระบวนการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น การใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการให้บริการข่าวสารข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว และอำนวยความสะดวกในการสำรองที่นั่ง และการเดินทาง 8) ด้านการบริการของรัฐ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการแก่ประชาชน เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ในการสำรองตั๋วโดยสารรถไฟ การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อช่วยตรวจจับคนร้าย การพัฒนาระบบฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรลงสู่คอมพิวเตอร์ และ 9) ด้านอื่น ๆ ได้แก่ การติดต่อสื่อสารการก่อสร้างเครือข่ายโทรคมนาคมต่าง ๆ ทั้งเครือข่ายโทรศัพท์ในประเทศ เครือข่ายโทรศัพท์ระหว่างประเทศหรือเครือข่ายสื่อสารข้อมูลด้วยดาวเทียมขนาดเล็กการบันเทิงต่าง ๆ เช่น การแพร่ภาพรายการโทรทัศน์ เคเบิลทีวี

จากความสำคัญดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญมากในปัจจุบัน และในอนาคต เพราะเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานสารสนเทศตั้งแต่การผลิต การจัดเก็บ การประมวลผล การเรียกใช้ การแลกเปลี่ยนและใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกันให้เกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยในการจัดระบบอัตโนมัติ ช่วยในการสื่อสารระหว่างกันได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ลดอุปสรรคเกี่ยวกับเวลาและระยะทาง โดยใช้ระบบโทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต และอื่นๆ เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างมาก ดังนั้นการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีความจำเป็น ซึ่งการที่บุคคลมีความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจะสามารถพัฒนาตนเองในด้านทักษะชีวิตและอาชีพในยุคปัจจุบันได้

ตอนที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย

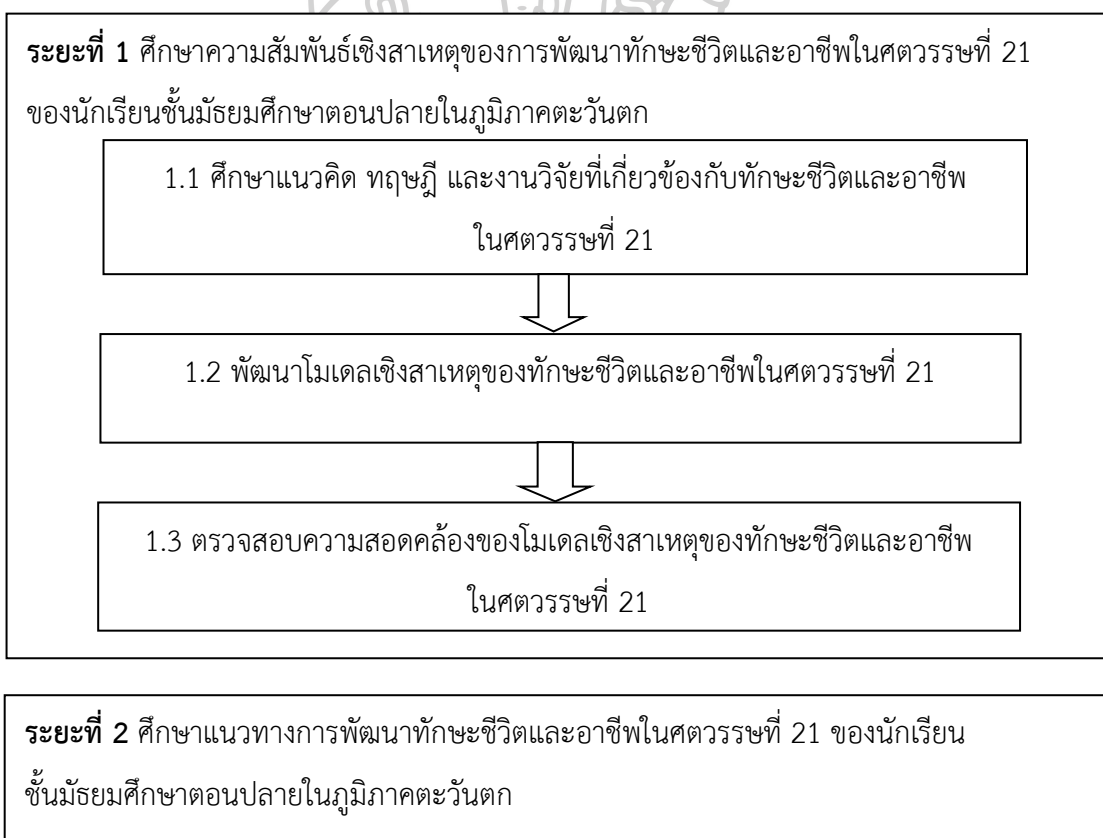

ภาพที่ 13 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก และ 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก โดยผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก และระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก โดยมีกระบวนการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก โดยมีรายละเอียดที่เกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภูมิภาคตะวันตก ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดราชบุรี จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 86,488 คน จำแนกได้ดังแสดงในตาราง 2

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย

จังหวัด	จำนวน โรงเรียน	ระดับชั้น			รวม (คน)
		ม.4	ม.5	ม.6	
กาญจนบุรี	29	5,662	5,513	4,869	16,044
สุพรรณบุรี	32	5,383	5,165	4,778	15,326
นครปฐม	29	5,984	5,613	5,425	17,022
ราชบุรี	26	4,292	4,050	3,855	12,197
สมุทรสาคร-สมุทรสงคราม	20	3,310	3,226	3,046	9,582
เพชรบุรี	22	3,070	2,898	2,786	8,754
ประจวบคีรีขันธ์	18	2,703	2,490	2,370	7,563
รวม	176	30,404	28,955	27,129	86,488

จากตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย พบว่า มีจำนวนโรงเรียน 176 โรงเรียนและมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 86,488 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภูมิภาคตะวันตก จำนวน 8 โรงเรียน นักเรียนจำนวน 480 คน โดยมีขั้นตอนการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) ดังนี้

1) ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แนวคิดของ Hair et al. (2010) ที่กล่าวถึงขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนต่อการวิเคราะห์ ที่นักสถิติวิเคราะห์ตัวแปรพหุใช้มากคือ ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 10 – 20 เท่าของจำนวนพารามิเตอร์ที่ปรากฏในโมเดล โมเดลในกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้ นับจำนวนพารามิเตอร์ได้เท่ากับ 42 พารามิเตอร์ ขนาดกลุ่มตัวอย่างจึงควรเป็น 420-840 คน เนื่องจากต้องเผื่ออัตราการตอบกลับและการตัดทิ้งของข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลเพียงพอต่อการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างให้มากกว่าขั้นต่ำไปอีกประมาณ 10% (ชลธิดา ดวงงามยิ่ง, 2553) ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เท่ากับ 480 คน

2) เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยการสุ่มหลายขั้นตอน ดังนี้

2.1) สุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับฉลาก (ไม่คำนึงถึงขนาดโรงเรียน) จากโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากจังหวัดทั้ง 8 จังหวัด จังหวัดละ 1 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 8 โรงเรียน

2.2) สุ่มอย่างง่ายจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมด 8 โรงเรียน โรงเรียนละ 60 คน โดยจำแนกนักเรียน 3 ระดับชั้น ระดับชั้นละ 20 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 480 คน ซึ่งรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำแนกได้ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

จังหวัด	โรงเรียน	ระดับชั้น			รวม (คน)
		ม.4	ม.5	ม.6	
กาญจนบุรี	ด่านมะขามเตี้ย	20	20	20	60
สุพรรณบุรี	บรรหารแจ่มใส 2	20	20	20	60
นครปฐม	บัวปากท่าวิทยา	20	20	20	60
ราชบุรี	เบญจมาชูทิศราชบุรี	20	20	20	60
สมุทรสาคร	อ้อมน้อยโสภณชนูปถัมภ์	20	20	20	60

จังหวัด	โรงเรียน	ระดับชั้น			รวม (คน)
		ม.4	ม.5	ม.6	
สมุทรสงคราม	อัมพวันวิทยาลัย	20	20	20	60
เพชรบุรี	แก่งกระจานวิทยา	20	20	20	60
ประจวบคีรีขันธ์	สามร้อยยอดวิทยาคม	20	20	20	60
	รวม	160	160	160	480

จากตารางที่ 3 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย พบว่า มีจำนวนโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง 8 โรงเรียน และมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 480 คน

1.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1 ตัวแปรแฝงภายใน คือ ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 5 ตัวแปร คือ 1) ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว 2) การริเริ่มสร้างสรรค์และกำกับดูแลตนเองได้ 3) ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม 4) การเป็นผู้สร้างผลงานหรือผลผลิตและความรับผิดชอบเชื่อถือได้ และ 5) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ

2.2 ตัวแปรแฝงภายนอก ได้แก่

1) มโนภาพแห่งตน วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ ความเชื่อมั่นในตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น

2) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร คือ การให้ความยุติธรรม การยอมรับความสามารถและความคิดเห็น การมีเหตุผล และการให้ความรัก

3) การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น และทักษะการจัดการข้อมูลเอกสารและการนำเสนอด้วยคอมพิวเตอร์

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบและประเมินค่า (Rating scale) เกี่ยวกับทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษ

ที่ 21 ปัจจัยมโนภาพแห่งตน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ
รวมจำนวน 86 ข้อ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนข้อคำถามของแบบสอบถาม

ข้อคำถาม	จำนวนข้อ
ข้อคำถามเกี่ยวกับทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21	
ความยืดหยุ่นและการปรับตัว	6
ความเป็นผู้ริเริ่มและการกำกับตนเอง	7
ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม	7
เป็นผู้สร้างผลงานหรือผลผลิตและความรับผิดชอบเชื่อถือได้	7
ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ	6
รวม	33
ข้อคำถามเกี่ยวกับมโนภาพแห่งตน	
ความเชื่อมั่นในตนเอง	6
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	5
การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น	5
รวม	16
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	
การให้ความยุติธรรม	5
การยอมรับความสามารถและความคิดเห็น	6
การมีเหตุผล	5
การให้ความรัก	5
รวม	21
ข้อคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ	
ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	6
ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น	4
ทักษะการจัดการข้อมูล เอกสารและการนำเสนอด้วยคอมพิวเตอร์	6
รวม	16

1.4 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามรายด้านเกี่ยวกับการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตกซึ่งมีแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับชั้น จังหวัดที่ตั้งของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย แบบวัดปัจจัยมโนภาพแห่งตน แบบวัดปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และแบบวัดปัจจัยด้านการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2) ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 และปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัดและกำหนดข้อคำถาม

ผู้วิจัยนำนิยามเชิงปฏิบัติการที่กำหนดมา กำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัดและจำนวนข้อคำถาม เพื่อกำหนดรายละเอียดข้อคำถามตามตัวแปรที่ต้องการวัด ดังนี้

1) ตัวแปรทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ คือ (1) ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว (2) การริเริ่มสร้างสรรค์และกำกับดูแลตนเอง (3) ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม (4) การเป็นผู้สร้างผลงานหรือผลผลิตและความรับผิดชอบเชื่อถือได้ และ(5) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ ซึ่งมีข้อคำถามทั้งหมด 33 ข้อ

2) ตัวแปรมโนภาพแห่งตน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ คือ (1) ความเชื่อมั่นในตนเอง (2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ(3) การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งมีข้อคำถามทั้งหมด 16 ข้อ

3) ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ (1) การให้ความยุติธรรม (2) การยอมรับความสามารถและความคิดเห็น (3) การมีเหตุผล และ (4) การให้ความรัก ซึ่งมีข้อคำถามทั้งหมด 21 ข้อ

4) ตัวแปรการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ คือ (1) ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (2) ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น และ (3) ทักษะการจัดการข้อมูลเอกสารและการนำเสนอด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีข้อคำถามทั้งหมด 16 ข้อ

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำร่างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยจัดทำร่างแบบสอบถามทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 และปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ และให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ความเหมาะสมของข้อคำถาม การตรวจสอบความตรงตามนิยาม ความถูกต้องเหมาะสมด้านการใช้ภาษา และสัดส่วนการวัดในแต่ละตัวแปรเพื่อปรับปรุง แก้ไขและจัดทำแบบสอบถามฉบับร่าง

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับร่าง พร้อมหัวข้อวิจัย ความเป็นมา วัตถุประสงค์ กรอบการวิจัย และนิยามเชิงปฏิบัติการไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและสถิติ จำนวน 1 ท่าน โดยเป็นอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับการวิจัยการศึกษาหรือสถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัยไม่ต่ำกว่า 5 ปี และ/หรือมีผลงานทางวิชาการในด้านวิจัยการศึกษาซึ่งเป็นที่ยอมรับ 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านสาขาสังคมศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน โดยเป็นอาจารย์ผู้สอนด้านสาขาสังคมศาสตร์ไม่ต่ำกว่า 5 ปี และ/หรือมีผลงานทางวิชาการในด้านวิจัยการศึกษาซึ่งเป็นที่ยอมรับ และ 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านตัวแปรทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 จำนวน 1 ท่าน โดยเป็นผู้มีความรู้ด้านทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 และ/หรือมีผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 รายงานผู้ทรงคุณวุฒิแสดงรายละเอียดในภาคผนวก ก

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามนิยาม ความถูกต้องเหมาะสมด้านการใช้ภาษารูปแบบการวัดตัวแปร และสัดส่วนในการวัดแต่ละตัวแปร เพื่อนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามรายข้อกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence : IOC) เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินความตรงเชิงเนื้อหา คือ IOC ต้องมีค่า 0.50 ถึง 1.00 ถือว่ามีค่าความตรงตามโครงสร้าง และนิยามที่ต้องการวัด (สุรพงษ์ คงสัตย์ และธีรชาติ ธรรมวงศ์, 2551)

คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้

+1 แทน มีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาที่มุ่งวัด

0 แทน ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาที่มุ่งวัด

-1 แทน ไม่มีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาที่มุ่งวัด

จากนั้นคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ส่วนข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ผู้วิจัยได้ปรับตามรายละเอียดคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 และ ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ในด้านความตรงเชิงเนื้อหา จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ทำให้ได้ข้อคำถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ทักษะชีวิตและอาชีพ ในศตวรรษที่ 21 จำนวน 28 ข้อ และข้อคำถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อ ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 จำนวน 46 ข้อ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องเฉลี่ย (IOC) ของข้อคำถาม

ข้อคำถาม	ค่า IOC	แปลผล	ข้อคำถาม	ค่า IOC	แปลผล
ตอนที่ 2 ข้อคำถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21					
1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	18	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
2	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	19	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
3	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	20	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
4	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	21	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
5	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	22	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
6	0.33*	ข้อคำถามใช้ไม่ได้	23	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
7	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	24	0.33*	ข้อคำถามใช้ไม่ได้
8	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	25	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
9	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	26	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
10	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	27	0.33*	ข้อคำถามใช้ไม่ได้
11	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	28	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
12	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	29	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
13	0.00*	ข้อคำถามใช้ไม่ได้	30	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
14	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	31	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
15	0.33*	ข้อคำถามใช้ไม่ได้	32	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
16	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	33	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
17	1.00	ข้อคำถามใช้ได้			

ข้อคำถาม	ค่า IOC	แปลผล	ข้อคำถาม	ค่า IOC	แปลผล
ตอนที่ 3 ข้อคำถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพ					
1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	28	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
2	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	29	0.33*	ข้อคำถามใช้ไม่ได้
3	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	30	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
4	0.33*	ข้อคำถามใช้ไม่ได้	31	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
5	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	32	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
6	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	33	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
7	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	34	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
8	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	35	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
9	0.67	ข้อคำถามใช้ได้	36	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
10	0.33*	ข้อคำถามใช้ไม่ได้	37	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
11	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	38	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
12	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	39	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
13	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	40	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
14	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	41	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
15	0.33*	ข้อคำถามใช้ไม่ได้	42	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
16	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	43	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
17	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	44	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
18	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	45	0.33*	ข้อคำถามใช้ไม่ได้
19	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	46	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
20	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	47	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
21	0.33*	ข้อคำถามใช้ไม่ได้	48	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
22	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	49	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
23	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	50	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
24	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	51	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
25	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	52	0.33*	ข้อคำถามใช้ไม่ได้
26	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	53	1.00	ข้อคำถามใช้ได้
27	1.00	ข้อคำถามใช้ได้			

* ค่า IOC ที่น้อยกว่า 0.50 เป็นข้อคำถามที่ใช้ไม่ได้ ให้ตัดออก

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย แต่มีคุณลักษณะเหมือนกัน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยข้อคำถามมีทั้งหมด 74 ข้อ เป็นข้อคำถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 จำนวน 28 ข้อ และข้อคำถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 จำนวน 46 ข้อ

ขั้นตอนที่ 5 การหาคุณภาพแบบสอบถามโดยการตรวจสอบค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยง

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนโรงเรียนปากท่อพิทยาคม และโรงเรียนบ้านควิวทยา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย จำนวน 50 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยใช้วิธีการประมาณค่าด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Alpha's Coefficient) และหาค่าอำนาจจำแนก

ผลการตรวจหาคุณภาพของแบบสอบถามทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 และปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ด้านการหาค่าอำนาจจำแนกซึ่งมีข้อคำถามที่ใช้ได้จำนวน 74 ข้อ พบว่า ข้อคำถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะชีวิตและอาชีพ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.530 - 0.781 และ ตอนที่ 3 ข้อคำถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ด้านมโนภาพแห่งตน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.439 - 0.820 ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.466 - 0.806 และด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.500 - 0.801 โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามในตัวแปรแต่ละด้าน

แบบวัด	จำนวนข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก
ทักษะชีวิตและอาชีพ	28	0.530 - 0.781
มโนภาพแห่งตน	13	0.439 - 0.820
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	19	0.466 - 0.806
การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ	14	0.500 - 0.801

ผลการตรวจหาคุณภาพของแบบสอบถามทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 และ ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ด้านการตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยใช้วิธีการประมาณค่าด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Alpha's Coefficient Reliability) พบว่าค่าความเที่ยงของแบบสอบถามในแต่ละด้าน มีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.914 - 0.948 ซึ่งแสดงว่าแบบวัดมีความเที่ยงอยู่ในระดับสูง โดยตัวแปรที่มีความเที่ยงสูงที่สุด คือ ตัวแปรการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.948 รองลงมาคือ ตัวแปร การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.944 และตัวแปรที่มีค่าความเที่ยงน้อย ที่สุด คือ ตัวแปรมโนภาพแห่งตน มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.914 แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงค่าความเที่ยงด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค

แบบวัด	ค่าความเที่ยง (n=50)
ทักษะชีวิตและอาชีพ	0.935
มโนภาพแห่งตน	0.914
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	0.944
การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ	0.948

1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อเสนอไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2) ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ และส่งแบบสอบถามโดยติดต่อผ่านทาง ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน

3) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลของแบบสอบถามคืนผ่านระบบออนไลน์ โดยรับคำตอบการตอบกลับ ของนักเรียน

4) รวบรวม ตรวจสอบข้อมูลการตอบกลับของนักเรียน

ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามผ่านทางโรงเรียนจำนวน 8 โรงเรียน โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 480 คน ผู้วิจัยได้รับการตอบแบบสอบถามกลับจำนวน 453 คน คิดเป็นร้อยละ 94.38

1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนาโมเดล เพื่อให้ทราบลักษณะการแจกแจงการกระจายตัวของตัวแปรสังเกตได้ สถิติที่ใช้ในการศึกษาในโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ ความโด่ง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ด้วยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) ระหว่างตัวแปร เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ว่าเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงหรือไม่ (linear relationship) ทิศทางของความสัมพันธ์เป็นบวกและลบ ขนาดของความสัมพันธ์มีค่าอยู่ในระดับใด เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 โดยการตรวจสอบความสอดคล้องของกรอบแนวคิดการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยวิเคราะห์รูปแบบตามกรอบแนวคิดการวิจัย ใช้ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ หากข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกับตามกรอบแนวคิดการวิจัย ถือได้ว่ากรอบแนวคิดการวิจัยมีความเหมาะสมตามสมมติฐาน

4) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ที่สร้างขึ้นจากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

การดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก โดยเป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จำแนกกลุ่มตัวอย่างตามจังหวัด พิจารณาเลือกกรณีศึกษาจากโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดละ 1 โรงเรียน โดยมีขั้นตอนดำเนินงานวิจัย ดังนี้

2.1 การเลือกกรณีศึกษา

กรณีศึกษาในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จะคัดเลือกกรณีศึกษาเชิงลึกในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องและแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากเป็นผลการศึกษาเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยพิจารณาโรงเรียนขนาดเล็ก 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 1 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบไปด้วย ผู้บริหาร 1 ท่าน ครูผู้สอน 1 ท่าน และครูแนะแนว 1 ท่าน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสิ้น 9 ท่าน จาก 3 โรงเรียน ในการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยกำหนดคุณสมบัติตามเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

- 1) ผู้บริหาร เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีการส่งเสริมพัฒนาทักษะและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน
- 2) ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีการส่งเสริมพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน
- 3) ครูแนะแนว ที่มีการส่งเสริมพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 กรณีศึกษาและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาเชิงลึกในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องและแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

โรงเรียน	กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก			รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลัก (คน)
	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	ครูแนะแนว	
โรงเรียนเนกขัมวิททยา	1	1	1	3
โรงเรียนหนองโพวิททยา	1	1	1	3
โรงเรียนรัฐราษฎร์อุปถัมภ์	1	1	1	3
รวม	3	3	3	9

2.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์และตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1) นำเนื้อหาสาระในประเด็นสำคัญ ๆ ที่ได้จากการศึกษาในระยะที่ 1 มากำหนดกรอบในการสัมภาษณ์โดยมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ครูได้แสดงความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ อย่างอิสระเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

2) นำแบบสัมภาษณ์ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาและให้คำแนะนำอีกครั้ง แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ เพื่อให้แบบสัมภาษณ์มีความสมบูรณ์มากที่สุด

3) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านกระบวนการตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขแล้ว มานำเสนอในการสัมภาษณ์เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อผู้ให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อสอบถามความสมัครใจ นัดวัน เวลา และสถานที่ สำหรับการสัมภาษณ์ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อเสนอไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ โรงเรียนหนองโพวิทยา และโรงเรียนเนกขัมวิทยา เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูแนะแนว

3.2 ผู้วิจัยนัดวันในการสัมภาษณ์ วันที่ 27 มีนาคม 2567 โดยดำเนินการขอเข้าสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูแนะแนวที่ละโรงเรียน ใช้เวลาโรงเรียนละ 1 ชั่วโมง และดำเนินการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ใช้เวลาในการสัมภาษณ์คนละประมาณ 20 นาที

2.4 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารและครู

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูเกี่ยวกับความคิดเห็นในประเด็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

ตัวอย่างแนวทางการสัมภาษณ์

คำชี้แจง กรุณาให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ตามทัศนะของท่านในประเด็นต่อไปนี้

1. จากโมเดลเชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1 (นำเสนอโมเดลเชิงสาเหตุให้ครุทราบ) ท่านคิดว่าจะมีแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตกอย่างไร

1.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน

1.3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและในชั้นเรียน

2. แนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตกในข้อที่ 1 เมื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง จะมีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ อย่างไร และท่านมีวิธีการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคนั้น ๆ อย่างไร

3. ท่านมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นอื่น ๆ อีกหรือไม่ อย่างไร

2.5 การตรวจสอบข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ แล้ว เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ ผู้วิจัยจึงได้ทำการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) เป็นการตรวจสอบว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้น ถูกต้องหรือไม่ ข้อมูลที่ได้มามีความเหมือนกันหรือไม่ ซึ่งถ้าได้ข้อมูลที่มีข้อค้นพบมาเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง (เอ๋อมพร หลินเจริญ, 2553)

ผู้วิจัยใช้การรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกันจากแหล่งบุคคลหลายคน ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ทั้ง 9 ท่าน โดยผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลัก หลังจากรวบรวมข้อมูลเสร็จ ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบว่าแต่ละประเด็นตรงกันหรือไม่ อย่างไร หรือสอดคล้องกันหรือไม่อย่างไร หากปรากฏว่าแต่ละประเด็นที่ตรวจสอบมีข้อมูลผู้ให้ข้อมูลไม่ตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กลับไปตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ให้ข้อมูลหลักในโอกาสต่อไปจนได้ข้อมูลตรงกัน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเป็นความเรียง จากนั้นวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อหาความสอดคล้องของแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตกจากการใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 3 ตอนตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการวิจัย

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

ความหมายและสัญลักษณ์สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ มีดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าสถิติ

CV	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
Sk	หมายถึง	ค่าความเบ้
Ku	หมายถึง	ค่าความโด่ง
M	หมายถึง	ค่าสถิติเลขคณิต
n	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
r	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R ²	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
SD	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SE	หมายถึง	ค่าคะแนนความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
Chi-Square	หมายถึง	ค่าสถิติทดสอบไค-สแควร์
Relative χ^2	หมายถึง	ค่าสถิติทดสอบไค-สแควร์สัมพัทธ์
df	หมายถึง	ค่าองศาอิสระ
p value	หมายถึง	ค่าความน่าจะเป็นทางสถิติ
GFI	หมายถึง	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน
AGFI	หมายถึง	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว
CFI	หมายถึง	ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ
NFI	หมายถึง	ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกับเกณฑ์

RMSEA	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์
RMR	หมายถึง	ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน
DE	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรง
IE	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางอ้อม
TE	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรแฝงและตัวแปรสังเกตได้

Skill	หมายถึง	ตัวแปรแฝงทักษะชีวิตและอาชีพ
Flex	หมายถึง	ตัวแปรสังเกตได้ความยืดหยุ่นและการปรับตัว
Initia	หมายถึง	ตัวแปรสังเกตได้ความเป็นผู้ริเริ่มและการกำกับตัวเอง
Social	หมายถึง	ตัวแปรสังเกตได้ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ ข้ามวัฒนธรรม
Pro	หมายถึง	ตัวแปรสังเกตได้เป็นผู้สร้างผลงานหรือผลผลิต และความรับผิดชอบเชื่อถือได้
Lead	หมายถึง	ตัวแปรสังเกตได้ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ
Selfcon	หมายถึง	ตัวแปรแฝงมโนภาพแห่งตน
Selfconfi	หมายถึง	ตัวแปรสังเกตได้ความเชื่อมั่นในตนเอง
Achie	หมายถึง	ตัวแปรสังเกตได้แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
Hume	หมายถึง	ตัวแปรสังเกตได้การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น
Demo	หมายถึง	ตัวแปรแฝงรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
Just	หมายถึง	ตัวแปรสังเกตได้การให้ความยุติธรรม
Recog	หมายถึง	ตัวแปรสังเกตได้การยอมรับความสามารถและ ความคิดเห็น
Reason	หมายถึง	ตัวแปรสังเกตได้การมีเหตุผล
Giving	หมายถึง	ตัวแปรสังเกตได้การให้ความรัก
Techno	หมายถึง	ตัวแปรแฝงการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ

Com	หมายถึง	ตัวแปรสังเกตได้ความรู้และทักษะพื้นฐาน ด้านคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
Inter	หมายถึง	ตัวแปรสังเกตได้ความรู้และทักษะพื้นฐาน ด้านอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น
Data	หมายถึง	ตัวแปรสังเกตได้ทักษะการจัดการข้อมูล เอกสารและ การนำเสนอด้วยคอมพิวเตอร์

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้

1.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยได้รับการตอบแบบสอบถามกลับ จำนวน 453 คน คิดเป็นร้อยละ 94.38 ดังนั้นขนาดตัวอย่างในการวิจัยส่วนนี้ จึงมีค่าเท่ากับ 453 คน โดยมีจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ ระดับชั้น และจังหวัด ดังรายละเอียดจากตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

	ตัวแปร	จำนวน (n=453)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	150	33.10
	หญิง	303	66.90
	รวม	453	100.00
ระดับชั้น	ม.4	142	31.30
	ม.5	210	46.40
	ม.6	101	22.30
	รวม	453	100.0
จังหวัด	กาญจนบุรี	44	9.70
	นครปฐม	44	9.70

ตัวแปร	จำนวน (n=453)	ร้อยละ
ประจวบคีรีขันธ์	50	11.00
เพชรบุรี	73	16.10
ราชบุรี	63	13.90
สมุทรสงคราม	79	17.40
สมุทรสาคร	49	10.80
สุพรรณบุรี	51	11.30
รวม	453	100.00

จากตารางที่ 9 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาค ตะวันตกจากโรงเรียนใน 8 จังหวัด (กาญจนบุรี นครปฐม ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สุพรรณบุรี) ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 453 คน จำแนกเป็นเพศชาย 150 คน เพศหญิง 303 คน คิดเป็นร้อยละ 33.10 และ 66.90 ตามลำดับ โดยกำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 31.30 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 46.40 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 22.30 โรงเรียนที่เก็บข้อมูลตั้งอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรี 44 คน คิดเป็นร้อยละ 9.70 จังหวัดนครปฐม 44 คน คิดเป็นร้อยละ 9.70 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 50 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 จังหวัดเพชรบุรี 73 คน คิดเป็นร้อยละ 16.10 จังหวัดราชบุรี 63 คน คิดเป็นร้อยละ 13.90 จังหวัดสมุทรสงคราม 79 คน คิดเป็นร้อยละ 17.40 จังหวัดสมุทรสาคร 49 คน คิดเป็นร้อยละ 10.80 จังหวัดสุพรรณบุรี 51 คน คิดเป็นร้อยละ 11.30

1.2 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยนำข้อมูลที่ได้จากตัวอย่าง จำนวน 453 คน มาสร้างเป็นตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 15 ตัวแปร จากข้อคำถาม ตอนที่ 2 ข้อคำถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 จำนวน 28 ข้อ และข้อคำถามตอนที่ 3 ข้อคำถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 จำนวน 46 ข้อ มาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้และค่าความโด่ง รายละเอียดดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้

ตัวแปร	M	SD	ความหมาย	CV (%)	Sk	Ku
ทักษะชีวิตและอาชีพ						
1. ความยืดหยุ่นและการปรับตัว	4.38	0.41	มากที่สุด	9.40	-0.47	-0.36
2. ความเป็นผู้ริเริ่มและการกำกับตัวเอง	4.41	0.37	มากที่สุด	8.41	-0.46	-0.19
3. ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม	4.54	0.37	มากที่สุด	8.12	-0.84	0.97
4. เป็นผู้สร้างผลงานหรือผลผลิตและความรับผิดชอบเชื่อถือได้	4.38	0.42	มากที่สุด	9.54	-0.68	1.09
5. ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ	4.48	0.38	มากที่สุด	8.39	-0.75	0.48
มโนภาพแห่งตน						
1. ความเชื่อมั่นในตนเอง	4.33	0.46	มากที่สุด	10.59	-0.64	0.40
2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	4.30	0.47	มากที่สุด	10.96	-0.46	0.48
3. การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น	4.35	0.52	มากที่สุด	11.89	-0.73	0.07
รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย						
1. การให้ความยุติธรรม	4.40	0.47	มากที่สุด	10.69	-0.56	-0.01
2. การยอมรับความสามารถและความคิดเห็น	4.42	0.44	มากที่สุด	9.89	-0.72	0.38
3. การมีเหตุผล	4.41	0.46	มากที่สุด	10.38	-0.60	0.10
4. การให้ความรัก	4.39	0.48	มากที่สุด	11.02	-0.75	0.70

ตัวแปร	M	SD	ความหมาย	CV (%)	Sk	Ku
การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ						
1. ความรู้และทักษะ พื้นฐานด้าน คอมพิวเตอร์เทคโนโลยี สารสนเทศและ การสื่อสาร	4.46	0.41	มากที่สุด	9.28	-0.69	0.25
2. ความรู้และทักษะ พื้นฐานด้าน อินเทอร์เน็ตเบื้องต้น	4.46	0.51	มากที่สุด	11.49	-0.93	0.66
3. ทักษะการจัดการ ข้อมูล เอกสารและ การนำเสนอด้วย คอมพิวเตอร์	4.46	0.43	มากที่สุด	9.70	-0.58	-0.25

จากตารางที่ 10 พบว่า ทักษะชีวิตและอาชีพ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร ได้แก่ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว ความเป็นผู้ริเริ่มและการกำกับตัวเอง ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม เป็นผู้สร้างผลงานหรือผลผลิตและความรับผิดชอบเชื่อถือได้ และภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ กลุ่มตัวอย่างมีทักษะชีวิตและอาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด (ชัชวาลย์ เรื่อง ประพันธ์, 2543) ทั้ง 5 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.38 – 4.54 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในช่วง 0.37 – 0.42 เมื่อนำมาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 8.12 – 9.54 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยที่ได้มีความเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่าง และเมื่อพิจารณาในส่วนของค่าความเบ้และความโด่ง พบว่า มีค่ากำลังสองของความเบ้และความโด่งของตัวแปร น้อยกว่า 6 (ค่าความเบ้กำลังสอง อยู่ในช่วง 0.21 – 0.71, ค่าความโด่งกำลังสอง อยู่ในช่วง 0.04 – 1.18) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 5 ตัวแปร มีลักษณะการแจกแจงใกล้เคียงกับโค้งปกติ

มโนภาพแห่งตน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีมโนภาพแห่งตน อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.30 – 4.35 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในช่วง 0.46 – 0.52 เมื่อนำมาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง

10.59 – 11.89 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยที่ได้มีความเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่าง และเมื่อพิจารณาในส่วนของค่าความเบ้และความโด่ง พบว่า มีค่ากำลังสองของความเบ้และความโด่งของตัวแปร น้อยกว่า 6 (ค่าความเบ้กำลังสอง อยู่ในช่วง 0.21 – 0.53, ค่าความโด่งกำลังสอง อยู่ในช่วง 0.00 – 0.23) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 3 ตัวแปร มีลักษณะการแจกแจงใกล้เคียงกับโค้งปกติ

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ได้แก่ การให้ความยุติธรรม การยอมรับความสามารถและความคิดเห็น การมีเหตุผล และการให้ความรัก พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.39 – 4.42 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในช่วง 0.44 – 0.48 เมื่อนำมาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 9.89 – 11.02 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยที่ได้มีความเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่าง และเมื่อพิจารณาในส่วนของค่าความเบ้และความโด่ง พบว่า มีค่ากำลังสองของความเบ้และความโด่งของตัวแปร น้อยกว่า 6 (ค่าความเบ้กำลังสอง อยู่ในช่วง 0.31 – 0.57, ค่าความโด่งกำลังสอง อยู่ในช่วง 0.00 – 0.49) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 4 ตัวแปร มีลักษณะการแจกแจงใกล้เคียงกับโค้งปกติ

การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่ ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น ทักษะการจัดการข้อมูล เอกสารและการนำเสนอด้วยคอมพิวเตอร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ตัวแปร ค่าเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 0.46 ทุกตัวแปร และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในช่วง 0.41 – 0.51 เมื่อนำมาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 9.28 – 11.49 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยที่ได้มีความเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่าง และเมื่อพิจารณาในส่วนของค่าความเบ้และความโด่ง พบว่า มีค่ากำลังสองของความเบ้และความโด่งของตัวแปร น้อยกว่า 6 (ค่าความเบ้กำลังสอง อยู่ในช่วง 0.34 – 0.87, ค่าความโด่งกำลังสอง อยู่ในช่วง 0.06 – 0.43) แสดงว่า ตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 3 ตัวแปร มีลักษณะการแจกแจงใกล้เคียงกับโค้งปกติ

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

2.1 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดลเชิงสาเหตุระหว่างทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 มโนภาพแห่งตน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

การนำเสนอผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดลเชิงสาเหตุระหว่างทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 มโนภาพแห่งตน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 15 ตัวแปร ได้แก่ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว (Flex) ความเป็นผู้ริเริ่มและการกำกับตัวเอง (Initia) ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (Social) เป็นผู้สร้างผลงานหรือผลผลิตและความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Pro) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Lead) ความเชื่อมั่นในตนเอง (Selfconfi) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achie) การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น (Hume) การให้ความยุติธรรม (Just) การยอมรับความสามารถและความคิดเห็น (Recog) การมีเหตุผล (Reason) การให้ความรัก (Giving) ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีสารสนเทศ (Com) ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น (Inter) และทักษะการจัดการข้อมูล เอกสารและการนำเสนอด้วยคอมพิวเตอร์ (Data)

ผลวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ทั้ง 15 ตัวแปรด้วยสถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ทั้ง 15 ตัวแปร อยู่ระหว่างช่วง 0.21- 0.55 โดยพบว่าตัวแปรทุกคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รายละเอียดดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันของตัวแปรสังเกตได้

	Skill					Selfcon			Demo			Teachno			
	Flex	Initia	Social	Pro	Lead	Self	Achie	Hume	Just	Recog	Reason	Giving	Com	Inter	Data
	confi														
Flex	1.00														
Initia	0.42**	1.00													
Social	0.33**	0.47**	1.00												
Pro	0.48**	0.53**	0.51**	1.00											
Lead	0.40**	0.52**	0.51**	0.55**	1.00										
Selfconfi	0.32**	0.49**	0.38**	0.48**	0.45**	1.00									
Achie	0.49**	0.49**	0.44**	0.49**	0.48**	0.46**	1.00								
Hume	0.46**	0.37**	0.42**	0.43**	0.44**	0.37**	0.64**	1.00							
Just	0.35**	0.34**	0.33**	0.38**	0.38**	0.51**	0.48**	0.44**	1.00						
Recog	0.32**	0.37**	0.37**	0.38**	0.36**	0.40**	0.44**	0.35**	0.51**	1.00					
Reason	0.29**	0.33**	0.33**	0.35**	0.33**	0.32**	0.37**	0.38**	0.49**	0.58**	1.00				
Giving	0.29**	0.34**	0.25**	0.31**	0.28**	0.35**	0.38**	0.28**	0.43**	0.61**	0.61**	1.00			
Com	0.30**	0.32**	0.37**	0.36**	0.37**	0.35**	0.40**	0.40**	0.40**	0.41**	0.42**	0.44**	1.00		
Inter	0.29**	0.21**	0.32**	0.27**	0.29**	0.25**	0.39**	0.45**	0.27**	0.28**	0.39**	0.32**	0.51**	1.00	
Data	0.36**	0.27**	0.33**	0.33**	0.30**	0.33**	0.44**	0.46**	0.39**	0.38**	0.33**	0.30**	0.51**	0.52**	1.00

** $p < .01$

(Bartlett's Test of Sphericity = 2960.56, $df = 105$, $p < .001$ Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) = 0.92)

จากตาราง พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว (Flex) ความเป็นผู้ริเริ่มและการกำกับตัวเอง (Initia) ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (Social) การเป็นผู้สร้างผลงานหรือผลผลิตและความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Pro) และภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Lead) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อยู่ในช่วง 0.33 – 0.55 โดยตัวแปรทุกคู่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 5 ตัวแปร มีความสัมพันธ์เหมาะสมที่จะนำมาสร้างเป็นตัวแปรแฝง ทักษะชีวิตและอาชีพ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ความเชื่อมั่นในตนเอง (Selfconfi) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achie) และการมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น (Hume) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อยู่ในช่วง 0.37 – 0.64 โดยตัวแปรทุกคู่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 3 ตัวแปร มีความสัมพันธ์เหมาะสมที่จะนำมาสร้างเป็นตัวแปรแฝงมโนภาพแห่งตน เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ การให้ความยุติธรรม (Just) การยอมรับความสามารถและความคิดเห็น (Recog) การมีเหตุผล (Reason) และการให้ความรัก (Giving) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์ อยู่ในช่วง 0.43 – 0.61 โดยตัวแปรทุกคู่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 4 ตัวแปร มีความสัมพันธ์เหมาะสมที่จะนำมาสร้างเป็นตัวแปรแฝง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีสารสนเทศ (Com) ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น (Inter) และทักษะการจัดการข้อมูล เอกสารและการนำเสนอด้วยคอมพิวเตอร์ (Data) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อยู่ในช่วง 0.51 – 0.52 โดยตัวแปรทุกคู่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 3 ตัวแปร มีความสัมพันธ์เหมาะสมที่จะนำมาสร้างเป็นตัวแปรแฝงการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทักษะชีวิตและอาชีพกับตัวแปรมโนภาพแห่งตน พบว่า ความยืดหยุ่นและการปรับตัว (Flex) กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achie) ความเป็นผู้ริเริ่มและการกำกับตัวเอง (Initia) กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achie) และการเป็นผู้สร้างผลงานหรือผลิตผลและความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Pro)กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achie) มีความสัมพันธ์สูงสุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.49 ส่วนความยืดหยุ่นและการปรับตัว (Flex) กับความเชื่อมั่นในตนเอง (Selfconfi) มีความสัมพันธ์ต่ำที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.32 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทักษะชีวิตและอาชีพกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย พบว่า การเป็นผู้สร้างผลงานหรือผลิตผลและความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Pro) กับการให้ความยุติธรรม (Just) การเป็นผู้สร้างผลงานหรือผลิตผลและความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Pro) กับการยอมรับความสามารถและความคิดเห็น (Recog) และภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Lead) กับการให้ความยุติธรรม (Just) มีความสัมพันธ์สูงสุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.38 ส่วนทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (Social) กับการให้ความรัก (Giving) มีความสัมพันธ์ต่ำที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.25 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทักษะชีวิตและอาชีพกับการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (Social) กับความรู้และทักษะพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Com) และภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Lead) กับทักษะพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Com) มีความสัมพันธ์สูงสุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.37 ส่วนความเป็นผู้ริเริ่มและการกำกับตัวเอง (Initia) กับความรู้และทักษะพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น (Inter) มีความสัมพันธ์ต่ำที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.21

เมื่อพิจารณา Bartlett's Test of Sphericity มีค่าเท่ากับ 2960.56 ($df = 105, p < .001$) แสดงว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญ และค่า KMO มีค่าเท่ากับ 0.92 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันมากเพียงพอในการนำมาวิเคราะห์อิทธิพล

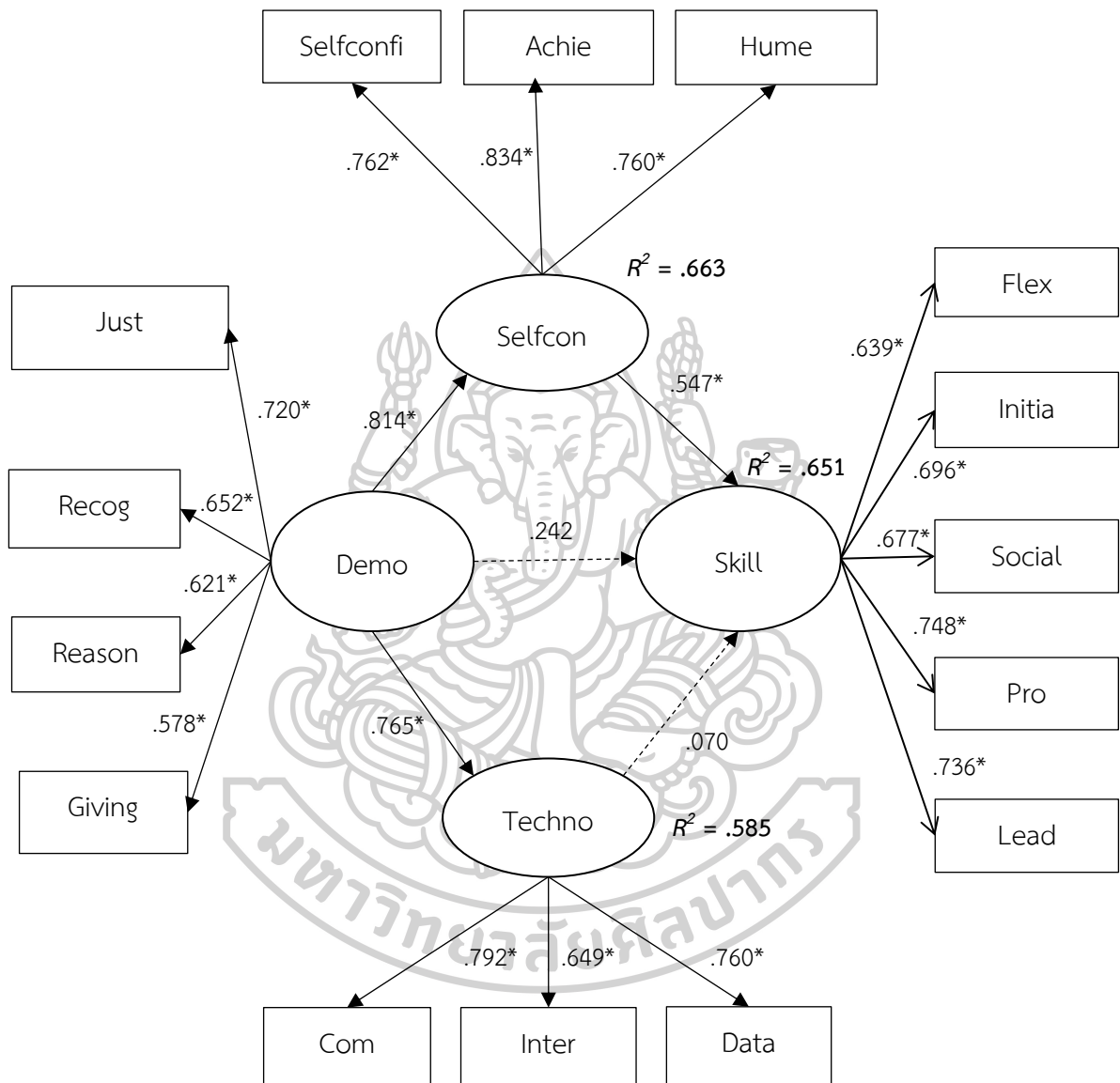
2.2 ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

การวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ใช้การวิเคราะห์โมเดล ดังแสดงในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนี	เกณฑ์ที่ยอมรับได้	อ้างอิง	ก่อนปรับ	หลังปรับ	ผลการตรวจสอบ
P	> 0.050	Hair et al. (2010)	0.000	0.000	ผ่านเกณฑ์ตามข้อยกเว้น
χ^2/df	< 2.000	(Hu & Bentler, 1999)	3.750	1.790	มีความสอดคล้องดี
CFI	≥ 0.800	Hair et al. (2010)	0.970	0.992	มีความสอดคล้องดี
NFI	≥ 0.800	(Hu & Bentler, 1999)	0.960	0.984	มีความสอดคล้องดี
RMR	≤ 0.080	(Hu & Bentler, 1999)	0.012	0.006	มีความสอดคล้องดี
RMSEA	≤ 0.050	Hair et al. (2010)	0.078	0.042	มีความสอดคล้องดี

จากตารางที่ 12 สรุปได้ว่า โมเดลเชิงสาเหตุทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังแสดงในภาพที่ 14 และนำเสนอผลการประมาณค่าพารามิเตอร์ พร้อมทั้งผลการวิเคราะห์แยกค่าสหสัมพันธ์เป็นอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม และค่าสถิติอื่น ๆ ดังแสดงในตารางที่ 13

ภาพที่ 14 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุที่ทักษะชีวิตและอาชีพ
 ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตกกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 13 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์หือทธิพลของตัวแปรในโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

ตัวแปรเหตุ	ตัวแปรผล								
	Selfcon			Techno			Skill		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
Demo	.814*	-	.814*	.765*	-	.765*	.242	.499*	.741*
Techno	-	-	-	-	-	-	.070	-	.070
Selfcon	-	-	-	-	-	-	.547*	-	.547*
R^2	.663			.585			.651		
$\chi^2 = 116.61$, $df = 65$, relative $\chi^2 = 1.790$, $P = .000$, RMSEA = 0.042, RMR = 0.006, CFI = 0.992, NFI = 0.984									
ตัวแปร	Flex	Initia	Social	Pro	Lead				
ความเที่ยง	.408	.484	.458	.560	.542				
ตัวแปร	Selfconfi	Achie	Hume	Just	Recog				
ความเที่ยง	.581	.695	.578	.518	.425				
ตัวแปร	Reason	Giving	Com	Inter	Data				
ความเที่ยง	.385	.335	.628	.421	.578				
สมการโครงสร้างของตัวแปร	Skill		Selfcon	Techno					
R^2	.651		.663	.585					
เมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร									
ตัวแปร	Skill	Selfcon	Techno	Demo					
Skill	1.000								
Selfcon	.787	1.000							
Techno	.596	.623	1.000						
Demo	.741	.814	.765	1.000					

* $p < .05$

เมื่อพิจารณาค่าความเที่ยงในการวัดตัวแปรสังเกตได้แต่ละตัว พบว่า ตัวแปรแต่ละตัวมีค่าความเที่ยงอยู่ในเกณฑ์ที่ดี คือ มีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง .335 - .695 โดยตัวแปรที่มีความเที่ยงสูงสุด

คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achie) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .695 รองลงมา คือ ความรู้และทักษะพื้นฐาน ด้านคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Com) ค่าความเที่ยงเท่ากับ .628 ส่วนตัวแปร ที่มีค่าความเที่ยงต่ำที่สุด คือ การให้ความรัก (Giving) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .335

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของตัวแปรทักษะชีวิตและอาชีพ (Skill) มีค่าเท่ากับ .651 แสดงว่า ตัวแปรมโนภาพแห่งตน (Selfcon) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Demo) และการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ (Techno) อธิบายความแปรปรวนของทักษะชีวิตและอาชีพ (Skill) ได้ร้อยละ 65 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของตัวแปรมโนภาพแห่งตน (Selfcon) มีค่าเท่ากับ .663 แสดงว่า ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Demo) อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรมโนภาพแห่งตน (Selfcon) ได้ร้อยละ 66 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของตัวแปรการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ (Techno) มีค่าเท่ากับ .585 แสดงว่า ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Demo) อธิบายความแปรปรวนของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ (Techno) ได้ร้อยละ 59

เมื่อพิจารณาเมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีค่าตั้งแต่ .596 - .814 โดยตัวแปรแฝงทั้งหมดมีค่าความสัมพันธ์เป็นบวก ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด คือ ตัวแปรมโนภาพแห่งตน (Selfcon) กับตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Demo) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .814 รองลงมา คือ ตัวแปรทักษะชีวิตและอาชีพ (Skill) กับตัวแปรมโนภาพแห่งตน (Selfcon) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .787 และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ ทักษะชีวิตและอาชีพ (Skill) กับการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ (Techno) มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .596

เมื่อพิจารณาขนาดของอิทธิพลรวม (Total Effect) อิทธิพลทางตรง (Direct Effect) และอิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect) ในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรทักษะชีวิตและอาชีพ (Skill) พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงที่สุดต่อทักษะชีวิตและอาชีพ (Skill) ได้แก่ ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Demo) มีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ .741 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รองลงมาได้แก่ ตัวแปรมโนภาพแห่งตน (Selfcon) มีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ .547 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวแปรการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ (Techno) มีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ .070 ตามลำดับ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงที่สุดต่อทักษะชีวิตและอาชีพ (Skill) ได้แก่ ตัวแปรมโนภาพแห่งตน (Selfcon) มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .547 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รองลงมา คือ ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Demo) มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .242 และตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะชีวิตและอาชีพน้อยที่สุด คือ ตัวแปรการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ (Techno) ค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .070 ตามลำดับ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงที่สุด

ต่อทักษะชีวิตและอาชีพ (Skill) ได้แก่ ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Demo) มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านมโนภาพแห่งตน (Selfcon) และตัวแปรการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ (Techno) ด้วยขนาดอิทธิพล เท่ากับ .499 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ความแปรปรวนของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ได้รับการอธิบายจากการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Demo) มโนภาพแห่งตน (Selfcon) และการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ (Techno) ได้ร้อยละ 65

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

การดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย ผู้บริหาร 3 คน ครูผู้สอน 3 คน และครูแนะแนว 3 คน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 9 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และนำผลการศึกษาที่ได้จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 และการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก มาใช้เป็นกรอบในการสัมภาษณ์ เพื่อทราบถึงสารสนเทศในเชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ผู้วิจัยนำเสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แนวทางในการจัดการเรียนรู้

1.1 การจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมกลุ่ม และการทำงานร่วมกันเป็นทีม

จากการศึกษาพบว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในยุคปัจจุบัน ครูผู้สอนจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการทำกิจกรรมระหว่างคาบเรียนมากกว่าการนั่งฟังคำบรรยาย โดยครูผู้สอนเน้นจัดกิจกรรมเป็นกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านต่าง ๆ ทั้งการทำงานร่วมกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี นอกจากนี้ครูผู้สอนยังให้นักเรียนนำเสนองานของตนเองหลังจากการทำกิจกรรม เพื่อฝึกให้นักเรียนกล้าแสดงออกและมีความมั่นใจในตนเอง ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์

“ครูมีการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนที่เน้นกิจกรรมกลุ่ม เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักการทำงานร่วมกันเป็นทีม มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพในชั้นเรียน มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้ตอบโจทย์ความต้องการของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสร้างชิ้นงานหรือผลงานที่เกิดขึ้นจากแนวความคิดของตนเอง ส่งเสริมให้ครูผู้สอนตามทันเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อนำไปถ่ายทอดให้กับนักเรียน”

(ครูผู้สอนท่านที่ 1)

“ครูจัดกิจกรรมการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียน โดยการบูรณาการเข้ากับรายวิชาที่สอน เน้นการจัดเป็นกิจกรรมในชั้นเรียน ปลุกฝังการทำงานร่วมกันเป็นทีม และมีการสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักการใช้เทคโนโลยีในการนำเสนองานต่าง ๆ”

(ครูผู้สอนท่านที่ 2)

“ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมด้านทักษะชีวิตและอาชีพให้กับนักเรียน โดยการให้นักเรียนทำกิจกรรมในชั้นเรียนของแต่ละรายวิชา โดยกิจกรรมที่เกิดขึ้นเน้นกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนเกิดความสามัคคี การอยู่ร่วมกัน รู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง โดยครูเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง และเป็นผู้แนะนำนักเรียน นอกจากนี้ครูยังส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีในการทำงาน และมีการนำเสนอผ่าน power หรือคลิปวิดีโอต่าง ๆ”

(ครูผู้สอนท่านที่ 3)

การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ให้กับนักเรียน ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความต้องการของนักเรียน หรือความสนใจของนักเรียน จัดให้มีหลักสูตรเกี่ยวกับการฝึกทักษะ

ชีวิตและอาชีพในระยะสั้น ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพในท้องถิ่นของตนเอง จัดกิจกรรมการสอนที่มีการบูรณาการกับอาชีพในท้องถิ่น ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์

“การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในปัจจุบัน โรงเรียนได้มีนโยบายในการส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียน โดยการจัดหลักสูตรระยะสั้นให้กับนักเรียนได้ฝึกทักษะการประกอบอาชีพและการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีการส่งเสริมในด้านการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อการประกอบอาชีพ”

(ผู้บริหารท่านที่ 1)

“โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ทักษะชีวิตและอาชีพจากกิจกรรมชุมนุม โดยส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนจัดกิจกรรมชุมนุมที่สร้างรายได้ให้กับนักเรียน ให้นักเรียนได้เรียนรู้การประกอบอาชีพเบื้องต้น การสร้างชิ้นงานหรือผลิตภัณฑ์ด้วยตนเอง”

(ผู้บริหารท่านที่ 2)

“จากบริบทของโรงเรียนซึ่งโรงเรียนอยู่ใกล้กับแหล่งชุมชนที่มีการประกอบอาชีพทั้งด้านเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม ดังนั้นจึงมีการสนับสนุนให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพในท้องถิ่นของตนเอง มีการจัดกิจกรรมแสดงอาชีพในท้องถิ่นของตนเอง”

(ผู้บริหารท่านที่ 3)

ทั้งนี้พบว่าแนวทางการพัฒนาดังกล่าวสอดคล้องกับผลของการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุ การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาค ตะวันตก ที่พบว่าปัจจัยด้านมโนภาพแห่งตนมีผลต่อการเกิดทักษะชีวิตและอาชีพ ในด้านของความมั่นใจในตนเอง การมีแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้เพื่อพัฒนางานของตนเอง และการทำงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อส่งเสริมการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อร่วมทีม

1.2 การจัดการเรียนรู้แบบการโค้ช (Coaching)

จากการศึกษาพบว่า การโค้ช (Coaching) ถือได้ว่าเป็นวิธีการส่งเสริมและให้เวลาแก่นักเรียนได้มีการไตร่ตรองสะท้อนคิด (Reflect) ซึ่งครูผู้สอนเป็นผู้สังเกตการณ์ หากพบว่าผู้เรียนมีปัญหาครูจะเป็นผู้แนะแนวทางในการแก้ปัญหาให้กับนักเรียน ไม่สั่งให้ผู้เรียนทำตามที่ครูบอก รวมทั้งให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน พูดคุยเกี่ยวกับเป้าหมายในอนาคต เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์

“การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียน ครูจะทำหน้าที่เป็นโค้ช คือคอยเป็นผู้แนะแนวนักเรียน ให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดในเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเอง หากพบปัญหา ครูจะเป็นผู้ชี้แนะแนวทางแก้ไขปัญหาคงไม่สั่งให้นักเรียนปฏิบัติตาม”

(ครูแนะแนวท่านที่ 1)

“ครูสนับสนุนให้มีการแนะแนวด้านอาชีพให้กับนักเรียน โดยการแนะนำอาชีพในสาขาต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาและค้นพบตนเอง”

(ครูแนะแนวท่านที่ 2)

“ครูมุ่งเน้นการพัฒนานักเรียนทั้งทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย เพื่อพัฒนานักเรียนในทุกด้าน สนับสนุนให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์กับนักเรียนก่อน ในส่วนของการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียน ครูเล็งเห็นความสำคัญของพื้นฐานที่มาจากครอบครัว หากนักเรียนได้รับการปฏิบัติมาจากครอบครัวที่ไม่มีปัญหา นักเรียนจะสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างดี นักเรียนจะเป็นผู้ที่มีความใฝ่เรียนรู้ และรู้จักรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี ครูจึงมีหน้าที่คอยสนับสนุนนักเรียน และช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหา คอยแนะนำแนวทางเพื่อให้นักเรียนหาทางออกของปัญหาได้”

(ครูแนะแนวท่านที่ 3)

ทั้งนี้พบว่าแนวทางการพัฒนาดังกล่าวสอดคล้องกับผลของการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุ การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาค ตะวันตก ที่พบว่าการมีมีโนภาพแห่งตน และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีผลต่อการเกิด ทักษะชีวิตและอาชีพ เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูนักเรียน หรือการดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนแบบ ไม่บังคับ เปิดโอกาสให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออก กล้าซักถามข้อสงสัย หรือกล้าที่จะบอกปัญหา ต่าง ๆ กับครูผู้สอนหรือผู้ปกครอง จะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้ด้วย ตนเอง ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

2. แนวทางการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน

2.1 การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการสร้างผลงานและรายได้ให้กับนักเรียน

จากการศึกษาพบว่า กิจกรรมที่จะสร้างและพัฒนาทักษะชีวิตต้องเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้น นักเรียนเป็นสำคัญ นักเรียนเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้ กิจกรรมที่นักเรียนมีส่วนร่วมค้นพบ ความรู้หรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ นักเรียนเกิดทักษะชีวิตในด้านการคิดวิเคราะห์ การคิด ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้โอกาสผู้เรียน แสดงความคิดเห็น และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนได้สืบค้นหรือศึกษาค้นคว้าคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสื่อ ต่าง ๆ และแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้สะท้อนตนเองเชื่อมโยงกับชีวิตและ การดำเนินชีวิตในอนาคต นักเรียนสามารถสร้างผลงานของตนเองได้ และสามารถสร้างรายได้ ให้ตนเองได้ ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์

“โรงเรียนในมีหน่วยงานภายนอกเข้ามาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะ ชีวิตและอาชีพให้กับนักเรียน ในแต่ละภาคเรียน และจัดกิจกรรมตลาดนัด อาชีพให้กับนักเรียน”

(ผู้บริหารท่านที่ 1)

“โรงเรียนสนับสนุนให้หน่วยงานภายนอกที่อยู่ใกล้กับโรงเรียน และ ประชาชนชาวบ้านเข้ามาให้ความรู้กับนักเรียนในส่วนของอาชีพในท้องถิ่น และ สนับสนุนให้นักเรียนมีกิจกรรมเพื่อสร้างอาชีพของตนเอง”

(ผู้บริหารท่านที่ 2)

“ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนจัดกลุ่มเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์และชิ้นงาน เพื่อให้เกิดรายได้ มีการจัดกิจกรรมตลาดนัดอาชีพ กิจกรรมวันวิชาการเพื่อนำเสนอผลงานของตนเอง”

(ผู้บริหารท่านที่ 3)

“ให้นักเรียนจัดกิจกรรมการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยมอบหมายให้นักเรียนสร้างผลงานที่ก่อให้เกิดรายได้ รวมทั้งนักเรียนต้องสามารถนำเสนอผลงานของตนเองได้ ”

(ครูผู้สอนท่านที่ 1)

นอกจากการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายใน และภายนอกชั้นเรียน แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นของนักเรียนแล้ว นักเรียนยังต้องได้รับการสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยีพื้นฐาน และเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อให้ทันต่อโลกในยุคปัจจุบัน การส่งเสริมทางด้านเทคโนโลยีจึงมีความจำเป็นต่อนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาผลงานของตนเองได้ ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์

“มอบหมายให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มเมื่อโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักการทำงานร่วมกัน และมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมทั้งสนับสนุนให้นักเรียนจัดกิจกรรมในรูปแบบที่หลากหลาย มีการสร้างนวัตกรรมหรือผลงานที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนเอง และสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักใช้เทคโนโลยีพื้นฐาน ในการทำงานและการนำเสนอผลงาน”

(ครูผู้สอนท่านที่ 2)

“สนับสนุนให้นักเรียนมีกิจกรรมที่ทันสมัย เรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสร้างผลงาน สนับสนุนให้นักเรียนเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีพื้นฐานในการสร้างผลงาน มุ่งเน้นให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนที่จัดขึ้น จัดกิจกรรมทัศนศึกษาเพื่อศึกษาอาชีพในท้องถิ่นของตนเอง”

(ครูผู้สอนท่านที่ 3)

ทั้งนี้พบว่าแนวทางการพัฒนาดังกล่าวสอดคล้องกับผลของการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุ การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาค ตะวันตก ที่พบว่าปัจจัยมโนภาพแห่งตน ในด้านของการมีความมั่นใจในตนเอง และการมี มนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่นจะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น นอกจากนี้กิจกรรมที่มีการจัดขึ้นยังส่งเสริมทางด้านการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักสร้างผลงานของตนเอง ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ เกิดการเรียนรู้จาก บุคคลภายนอกและปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพ ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก นั่นเอง

2.2 การจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพให้กับนักเรียน

จากการศึกษาพบว่า การแนะแนวอาชีพ เป็นกระบวนการเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนตัดสินใจ เลือกประกอบอาชีพได้ตรงกับความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ และทักษะของตนเอง ครูจึงมีการจัด กิจกรรมแนะแนวอาชีพให้กับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง โดยเปิดมุมมองที่มีความ หลากหลาย รู้จักเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถของตน รู้จักโลกของงานอาชีพ เช่น อาชีพ ต่าง ๆ ที่อยู่ในชุมชนนั้น ๆ ลักษณะงานของอาชีพ คุณสมบัติของบุคคลที่จะประกอบอาชีพ ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์

“เชิญชวนโรงเรียนภายนอก หรือหน่วยงานภายนอกมาแนะแนว นักเรียน เพื่อให้นักเรียนมองเห็นตนเอง หรือมีแนวทางในการพัฒนาตนเอง หรือมองเห็นหนทางในอนาคต”

(ครูแนะแนวท่านที่ 1)

“ศึกษาความต้องการของนักเรียนในด้านการประกอบอาชีพ หรือ การศึกษาต่อ เชิญชวนหน่วยงานภายนอกมาแนะแนวนักเรียน มีกิจกรรม เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อดูสภาพปัญหา และความพร้อมของครอบครัว”

(ครูแนะแนวท่านที่ 2)

“ติดตามพฤติกรรมนักเรียนรายบุคคล เพื่อสภาพความเป็นตัวตนของ นักเรียน จัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายให้กับนักเรียนได้เข้าร่วมทั้ง

ทางด้านวิชาการและด้านอาชีพ เชิญชวนหน่วยงานภายนอกมาแนะแนว
นักเรียน”

(ครูแนะแนวท่านที่ 3)

ทั้งนี้พบว่าแนวทางการพัฒนาดังกล่าวสอดคล้องกับผลของการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุ การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาค ตะวันตก ที่พบว่าปัจจัยมโนภาพแห่งตน คือการส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก นั้นเอง

3. การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและในชั้นเรียน

3.1 การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและสนับสนุนการเรียนรู้

จากการศึกษาพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนจะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดกระบวนการคิด มีความพร้อม ทั้งด้านการเรียนและการทำงาน มีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่มีความหลากหลาย ทุกพื้นที่ในโรงเรียน เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สามารถเรียนรู้ได้ มีพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ดังตัวอย่างจากการ สัมภาษณ์

“จัดบรรยากาศในห้องเรียนให้นักเรียนรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย มี แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนที่หลากหลาย นักเรียนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ ง่าย มีพื้นที่สำหรับให้นักเรียนได้ผ่อนคลาย”

(ครูผู้สอนท่านที่ 1)

“จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้เป็นพื้นที่ที่นักเรียน สามารถปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ได้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ในด้านต่าง ๆ ไม่กล่าวโทษหรือดูว่ากล่าวนักเรียน แต่ใช้วิธีการแนะนำ นักเรียน”

(ครูแนะแนวท่านที่ 2)

ทั้งนี้พบว่าแนวทางการพัฒนาดังกล่าวสอดคล้องกับผลของการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุ การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาค ตะวันตก ที่พบว่า ปัจจัยการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยในส่วนของกรยอมรับฟังความคิดเห็น เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก นั้นเอง

3.2 การจัดสภาพแวดล้อมที่มีแหล่งเรียนรู้ทางเทคโนโลยี

จากการศึกษาพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่มีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ ทางเทคโนโลยี เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีมีความสำคัญมากในการสื่อสาร หากนักเรียนได้เข้าถึง เทคโนโลยีได้ง่ายก็ง่ายต่อการสืบค้นข้อมูลและง่ายต่อการเรียนรู้ ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์

“จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีความปลอดภัย ทุกที่ใน โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ มีห้องสืบค้นห้องโลกกว้างทางอินเทอร์เน็ต มีไวไฟ ไว้บริการนักเรียนทุกพื้นที่ในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ใช้อินเทอร์เน็ตในการ เรียนรู้ตลอดเวลา”

(ผู้บริหารท่านที่ 1)

“จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย มีแหล่งเรียนรู้รอบ โรงเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน มีห้องเรียน E-learning สำหรับ ให้นักเรียนใช้คอมพิวเตอร์ได้ในยามว่าง”

(ผู้บริหารท่านที่ 3)

ทั้งนี้พบว่าแนวทางการพัฒนาดังกล่าวสอดคล้องกับผลของการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุ การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาค ตะวันตก ที่พบว่า ปัจจัยการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ในส่วนของการจัดสภาพแวดล้อมที่ สนับสนุนให้นักเรียนได้เข้าถึงแหล่งข้อมูลทางเทคโนโลยีเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิต และอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก นั้นเอง

ตารางที่ 14 สรุปข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

แนวทางการพัฒนา	ผู้บริหาร			ครูผู้สอน			ครูแนะแนว		
	ท่าน	ท่าน	ท่าน	ท่าน	ท่าน	ท่าน	ท่าน	ท่าน	ท่าน
	1	2	3	1	2	3	1	2	3
แนวทางการจัดการเรียนรู้									
1. การจัดการเรียนรู้ แบบกิจกรรมกลุ่ม และ การทำงานร่วมกัน เป็นทีม	✓	✓	✓	✓	✓	✓			
2. การจัดการเรียนรู้ แบบการโค้ช (coaching)				✓			✓	✓	✓
แนวทางการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน									
3. การกิจกรรมเพื่อ ส่งเสริมการสร้าง ผลงานและรายได้ ให้กับนักเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. การกิจกรรมแนะ แนวอาชีพให้กับ นักเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและในชั้นเรียน									
5. การจัด สภาพแวดล้อมที่ ปลอดภัยและสนับสนุน การเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6. การจัด สภาพแวดล้อมที่มี แหล่งเรียนรู้ทาง เทคโนโลยี	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓

จากแนวทางดังกล่าวนี้ จะพบว่ามีความสอดคล้องกับการพัฒนาตัวแปรในโมเดลเชิงสาเหตุทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ดังรายละเอียดในตารางที่ 14

ตารางที่ 15 สรุปแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก จากการสัมภาษณ์

แนวทางการพัฒนา จากการสัมภาษณ์	ตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลจากการวิเคราะห์ โมเดลเชิงสาเหตุ		
	ปัจจัยมโนภาพ แห่งตน	ปัจจัยการอบรม เลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตย	ปัจจัยการพัฒนา เทคโนโลยี สารสนเทศ
1. การจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรม กลุ่มและการทำงานร่วมกันเป็นทีม	✓		
2. การจัดการเรียนรู้แบบการโค้ช (Coaching)	✓	✓	
3. การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม การสร้างผลงานและรายได้ให้กับ นักเรียน	✓		✓
4. การจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ ให้กับนักเรียน	✓	✓	
5. การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และสนับสนุนการเรียนรู้	✓	✓	
6. การจัดสภาพแวดล้อมที่มี แหล่งเรียนรู้ทางเทคโนโลยี			✓

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก และ 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก โดยผู้วิจัยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภูมิภาคตะวันตก จำนวน 8 จังหวัด จังหวัดละ 1 โรงเรียน (จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดราชบุรี จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์) จำนวน 453 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามชนิดเลือกตอบและประเมินค่า (Rating scale) เกี่ยวกับทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ปัจจัยมโนภาพแห่งตน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนาโมเดล เพื่อให้ทราบลักษณะการแจกแจง การกระจายตัวของตัวแปรสังเกตได้ สถิติที่ใช้ในการศึกษาในโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) สัมประสิทธิ์การกระจาย (CV) ความเบ้ (skewness) และความโด่ง (kurtosis) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ด้วยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) ระหว่างตัวแปร เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ว่าเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงหรือไม่ (linear relationship) ทิศทางของความสัมพันธ์เป็นบวกและลบ ขนาดของความสัมพันธ์มีค่าอยู่ในระดับใด เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในภูมิภาคตะวันตก จำนวน 3 คน ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในภูมิภาคตะวันตก จำนวน 3 คน และครูแนะแนวที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภูมิภาคตะวันตก จำนวน 3 คน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสิ้น 9 คน โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อสรุปให้ได้ข้อมูลสรุปในแง่มุมต่าง ๆ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 มีตัวแปรภายนอก 1 ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Demo) ตัวแปรภายในที่เป็นตัวแปรส่งผ่าน มีจำนวน 2 ตัวแปร คือ มโนภาพแห่งตน (Selfcon) และการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ (Techno) ตัวแปรภายในที่เป็นตัวแปรตาม มีจำนวน 1 ตัวแปร คือ ทักษะชีวิตและอาชีพ (Skill) ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตกกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าไคสแควร์ (χ^2) เท่ากับ 116.61 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 65 และความน่าจะเป็น (*p-value*) เท่ากับ .000 ค่าไคสแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 1.790 ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.006 ดัชนีวัดความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.042 ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเชิงเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 0.992 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกับเกณฑ์ (NFI) มีค่าเท่ากับ 0.984 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิเคราะห์ค่าอิทธิพลรวมของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงที่สุดต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ได้แก่ การอบรม

เลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (TE = .741) รองลงมา ได้แก่ มโนภาพแห่งตน (TE = .547) และการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ (TE = .070) ตามลำดับ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงที่สุดต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ได้แก่ มโนภาพแห่งตน (DE = .547) รองลงมา คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (DE = .242) และการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ (DE = .070) ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงที่สุดต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านมโนภาพแห่งตน (Selfcon) และการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ (Techno) (IE = .499) โดยตัวแปรมโนภาพแห่งตน ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และตัวแปรการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ได้ร้อยละ 65

2. ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก สรุปผลได้ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมกลุ่ม และการทำงานร่วมกันเป็นทีม
2. การจัดการเรียนรู้แบบการโค้ช (Coaching)
3. การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการสร้างผลงานและรายได้ให้กับนักเรียน
4. การจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพให้กับนักเรียน
5. การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและสนับสนุนการเรียนรู้
6. การจัดสภาพแวดล้อมที่มีแหล่งเรียนรู้ทางเทคโนโลยี

อภิปรายผล

1. การพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ดังนั้น แสดงให้เห็นว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาค่าไคสแควร์ ($\chi^2 = 116.61, df = 65$) ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ .000 ค่าไคสแควร์ไม่แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาตามข้อยกเว้น กรณีที่มีจำนวนตัวอย่างมากกว่า 250 ตัวอย่าง และตัวแปรสังเกตได้อยู่ระหว่าง 12-30

ตัวแปร ถือว่าโมเดลพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (Hair, 2010) และเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ดัชนีวัดความกลมกลืนสัมบูรณ์ พบว่า ค่าไคสแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 1.790 ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ .006 ดัชนีวัดความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ .042 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่าโมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หากพิจารณาโดยใช้ดัชนีความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ พบว่า ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเชิงเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ .992 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกับเกณฑ์ (NFI) มีค่าเท่ากับ .984 แสดงว่าโมเดลที่พัฒนาขึ้นมา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์หรือ R – SQUARE (R^2) ตัวแปรทักษะชีวิตและอาชีพ เท่ากับ .65 แสดงว่า ตัวแปรในโมเดลอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรทักษะชีวิตและอาชีพได้ร้อยละ 65 ทั้งนี้ เนื่องจากโมเดลเชิงสาเหตุทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตกที่ผู้วิจัยพัฒนานั้น ใช้กรอบแนวคิดของ Bandura (ภาสิต ศิริเทศ, 2562) ที่เชื่อว่าการศึกษากิจกรรมของมนุษย์จะต้องวิเคราะห์เงื่อนไขและสิ่งเร้าที่จะมาเสริมแรงให้เงื่อนไขนั้นคงอยู่ พฤติกรรมการเรียนรู้ของมนุษย์จึงเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ขององค์ประกอบหลายอย่างโดยมีพันธุกรรม สภาพแวดล้อมสังคม ประสบการณ์ความสามารถเฉพาะตัวของบุคคลผสมผสานกันซึ่งยากแก่การตัดสินว่าพฤติกรรมนั้น ๆ เกิดจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะซึ่งถ้าหากบุคคลมีการรับรู้ความสามารถตนเอง (perceived self-efficacy) และคาดหวังในผลลัพธ์ของการปฏิบัติ จากแนวคิดดังกล่าวจึงทำให้ตัวแปรต่าง ๆ ในโมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถอธิบายความแปรปรวนของทักษะชีวิตและอาชีพได้ร้อยละ 65 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ได้แก่

1.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างยุติธรรม ไม่ตามใจหรือเข้มงวดกวดขันจนเกินไป ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของนักเรียน ให้ความร่วมมือแก่เด็กตามโอกาสอันควร (รุ่งรัตน์ สุขะเดชะ, 2563) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อปัจจัยภายในตัวนักเรียนทำให้นักเรียนเกิดทักษะชีวิต ทั้งด้านการตัดสินใจ แก้ปัญหาต่าง ๆ ความคิดสร้างสรรค์การมีวิจรรย์ญาณ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การจัดการอารมณ์และการมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับ

การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย บุคลิกภาพแบบแสดงตัว การสนับสนุนทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเอง และสุขภาพจิต (สุมาลี เทวฤทธิ์, 2554) ในส่วนของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ผู้วิจัยเห็นว่ายังส่งผลไม่ครอบคลุมถึงการมีทักษะชีวิตและอาชีพในด้านของการมีทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างผลงานหรือผลผลิต ความมีภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ ดังนั้น การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนานักเรียนให้มีมีโนภาพแห่งต้นที่ดี เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพต่อไป ดังผลการวิจัยที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีอิทธิพลทางอ้อมสูงต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านมีโนภาพแห่งตน ทั้งนี้เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบการให้ความรัก ให้ความยุติธรรม มีเหตุผลและยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีมีโนภาพแห่งตน เมื่อนักเรียนได้รับการปฏิบัติที่ดีนักเรียนจะมีความมั่นใจในตนเอง สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ดี และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Learning Theory) ของเบนดูรา ที่มีความเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลมีผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยสภาพแวดล้อม และปัจจัยทางพฤติกรรม โดยเบนดูราไม่เชื่อว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจะคงตัวอยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และทั้งสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ซึ่งหนึ่งในปัจจัยสภาพแวดล้อมนั้น คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูปฏิบัติต่อเด็กอย่างยุติธรรม ไม่ตามใจและเข้มงวดกวดขันจนเกินไป ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของเด็กให้ความร่วมมือแก่เด็กตามโอกาสอันควร (รุ่งรัตน์ สุขะเดชะ, 2563) หรือการอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป มีเหตุผล ยอมรับความสามารถและความคิดเห็น ตลอดจนให้ความรักความเอาใจใส่เป็นกันเอง และให้ความร่วมมือตามโอกาสที่เหมาะสม (รุ่งรัตน์ สุขะเดชะ, 2563) บิดามารดาแสดงความรัก ส่งเสริมให้อิสระในการคิด ตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยบิดามารดาให้เหตุผลเมื่อมีการส่งเสริมหรือห้ามมิให้กระทำสิ่งใด มีความเสมอภาคในการปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ (ณัฐธิดา ศรีมกุฎพันธุ์, 2550) เด็กมีความรู้สึกว่าคุณปกครองให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล ยอมรับในความคิดและความสามารถของเด็ก และให้ความร่วมมือตามโอกาสอันควร (จันทนา เริ่มสินธุ์, 2553) โดยปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 คือ ปัจจัยด้าน

คุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (พิชญานา ชัยงาม, 2559) และสอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเด็กภายใต้บริบทของการดูแลแบบประชาธิปไตย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางอารมณ์ ความรู้ความเข้าใจ และการสื่อสาร และการส่งเสริมการตัดสินใจ นอกจากนี้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ยังมีอิทธิพลทางอ้อมสูงต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล (Antonio Sierra-Cedillo et al, 2019) ตามแนวคิดของ Bandura ที่มีความเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลมีผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยสภาพแวดล้อม และปัจจัยทางพฤติกรรม โดยเบนคูราไม่เชื่อว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจะคงตัวอยู่เสมอ ดังนั้น การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจึงเป็นปัจจัยสภาพแวดล้อมที่พัฒนาความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 (ภาสิต ศิริเทศ, 2562)

1.2 มโนภาพแห่งตน มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตกสูงที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก มโนภาพแห่งตนกับการมีทักษะชีวิตและอาชีพมีความสัมพันธ์กัน โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Learning Theory) ของเบนคูรา ซึ่งมีความเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลมีผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยสภาพแวดล้อม และปัจจัยทางพฤติกรรม โดยปัจจัยภายในตัวบุคคลเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรม กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิด การสร้างแรงจูงใจ กระบวนการด้านความรู้สึกและกระบวนการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ พฤติกรรมของบุคคล ซึ่งหนึ่งในปัจจัยภายในตัวบุคคลนั้นคือ มโนภาพแห่งตน ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลที่มีต่อตนเองในทุก ๆ ด้าน โดยเป็นผลมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นรอบข้าง และสภาพแวดล้อม อันเป็นผลให้เกิดการแสดงพฤติกรรมของตน ทักษะและสมรรถนะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะในการทำงานร่วมกันสื่อสารและแก้ปัญหา ทักษะเหล่านี้มักพัฒนาผ่านการเรียนรู้ทางสังคมและอารมณ์ ทักษะนี้รวมอยู่ในแนวคิดเรื่องการเรียนรู้เท่าทันอารมณ์ซึ่งเป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของค่านิยมที่ไม่เพียงแต่รวมเอาความรู้และทักษะของแต่ละบุคคลเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกระบวนการและการปฏิบัติภายในชุมชนที่แสดงและพัฒนาคุณค่าเชิงสัมพันธ์ เช่น ความเคารพซึ่งกันและกัน ความเห็นอกเห็นใจ และความยุติธรรม ค่านิยมเหล่านี้ได้รับการพัฒนาในแนวปฏิบัติทางการศึกษาโดยส่วนใหญ่ผ่านการแนะนำและบริการให้คำปรึกษา การค้นพบของการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าการรู้เท่าทันอารมณ์ หมายถึง สภาพการปรับตัวของแต่ละบุคคลซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทักษะชีวิตและ

อาชีพในศตวรรษที่ 21 สิ่งนี้คือความสามารถของแต่ละบุคคลในการรับรู้เข้าใจ การแสดงและควบคุม อารมณ์ของตนอย่างเหมาะสม ในการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 นี้จึงมีผลมาจาก ปัจจัยภายในตัวบุคคลซึ่งคือมีโนภาพแห่งตนนั่นเอง การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 เป็นผลมาจากปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล (พิชญาภา ชัยงาม, 2559) และงานวิจัยที่ได้พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดคือ ปัจจัยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของมีโนภาพแห่งตน เช่นกัน (ชยาภรณ์ คำตุ้ย, 2559)

1.3 การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะชีวิตและอาชีพใน ศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยที่ไม่ได้ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพใน ศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตกโดยตรง แต่ยังคงเป็นปัจจัยที่ ต้องส่งเสริมให้กับนักเรียน เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญต่อการติดต่อสื่อสาร การทำงานในสายงานต่าง ๆ ดังนั้นปัจจัยทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีความสำคัญที่ ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้พื้นฐาน เพื่อนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยขอบเขตทักษะอาชีพและทักษะชีวิตของการเรียนรู้ผ่านกระบวนการใหม่ในเศรษฐกิจยุคดิจิทัล โดยกล่าวถึงวิธีการสอนทักษะที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเตรียมนักเรียนให้พร้อมเมื่อจบการศึกษา สำหรับ การสอนด้านทักษะอาชีพและทักษะชีวิต (CLS) ของกระบวนการเรียนรู้ใหม่นั้น ต้องเน้นเกี่ยวกับชีวิต และสภาพแวดล้อมการทำงานในยุคดิจิทัล เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนที่กำลังจะเข้าสู่ ความสำเร็จใน Digital Economy (Charles Kivunja, 2015) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่กล่าวว่า การพัฒนาด้านเทคโนโลยี เป็นทักษะและความสามารถในศตวรรษที่ 21 ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ รูปแบบใหม่ และจำเป็นต้องพัฒนาให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทางสังคมและมีส่วนร่วม อย่างแข็งขันในการพัฒนาเศรษฐกิจ ทักษะและสมรรถนะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะในการทำงาน ร่วมกัน (Karsih, 2018)

2. ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครูผู้สอนและครูแนะแนว จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในภูมิภาคตะวันตก ได้แนวทางใน การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ดังนี้

2.1 การจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมกลุ่ม และการทำงานร่วมกันเป็นทีม การจัด กิจกรรมที่ได้ทำเป็นกลุ่มจะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีสื่อสารกับเพื่อนของตัวเอง โดยการเรียนรู้

ร่วมกันเป็นกลุ่มนั้น นักเรียนจะได้พัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญ เช่น การแก้ปัญหา การฟัง ความเป็นผู้นำ และความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาทักษะจากการเรียนรู้เป็นกลุ่ม ยังพัฒนาระดับความมั่นใจในตัวเอง ของนักเรียน รู้จักการเอาใจใส่ตัวเองและผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบ กระบวนการกลุ่มช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความร่วมมือกันทำงาน เกิดความกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น (พระณรงค์ชัย ฐิตปัญโญ (บุญมั่น), 2563) นอกจากนี้การทำงานเป็นกลุ่มยัง ช่วยสร้างแรงบันดาลใจและสนับสนุนการทำงานในทีมเดียวกัน สมาชิกในกลุ่มสามารถแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและไต่ถามกันได้ ซึ่งอาจช่วยสร้างความสร้างสรรค์และนวัตกรรมใหม่ รวมถึงสนับสนุนใน การแก้ไขปัญหาและการเผชิญหน้ากับการท้าทายต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชนิตดา เทียน ฤกษ์ (2557) กล่าวว่า การอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จะ สามารถร่วมกันใช้ความรู้ความคิดในการแก้ปัญหา ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการทำงานเป็นกลุ่มมักมีคุณภาพและประสิทธิภาพ การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม สร้างความเชื่อมั่นในทีมและสนับสนุนการทำงานร่วมกัน การสร้างทีมที่มีสัมพันธ์ที่ดีจะช่วยลดความ ขัดแย้งและเพิ่มความร่วมมือระหว่างสมาชิก การจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมกลุ่ม และการทำงาน ร่วมกันเป็นทีมส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการปรับบทบาทหน้าที่ เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง มี ความรับผิดชอบงาน ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และให้ผลสะท้อนกลับอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียน มีความริเริ่มสร้างสรรค์และกำกับดูแลตนเอง สามารถการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีการตั้งเป้าหมายกับ เกณฑ์ที่ประสบความสำเร็จในสิ่งที่เป็นจริงและไม่เป็นจริง ฝึกทักษะการเป็นผู้เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มี การริเริ่มการพัฒนาทักษะไปสู่ระดับอาชีพ แสดงความเอาใจใส่จริงจังต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้พบว่า แนวทางในการพัฒนาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุทักษะชีวิตและอาชีพใน ศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ที่พบว่าปัจจัยมโนภาพแห่ง ตนจะช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

2.2 การจัดการเรียนรู้แบบการโค้ช (Coaching) การโค้ชถือได้ว่าเป็นวิธีการส่งเสริม และให้เวลากับคุณครู ได้มีการไตร่ตรองสะท้อนคิด (Reflect) ซึ่งจะประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ เดียวกัน คือ การประชุมปรึกษาหารือ การสังเกตการสอน และการให้ข้อมูลย้อนกลับ พร้อมกับช่วย ให้ครูได้พูดคุยเกี่ยวกับเป้าหมายในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ในการพัฒนา ตัวเอง หรือพัฒนาบุคคล ปัญหาที่พบกับการศึกษาไทยที่ผ่านมา ถ้ามองลึก ๆ จะพบว่าส่วนใหญ่แล้ว ผู้เรียนจะเรียนไม่ตรงสาย ไม่รู้ว่าเรียนแล้วจะไปทำอะไร หรือเรียนแล้วไม่สามารถพัฒนาหรือนำไป ปรับใช้กับชีวิตจริงได้ ปัญหาเหล่านี้กลายเป็นจุดหักเหของการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษา ที่เราจะ

เน้นการสอนเนื้อหาเป็นหลัก (Content-based) คือเน้นที่เนื้อหาวิชา และมีมาตรฐานและตัวชี้วัดจำนวนมาก แตกต่างกับรูปแบบการสอนแบบฐานสมรรถนะ (Competency-based) ที่เน้นเรื่องพฤติกรรมผู้เรียนเป็นหลัก สนใจและให้ความสำคัญกับความสามารถ เพื่อส่งเสริมนักเรียนให้มีทักษะและความสามารถด้านต่าง ๆ ตามศักยภาพของนักเรียน การโค้ชเป็นการเสริมสร้างสมรรถนะ David Mc Clellan. (2020). อธิบายว่า สมรรถนะเป็นคุณสมบัติที่ทำนายความสำเร็จในการทำงานได้ดีกว่าเชาวน์ปัญญา (Intelligence) จึงควรใช้เป็นผลลัพธ์ของการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพราะเป็นความสามารถในระดับการใช้ชีวิต ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิบัติการชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยง (Coach) คือ ความเป็นกัลยาณมิตร ไม่สั่ง ไม่สอน ไม่บอกคำตอบ ควรจะต้องชวนคิด เชียร์ทำ และสร้างเสริมกำลังใจ ผลลัพธ์ที่ได้ทำให้เกิดการเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน (ธารทิพย์ นรงค์ยา, 2558) เมื่อรูปแบบการศึกษาเปลี่ยนไป บทบาทและหน้าที่ครูก็ย่อมเปลี่ยนตาม จากที่เคยเป็นครูผู้สอน ถ่ายทอดความรู้เพียงอย่างเดียว ก็ต้องสวมบทบาทใหม่ในฐานะโค้ช (Coach) ที่คอยสังเกตพฤติกรรม พร้อมให้คำแนะนำและกระตุ้นนักเรียนให้เกิดสมรรถนะตามเป้าหมาย ไปสู่การพัฒนาสมรรถนะด้านต่าง ๆ ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องมีเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนมาต่อยอดและปรับใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคตได้ (รุจิรา เต็มราม, 2565) จุดสำคัญของเทคนิคนี้ คือการที่คุณครูทำให้ดูเป็นตัวอย่าง แต่ห้ามทำแทนเด็ดขาดเพราะการทำแทนถือเป็นการทำลายโอกาสในการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนวิธีหนึ่ง ให้ผู้เรียนเห็นความสามารถของตัวเองเทคนิคนี้ครูต้องใช้การสังเกตพฤติกรรมขั้นสูง เพราะหากคุณครูจะอยากทราบว่าผู้เรียนคนไหนมีแววหรือมีศักยภาพด้านใด ต้องใช้การสังเกต การเอาใจใส่ เพื่อให้ให้นักเรียนรู้ว่าตัวเองมีสมรรถนะเด่นอะไร แล้วสามารถพัฒนาสมรรถนะนั้นอย่างไร วิธีนี้จะช่วยให้นักเรียนรู้ความสามารถของตัวเอง และมี Growth mindset ที่เข้มแข็งมากขึ้น นักเรียนที่มีสมรรถนะ จะมีโอกาสก้าวหน้าในการประกอบอาชีพและสร้างสรรค์นวัตกรรมในอาชีพได้ การเสริมสร้างสมรรถนะของนักเรียนด้วยการโค้ชของผู้สอน ถือเป็นเครื่องมือกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะ และเกิดเป็น Growth mindset ในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้พบว่าแนวทางในการพัฒนาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ที่พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบการโค้ช (Coaching) ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

2.3 การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการสร้างผลงานและรายได้ให้กับนักเรียน
 แนวนโยบายการพัฒนานักเรียน มุ่งเน้นให้โรงเรียนพิจารณาถึงปัญหา ความจำเป็นที่ต้องได้รับ

การพัฒนาในแต่ละช่วงวัยอย่างรอบด้าน และการมีทักษะการทำงานได้ถูกบรรจุลงในหลักสูตรการศึกษา โดยการศึกษาภาคบังคับ ทั้งระดับประถม และมัธยม เพื่อให้เด็กเรียนรู้ เสริมสร้างทักษะ มองหา ความถนัด ที่จะพัฒนาเป็นอาชีพต่อไปในอนาคต การจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพใน โรงเรียนเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนทุกระดับมีทักษะและศักยภาพสอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงาน โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น การส่งเสริมทักษะอาชีพช่วยให้นักเรียน สามารถก้าวสู่โลกการทำงานหรือการศึกษาต่ออย่างมีคุณภาพ เนื่องจากเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสฝึกทักษะและประสบการณ์ในอาชีพต่าง ๆ สามารถค้นพบความสนใจและ ความถนัดของตนเอง ซึ่งสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้อย่างหลากหลายตามความเหมาะสมและ บริบทของสถานศึกษา (กลุ่มพัฒนาระบบแนว, 2561) การส่งเสริมทักษะการทำงานอาชีพการจัด กิจกรรมเพื่อส่งเสริมอาชีพให้กับนักเรียนทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะกระบวนการทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่ม ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ทักษะชีวิตและอาชีพเพื่อไปพัฒนาต่อยอดเป็นอาชีพในอนาคต กิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ นักเรียนเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้ กิจกรรมที่นักเรียนมีส่วนร่วมค้นพบความรู้หรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดทักษะ ชีวิตในด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ให้โอกาสผู้เรียน แสดงความคิดเห็น และได้สืบค้นหรือศึกษาค้นคว้าคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้ จากสื่อต่าง ๆ และแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนได้สะท้อนตนเองเชื่อมโยงกับชีวิตและ การดำเนินชีวิตในอนาคต นักเรียนสามารถสร้างผลงานของตนเองได้ และสามารถสร้างรายได้ให้ ตนเองได้ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเข้าสู่อาชีพของนักเรียน ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ ในอาชีพนั้น ๆ มีความภาคภูมิใจในทักษะความสามารถของตนเอง สามารถสร้างรายได้ในอาชีพสุจริต และเห็นคุณค่าของความพยายาม ความตั้งใจของตนเอง โรงเรียนมีการส่งเสริมการสร้างทักษะชีวิต และอาชีพให้กับนักเรียนโดยการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนทำให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นทีม ฝึก กระบวนการคิด การปฏิบัติจริง การวางแผนการทำงาน นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (นิตยา แสงใจ, 2549) ทั้งนี้พบว่า แนวทางในการพัฒนาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุ ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ที่ พบว่าการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการสร้างผลงานและรายได้ให้กับนักเรียน ส่งเสริมการพัฒนาทักษะ ชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

2.4 การจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพให้กับนักเรียน การแนะแนวอาชีพ เป็น กระบวนการเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพได้ตรงกับความถนัด ความสนใจ

บุคลิกภาพ และทักษะของตนเอง ครูจึงมีการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพให้กับนักเรียนเพื่อให้ นักเรียน ได้รู้จักตนเอง โดยเปิดมุมมองที่มีความหลากหลาย รู้จักเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถของ ตน รู้จักโลกของงานอาชีพ เช่น อาชีพต่าง ๆ ที่อยู่ในชุมชนนั้น ๆ ลักษณะงานของอาชีพ คุณสมบัติ ของบุคคลที่จะประกอบอาชีพ สมาคมแนะแนวอาชีพแห่งชาติอเมริกัน (1921 แก้ไขเพิ่มเติม 1937 อ้างถึงในไพรัช ล่ายอง , 2545 : 7) กล่าวว่า การแนะแนวอาชีพ คือกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้ มี ความสามารถ ในการเลือกอาชีพ การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ และให้มีความก้าวหน้าในการ ประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ คู่มือแนะแนวอาชีพ กรมการจัดหางาน (2552: 3) กล่าวว่า การแนะแนวอาชีพ คือ การเลือกอาชีพ การเตรียมตัวประกอบอาชีพ และการที่จะประกอบอาชีพ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและก้าวหน้า (กรมจัดหางาน, 2552) การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการให้ ความช่วยเหลือบุคคลให้รู้จักตนเองรู้จักโลกของงานรู้จักตัดสินใจเลือกอาชีพได้มีความพึงพอใจในการ ประกอบอาชีพเตรียมตัวประกอบอาชีพการเรียนรู้ความก้าวหน้าในอาชีพซึ่งจะช่วยให้แต่ละบุคคล สามารถเลือกอาชีพสำหรับตนเองได้และการปรับตัวในการประกอบอาชีพได้ (สมคิด ก่อมณี, 2559) ในส่วนของการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพของทางโรงเรียน โรงเรียนได้มีการเชิญหน่วยงานภายนอก เข้ามาให้ความรู้กับนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนได้วางแผนและตั้งเป้าหมายในอนาคตว่าจะเลือกประกอบ อาชีพใดตามความถนัดของตนเอง หากเลือกประกอบอาชีพนั้น ๆ ต้องเลือกเรียนในสาขาใด และ นอกจากนี้ทางโรงเรียนยังมีการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนค้นพบความถนัดของตนเอง ให้นักเรียนรู้จัก ตนเอง โดยกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นกิจกรรมสานสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน นอกจากการค้นหา ตนเองแล้วนักเรียนยังได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลาย สามารถปรับตัวให้เข้ากับ เพื่อน ๆ ได้ ทั้งนี้พบว่าแนวทางในการพัฒนาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุ ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ที่ พบว่าการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพให้กับนักเรียน ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพใน ศตวรรษที่ 21

2.5 การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและสนับสนุนการเรียนรู้ เกิดขึ้นทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียนจะช่วยให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดกระบวนการคิด มีความพร้อมทั้งด้าน การเรียนและการทำงาน มีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่มีความหลากหลาย ทุกพื้นที่ในโรงเรียนเป็นแหล่ง เรียนรู้ที่สามารถเรียนรู้ได้ มีพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาที่จะทำให้ผู้เรียน ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ เปรียบเสมือนครูคนหนึ่งที่สามารทำให้การศึกษาอบรมและกลุ่ม

เกลาจิตใจของคนได้ เพราะคนที่อยู่ในสภาพสังคมที่ดีจะซึมซับลักษณะที่ดีติดตัวไปโดยไม่รู้ตัว (อารียา สดาร์ตัน, 2556) การจัดสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมต่อการเรียนรู้ กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ที่ดีในการเรียนรู้ นอกจากนี้สภาพแวดล้อมยังช่วยในการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน ในการจัดบรรยากาศของโรงเรียนเป็นสภาวะอันเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน แล้วส่งผลถึงความรู้สึกของบุคคล โรงเรียนที่มีบรรยากาศดี จะทำให้ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างเต็มที่ และมีความสุข การจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ที่ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศดังกล่าวได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ส่งเสริมความสามารถของนักเรียนแต่ละบุคคล ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน แล้วดำเนินกิจกรรมด้วยความเป็นกันเอง ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นกลุ่ม ช่วยกันคิด ช่วยกันทำระหว่างผู้สอนและผู้เรียน สภาพแวดล้อมเช่นนี้จะทำให้ทุกคนมีความสุขมีความมั่นใจ และตระหนักในคุณค่าของตนเอง สภาพแวดล้อมทางกายภาพสนับสนุนการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีของโรงเรียนจะมีส่วนในการเสริมสร้างความคิด จิตใจ และคุณธรรมต่าง ๆ อันพึงประสงค์ได้ (ชัชวีน เณรหนู, 2561) โรงเรียนที่สะอาด สดชื่น ร่มรื่น เรียบง่าย สงบ แจ่มใส มีชีวิตชีวา วัสดุอาคารสถานที่ที่ได้รับการดูแลมีความเป็นปัจจุบัน พร้อมทั้งจะให้ครูและนักเรียนได้ใช้ตลอดเวลา ย่อมจะทำให้ครูและนักเรียนได้รับอิทธิพลทำให้เป็นคนละเอียดอ่อน จิตใจแจ่มใส รักสวยรักงาม รักความสะอาด รักความสงบ เรียบง่าย ทำให้เข้าใจตนเองและผู้อื่นไปด้วย ทั้งนี้พบว่าแนวทางในการพัฒนาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุ ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ที่พบว่าการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและสนับสนุนการเรียนรู้ ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

2.6 การจัดสภาพแวดล้อมที่มีแหล่งเรียนรู้ทางเทคโนโลยี การจัดสภาพแวดล้อมที่มีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ทางเทคโนโลยี เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีมีความสำคัญมากในการสื่อสาร หากนักเรียนได้เข้าถึงเทคโนโลยีได้ง่ายก็ง่ายต่อการสืบค้นข้อมูลและง่ายต่อการเรียนรู้ การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในวิถีความปกติใหม่ การนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในวิถีความปกติใหม่จะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับ “การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้” เป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน คือ

การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสม สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในโลกสมัยใหม่ได้ (ศักดิ์เศรษฐ์ ประกอบผล, 2565) ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลมีความก้าวหน้า ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีดิจิทัลประเภทปัญญาประดิษฐ์ (AI) เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (VR) และเทคโนโลยีที่ผสานโลกแห่งความจริงรวมเข้ากับโลกเสมือน (AR) ตลอดจนโปรแกรมประยุกต์ เช่น Google Classroom, Zoom และแอปพลิเคชัน Line, facebook มีการนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในวิถีความปกติใหม่มากขึ้น การจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านเทคโนโลยีในโรงเรียนนั้น โรงเรียนสามารถจัดสภาพแวดล้อมได้โดยการสนับสนุนห้องเรียนที่นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลได้ตลอดเวลา สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้ทุกพื้นที่ในโรงเรียน ทั้งนี้พบว่าแนวทางในการพัฒนาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุที่ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ที่พบว่าการจัดสภาพแวดล้อมที่แหล่งเรียนรู้ทางเทคโนโลยี ส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะ

ในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความยืดหยุ่นและการปรับตัว 2) ความเป็นผู้ริเริ่มและการกำกับตัวเอง 3) ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม 4) การเป็นผู้สร้างผลงานหรือผลผลิตและความรับผิดชอบเชื่อถือได้ และ 5) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ที่มีคุณภาพที่จะใช้เป็นตัวแปรสังเกตได้ในการวัดทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งยังสามารถเป็นแนวทางในการส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 และเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นโรงเรียนสามารถนำไปใช้ในการวัดนักเรียน เพื่อให้ทราบถึงทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมของนักเรียนซึ่งเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพให้กับนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

2. จากผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุที่ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก พบว่าทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ได้รับอิทธิพลทางตรงสูงสุดจากการมีโมเดลแห่งตน รองลงมา คือการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ ดังนั้นการส่งเสริมนักเรียนให้มีทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

ต้องส่งเสริมให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความใฝ่เรียนรู้และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น โดยโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ รวมถึงจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ที่ได้นำเสนอไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. โมเดลเชิงสาเหตุทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตกที่พัฒนาขึ้นนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ซึ่งเป็นกรณีศึกษาเท่านั้น ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมจากประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วประเทศ เพื่อเป็นการยืนยันความถูกต้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้น รวมถึงเพื่อที่จะอ้างอิงไปยังกลุ่มประชากรในภาพกว้างได้ นอกจากนี้ อาจตรวจสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลโดยใช้ภูมิภาคอื่น ๆ ซึ่งจะได้ข้อมูลสารสนเทศใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในภาพรวมต่อไป

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 เช่น ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกิจกรรมกลุ่ม ด้านทักษะการเรียนรู้ทางอาชีพ และด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้

รายการอ้างอิง

- Antonio Sierra-Cedillo et al. (2019). Children's participative citizenship within the context of integral care and daily life. *Early Child Development and Care*, 189(6), 883-895.
- Azidah Abu Ziden. (2020). Life and Career Skills amongst Technical and Vocational Education and Training (TVET) Students. *International Journal of Innovation, Creativity and Change*, 11(12), 637-654.
- Cezary Szpytma. (2019). Model of 21st century physical learning environment (MoPLE21). *Thinking Skills and Creativity* 34, 1-12.
- Charles Kivunja. (2015). Teaching Students to Learn and to Work Well with 21st Century Skills: Unpacking the Career and Life Skills Domain of the New Learning Paradigm. *International Journal of Higher Education*, 4(1), 1-11.
- Frederique Bouilheres. (2016). 21st century life and career skills: building an employability pathway in an international University in Vietnam. *Towards Excellence in Leadership and Management in Higher Education*, 103-111.
- Hair, J. F., Black, W.C., Babin, B. J. & Anderson, R. E., (2010). *Multivariate Data An* (7th ed.). Upper Saddle River NJ: Prentice Hall.
- Karsih. (2018). Improving adolescent's emotional literacy as the 21st century's life and career skills. *Papers presented at the International Conference A Need for Change, 2 – 4 October 2018, Gothenburg Sweden*, 76-80.
- Santa Lucia. (1989). Developing and Implementing Democratic Parenting Methods in a Group Home Servicing Children Ages Three to Eleven. *Journal for ERIC*, ED314679, 79.
- Sri et al. (2020). Life and Career Skills among Technical and Vocational Education and Training (TVET) Students in Vocational Colleges. *Journal for TVET Practitioners*, 5(2), 20-26.
- กรมจัดหางาน. (2552). คู่มือการให้บริการแนะแนวอาชีพ: กรมจัดหางาน กองส่งเสริมการทำงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552.
- กัลญญา เพชรารณณ์. (2555). การศึกษาอัตมโนทัศน์หลายมิติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดสมุทรปราการ ตามแนวคิดของแบรคเคน

- (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา,
 กิรติ สุวรรณโน. (2562). การสร้างแบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม,
- จตุพร เจ้าทรัพย์. (2555). โมเดลเชิงสาเหตุและผลของทักษะชีวิต ของนักเรียนอาชีวศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- จักรดลย์ มนตรีกุล ณ ออยุธยา. (2557). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนามนุษย์สัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
- จันทนา เริ่มสินธุ์. (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ: การวิเคราะห์และประเมิน พหุระดับ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชา วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- จันทรา แซ่ลิ้วและคณะ. (2558). การศึกษาวัฒนธรรมการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของชนเผ่าอิวเมี่ยน. (รายงานการ วิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต,
- จารุวรรณ เดิมสุข. (2558). การพัฒนาลักษณะเฉพาะของแบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ของนิสิต นักศึกษาปริญญาตรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชา วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- จินดาอร เงินสว่าง. (2558). อัตมโนทัศน์การแก้ปัญหาและพฤติกรรมก้าวร้าวของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งใน กรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์เวชสาร 2557, ม.ค. -ก.พ. 2558, 61-75.
- จินตวีร์ คล้ายสังข์. (2560). การผลิตและใช้สื่ออย่างเป็นระบบเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หนังสือชุดการบูรณาการ ICT สู่การเรียนรู้สำหรับผู้เรียนยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตวีร์ คล้ายสังข์และคณะ. (2560). การพัฒนาเทคโนโลยีอัจฉริยะในห้องเรียนกลับด้านเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะอาชีพและทักษะชีวิตสำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา. รายงานวิจัยโดยสำนักงาน คณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.),
- ชนมธนิสา วิวัฒน์วรยศ. (2559). อิทธิพลของครอบครัว เพื่อน และสื่อสังคมออนไลน์ ต่อการรับรู้รัฐปลักษณ์โดยมีอัต มโนทัศน์เชิงโครงสร้างเป็นตัวแปรส่งผ่าน. (โครงการงานจิตวิทยาหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต). สาขา จิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- ชนัดดา เทียนฤกษ์. (2557). การพัฒนาโมเดลการวัดทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในศตวรรษที่ 21. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและ จิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- ชไมพร ใจแปง. (2555). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการแสดงบทบาทการเป็นบิดาของบิดาที่มีบุตรอายุ 2-5 ปี ในจังหวัดนครศรีธรรมราช. (ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
 ชยาภรณ์ คำด้อย. (2559). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและงานอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. วารสารการวิจัย กาสะลองคำ, 25-33.
- ชลธิดา ดวงงามยิ่ง. (2553). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการคิดอภิमानของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- ชัชวิน เณรหนู. (2561). พฤติกรรมที่สนับสนุนให้เกิดประสิทธิภาพกับทีมงาน พฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร และสภาพแวดล้อมขององค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ที่มีผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของข้าราชการสำนักงานปลัดบัญชาทหาร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต,
- โชติญา เผ่าจินดา. (2560). การตรวจสอบความตรงของโมเดลทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(1), 458-470.
- ณัฐธิดา ศรีมุกข์พันธุ์. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของเด็กสมาธิสั้นที่มารับการตรวจรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอก หน่วยจิตเวชเด็ก โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- ดารารวรรณ ไคลมณี. (2552). การศึกษาความมีมนุษยสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการกรณีศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยนเรศวร,
- ศุภยา จิตตะโยธิน. (2552). รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู: แนวคิดของDiana Baumrind (Diana Baumrind's Parenting Styles). วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 29(4), 173-187.
- ธงไชย สุรินทร์วรางกูร. (2555). การหาแนวทางเพื่อพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับการจัดการความรู้ในองค์กรธุรกิจขนาดกลาง. (รายงานวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา,
- ธนิดา ปิ่นแก้ว. (2556). ผลการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบนาฏศิลป์ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
- ธารทิพย์ นรังศิยา. (2558). แนวทางการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงครู: บทเรียนจากการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- นรินทร์ สังข์รักษา. (2552). การศึกษามโนภาพแห่งตนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย ฉบับปฐมฤกษ์, 1(1), 16-21.
- น้ำทิพย์ องอาจวานิชย์. (2556). การพัฒนาแบบวัดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น: การประยุกต์ใช้แนวคิดการเข้าถึงคุณลักษณะที่มุ่งวัดของแบบสอบ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

- นิตยา แสงใจ. (2549). กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเข้าสู่อาชีพช่างตัดเย็บเสื้อผ้าของนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ เชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
- บุญเลี้ยง พุ่มทอง. (2565). การศึกษาในยุค Digital Disruption และผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาไทย. สักทอง:วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (มทมส), 28(3), 1-12.
- ปนัดดา นกแก้ว. (2564). ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสมุทรปราการ. วารสารมหาจุฬาริชาการ, 8(1), 263-278.
- ประยงค์ กุศลปกรณ. (2555). การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับการบริหารงาน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังคมฐานความรู้. (วิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย,
- ปณณวิชญ์ จาตุภัญญาประทีป. (2558). การพัฒนาเครื่องมือวัดการเลี้ยงดูของผู้ปกครองตามการรับรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามแนวคิดการอบรมเลี้ยงดูของ Schaefer. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- ปาริชาติ อังกาบ. (2560). การสร้างแบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพ ตามแนวคิดทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 24(2), 128-142.
- ปทุมณา จงอรียตระกูล. (2560). การศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจที่จะนำอัตโนมัตินวัตกรรมและลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศไทย. *Journal of HR intelligence*, 12(1), 78-102.
- พระณรงค์ชัย ฐิตบุญโญ (บุญมั่น). (2563). การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดสุทธจินดา นครราชสีมา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
- พิชญาภา ชัยงาม. (2559). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญา มหาบัณฑิต). สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร,
- เพ็ญญา กุลนภาดล. (2562). การพัฒนาทักษะอาชีพและการดำรงชีพ สำหรับการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการเชิงจิตวิทยาเสริมสร้างศักยภาพแห่งตน. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์, 20(1), 15-27.
- เพ็ญพักตร์ นภากุล. (2557). การวิเคราะห์องค์ประกอบความรู้คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นสำหรับครูในกลุ่มประเทศอาเซียน. (รายงานวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา,
- ภาสิต ศิริเทศ. (2562). ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตนเองกับพฤติกรรมดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ. วารสารพยาบาลทหารบก, 20(2), 58-65.
- ระเบียบ เพราะผักแว่น. (2551). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดนครราชสีมา: การวิเคราะห์กลุ่มพหุ. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา

- ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
รุ่งรัตน์ สุขะเดชะ. (2563). การอบรมเลี้ยงดูเด็กของครอบครัวไทย: การทบทวนวรรณกรรมแบบบูรณาการอย่างเป็น
ระบบ. วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ, 43(1), 1-9.
- รุจิรา เต็มราม. (2565). การสอนงาน Coaching. Retrieved from <https://library.wu.ac.th/km/การสอน-coaschiong/>
- ลลิตดา มาคะสิระ. (2558). แนวทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานความรู้ : กรณีศึกษา
แผนแม่บท CYBER KOREA 21 และแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาเกาหลีศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
ลลิตดา คำภาค. (2563). การสร้างแบบวัดภาคปฏิบัติ เรื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กลุ่มสาระการเรียนรู้
การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. วารสารการวัดผลการศึกษา, 37(102), 59-71.
- วรัญญา แก้วถวิล. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความเชื่อมั่นในสมรรถนะแห่งตนกับพฤติกรรมการ
ดูแลตนเองของผู้สูงอายุข้อเขาเสื่อม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สาขาวิชาพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน
มหาวิทยาลัยนเรศวร,
- วันดี วิถี. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดศรีสะเกษ : การ
วิเคราะห์กลุ่มพหุ. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 17(2), 1-14.
- ศักดิ์เรศ ประกอบผล. (2565). การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการจัดการ
เรียนรู้ในวิถีความปกติใหม่. ครุศาสตร์สาร, 16(1), 53-66.
- ศิริวัฒน์ เปลี้นบางยาง. (2558). ประสิทธิภาพของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารวิจัย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 8(3), 1051-1062.
- ศูนย์ข้อมูลภาคตะวันตก หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2565).
ความสำคัญของภูมิภาคตะวันตก. Retrieved from
http://www.snc.lib.su.ac.th/webweb/?page_id=68
- สมคิด ก่อมนี. (2559). รูปแบบการแนะแนวอาชีพสำหรับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา. วารสารวิชาการ
ศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 17(2), 106-122.
- สายพิน ราชลำ. (2560). การพัฒนาแบบวัดทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). แผนพัฒนาภาค พ.ศ.2560-2565 (ฉบับทบทวน) มติ
ก.บ.ภ. ครั้งที่ 2/2562. Retrieved from
https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=9844
- สำนักบริการงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ. (2559). แนวทางจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. Retrieved from

<https://webs.rmutl.ac.th/assets/upload/files/>

สุทธิวรรณ ตันติจรณาวงศ์. (2560). ทิศทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(2843-2854), 2843.

สุมาลี เทวฤทธิ์. (2554). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารการบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 3(1), 104 – 117.

เสาวรส คงชีพ. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การสนับสนุนทางสังคม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับเขาวนอารมณ์ของพยาบาลประจำการหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตร มหาบัณฑิต). สาขาวิชาการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

ไสว พักขาว. (2558). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills). Retrieved from

<http://web.chandra.ac.th/blog/wp-content/uploads/2015/10>

อนุชา โสมาบุตร. (2556). ทักษะชีวิตและงานอาชีพ สำหรับการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21. Retrieved from

<https://teacherweekly.wordpress.com/2013/09/25/life-and-career-skills/>

อภิญา รัตน์โกเมศ. (2552). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 32(4), 180-191

อริยาพร โทรัตน์ (2560). การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. *วารสารวิถีสังคมมนุษย์*, 5(1), 233-248.

อารีญา สตาร์ตัน. (2556). การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตราชเทวี. (สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,

อารีรัตน์ พะวินรัมย์. (2556). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ของนักศึกษาพยาบาล. (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา,

เอื้อมพร หลินเจริญ. (2553). การวิเคราะห์และนำเสนอผลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ. (บทความวิจัย). คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์,

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุวรี ญาณปรีชาเศรษฐ อาจารย์ประจำภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. อาจารย์ ดร.ศศิพัชร จำปา อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เทอด แก้วศิริ ครูผู้ทรงคุณวุฒิ โรงเรียนสวนผึ้งวิทยา
อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

ภาคผนวก ข ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าความเที่ยง และค่าอำนาจจำแนก
ของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

ข้อ	รายการข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ตอนที่ 2 ข้อคำถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21							
ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว							
1	เมื่อเจอสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหัน ฉันสามารถปรับตัว และทำความเข้าใจกับการเปลี่ยนแปลงนั้นได้	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
2	เมื่อฉันได้รับมอบหมายให้ทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งฉันสามารถทำสำเร็จตรงตามเวลา	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
3	เมื่อฉันถูกปรับเปลี่ยนหน้าที่ในการทำงานฉันสามารถทำงานในหน้าที่ใหม่ได้สำเร็จ	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	ฉันเรียนรู้และปรับตัวให้ทำงานในหน้าที่ใหม่ได้สำเร็จ
4	ฉันสามารถสร้างผลงานที่มีประสิทธิภาพทันสมัย	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
5	เมื่อได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์ ฉันสามารถนำคำวิพากษ์วิจารณ์ไปปรับปรุงแก้ไข	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
6	เมื่อมีคำแนะนำให้ฉันปรับปรุงแก้ไขงานฉันมักปฏิเสธและมีความมั่นใจในผลงานของตนเอง	+1	0	0	0.33	ข้อคำถามใช้ไม่ได้	ข้อคำถามนี้อยู่ในประเด็นยืดหยุ่นและปรับตัวจึงอาจใช้ค่าเชิงพฤติกรรมหรือเหตุผลเชิงรับ/ปฏิเสธ

ข้อ	รายการข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
							ด้วย
การริเริ่มสร้างสรรค์และกำกับดูแลตนเอง							
7	ฉันมีการกำหนดเป้าหมายในการทำงาน อยู่เสมอ เมื่อได้รับมอบหมายงาน	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	
8	ฉันกำหนดช่วงเวลาในการทำงานที่ได้รับมอบหมายได้เป็นอย่างดี	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	
9	เมื่อได้รับมอบหมายงาน ฉันสามารถวางแผนและศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	
10	ฉันมีความกระตือรือร้น และพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	
11	ฉันสามารถสร้างชิ้นงานของตนเองเพื่อให้เกิดรายได้	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	
12	เมื่อได้รับมอบหมายงานใหม่ ๆ ฉันพร้อมที่จะเรียนรู้ และมีความเอาใจใส่ในการทำงาน จนงานสำเร็จลุล่วง	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	
13	ฉันมักยึดติดกับความรู้เดิม ๆ และไม่ยอมรับการพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ	+1	0	-1	0.00	ข้อคำถาม ใช้ไม่ได้	อาจเป็นฉันสนใจศึกษาความรู้ใหม่ ๆ หรือเปิดใจยอมรับและพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ
ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม							
14	เมื่อต้องทำงานร่วมกับเพื่อน ฉันสามารถทำงาน	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	

ข้อ	รายการข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	ร่วมกับเพื่อนได้เป็นอย่างดี						
15	ฉันชอบที่จะทำงานคนเดียว และไม่ชอบร่วมงานกับผู้อื่น	+1	0	0	0.33	ข้อคำถามใช้ไม่ได้	ฉันชอบที่จะทำงานคนเดียว แต่ฉันพยายามปรับตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
16	ฉันยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ๆ เสมอ เมื่อต้องทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
17	ฉันเป็นผู้ฟังที่ดี และเป็นผู้พูดที่ดีในเวลาที่เหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
18	เมื่อต้องร่วมทำงานกับบุคคลที่หลากหลาย ฉันสามารถยอมรับความแตกต่างทางสังคมของผู้อื่นได้	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
19	ฉันสามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่มีวัฒนธรรมที่หลากหลายได้	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
20	เมื่อได้รับมอบหมายงาน ฉันสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาผลงานของตนเองได้	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
การเป็นผู้สร้างผลงานหรือผลผลิตและความรับผิดชอบเชื่อถือได้							
21	ฉันวางแผนการทำงานได้อย่างเป็นขั้นตอน เมื่อได้รับมอบหมายงาน	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
22	ฉันดำเนินงานตาม	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม	

ข้อ	รายการข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	ขั้นตอนที่วางแผนไว้เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้					ใช้ได้	
23	เมื่อพบปัญหา อุปสรรคหรือแรงกดดันต่าง ๆ ฉันสามารถแก้ไขปัญหาและทำงานให้เกิดความสำเร็จได้	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	
24	เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคในการทำงาน ฉันมักจะท้อแท้ และทำงานไม่สำเร็จตามเป้าหมาย	+1	-1	+1	0.33	ข้อคำถาม ใช้ไม่ได้	
25	ฉันสามารถทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพและปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จโดยไม่มีภาระเกี่ยวงอน	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	
26	เมื่องานของฉันสำเร็จ ฉันสามารถอธิบายและนำเสนอผลงานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	
27	ฉันมักจะทำงานโดยไม่มี การวางแผนก่อนล่วงหน้า	+1	-1	+1	0.33	ข้อคำถาม ใช้ไม่ได้	
ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ							
28	ฉันมุ่งมั่นในการทำงานและเอาใจใส่เพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	
29	เมื่อเจอปัญหาในการทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ฉันสามารถพูดคุยและแก้ปัญหา นั้นได้	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	
30	ฉันสามารถให้คำแนะนำ	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม	

ข้อ	รายการข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	กับเพื่อน ๆ เพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายได้					ใช้ได้	
31	ฉันสามารถกระตุ้นให้เพื่อน ๆ ทำงานเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายได้	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	
32	เมื่อใช้ต้องเป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำงาน ฉันสามารถใช้ความเป็นผู้นำทำให้งานสำเร็จและเกิดผลงานได้	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	
33	ฉันมีความรับผิดชอบต่องานส่วนรวม และถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	
ตอนที่ 3 ข้อคำถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21							
แบบสอบถามวัดมโนภาพแห่งตน							
1) ความเชื่อมั่นในตนเอง							
1	เมื่อเจอปัญหาในการทำงาน ฉันสามารถตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาได้	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	ปรับให้หลากหลายไม่ต้องมี “เมื่อ” ทุกข้อค่ะ
2	เมื่อเจอสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจกะทันหัน ฉันสามารถตัดสินใจได้ทันที	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	ปรับให้หลากหลายไม่ต้องมี “เมื่อ” ทุกข้อค่ะ
3	เมื่อฉันทำงานสำเร็จ ฉันจะรู้สึกภูมิใจในงานที่สำเร็จ	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	ปรับให้หลากหลายไม่ต้องมี “เมื่อ” ทุกข้อค่ะ
4	เมื่อเจอปัญหา ฉันไม่กล้าตัดสินใจเพราะกลัวความล้มเหลว และความผิดพลาด	+1	-1	+1	0.33	ข้อคำถาม ใช้ไม่ได้	ปรับให้หลากหลายไม่ต้องมี “เมื่อ” ทุกข้อค่ะ

ข้อ	รายการข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
5	เมื่อครูถามปัญหาเกี่ยวกับการเรียนในห้องเรียน ฉันอยากเป็นผู้ตอบให้เพื่อน ๆ ฟัง	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	ปรับให้หลากหลายไม่ต้องมี “เมื่อ” ทุกข้อค่ะ
6	เมื่อมีการนำเสนองานหน้าชั้นเรียน ฉันมักอาสาเป็นผู้นำเสนองานหน้าชั้นเรียน	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	ปรับให้หลากหลายไม่ต้องมี “เมื่อ” ทุกข้อค่ะ
แบบสอบถามวัดมโนภาพแห่งตน							
2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์							
7	ฉันมักตั้งเป้าหมายในการทำงานที่ได้รับมอบหมายและพยายามพาตนเองไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
8	เมื่อการทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่สำเร็จ ฉันจะคอยตรวจสอบข้อบกพร่องนั้น	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
9	เมื่อเจอปัญหาต่าง ๆ ใน การเรียนหรือการทำงาน ฉันสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้จนสำเร็จ	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
10	ฉันมักจะรู้สึกเบื่อหน่ายและย่อท้อเมื่อเกิดปัญหากับงานที่ทำ	+1	-1	+1	0.33	ข้อคำถามใช้ไม่ได้	
11	ฉันมีความตั้งใจแน่วแน่ มั่นคงเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
แบบสอบถามวัดมโนภาพแห่งตน							
3) การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น							
12	ฉันสามารถติดต่อสื่อสารและประสานงานให้เพื่อนรับทราบข้อมูลที่ชัดเจนและครบถ้วน	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	

ข้อ	รายการข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
13	เมื่อต้องทำกิจกรรมกลุ่มฉันจะปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
14	ฉันจะร่วมแสดงความคิดเห็น หรือช่วยเหลือเพื่อน ๆ เมื่อต้องทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
15	ฉันมักจะหลีกเลี่ยงการติดต่อประสานงาน หรือขอความร่วมมือจากเพื่อน ๆ เมื่อได้รับมอบหมายงาน	+1	-1	+1	0.33	ข้อคำถามใช้ไม่ได้	
16	ฉันใช้การเจรจา ขอความคิดเห็นอย่างเป็นมิตรเมื่อต้องร่วมงานกับผู้อื่น	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
แบบสอบถามวัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย							
1) การให้ความยุติธรรม							
17	เมื่อฉันทำผิดบิดามารดา/ผู้ปกครองจะให้ฉันชี้แจงความผิดก่อนแล้วจึงลงโทษ	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
18	บิดามารดา/ผู้ปกครองให้ฉันมีสิทธิในการใช้สิ่งของของครอบครัวทุกอย่าง	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
19	เมื่อฉันทะเลาะกับพี่ ๆ น้อง ๆ บิดามารดา/ผู้ปกครองจะสอบถามและตัดสินด้วยความยุติธรรม	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
20	บิดามารดา/ผู้ปกครองสอนให้ฉัน และพี่น้องของฉันรู้จักแบ่งปันสิ่งของร่วมกัน ให้สิทธิเจ้าของได้ตัดสินใจเองว่า	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	

ข้อ	รายการข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	จะแบ่งหรือไม่						
21	บิดามารดา/ผู้ปกครองทำโทษฉับโดยใช้มาตรฐานเดียวกันเวลาทำผิด	0	0	+1	0.33	ข้อคำถามใช้ไม่ได้	
แบบสอบถามวัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย							
2) การยอมรับความสามารถและความคิดเห็น							
22	บิดามารดา/ผู้ปกครองมีเวลาให้ฉันทักทายหรือปรึกษาหารือด้วยอยู่เสมอ	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
23	บิดามารดา/ผู้ปกครองยินดีให้นักเรียนร่วมในกิจกรรมพิเศษของโรงเรียนตามที่ชอบใจ	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
24	บิดามารดา/ผู้ปกครองชมเชยและให้กำลังใจในขณะที่ฉันทำงาน	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
25	เมื่อฉันทเสนอความคิดเห็นบิดามารดา/ผู้ปกครองจะรับฟังความคิดเห็นเป็นประจำ	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
26	บิดามารดา/ผู้ปกครองยินดีให้ความคิดเห็นเมื่อฉันทต้องการขอคำปรึกษา	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
27	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในครอบครัว บิดามารดา/ผู้ปกครองยินดีที่จะให้ฉันทมีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหานั้น	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
แบบสอบถามวัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย							
3) การมีเหตุผล							
28	เมื่อฉันททำผิด บิดามารดา/ผู้ปกครองของ	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	

ข้อ	รายการข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	ข้าพเจ้าจะถามเหตุผลของการกระทำดังกล่าวก่อนเสมอ						
29	บิดามารดา/ผู้ปกครองเข้มงวดกวดขันกับฉันมากเกินไป	+1	-1	+1	0.33	ข้อคำถามใช้ไม่ได้	
30	บิดามารดา/ผู้ปกครองสอนให้ฉันรู้จักเหตุผลมากกว่าทำโทษด้วยการตี	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
31	เมื่อบิดามารดา/ผู้ปกครองมีปัญหาขัดแย้งกัน มักอธิบายเหตุและผลรวมถึงการแก้ไข ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นให้ฉันฟัง	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
32	บิดามารดา/ผู้ปกครองสอนในสิ่งที่ถูกต้องและใช้เหตุผลที่เหมาะสมในการตักเตือนฉัน	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
แบบสอบถามวัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย							
4) การให้ความรัก							
33	เมื่อฉันทำดีมักจะได้รับคำยกย่องชมเชยจากบิดามารดา/ผู้ปกครอง	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
34	เมื่อผลการเรียนของฉันไม่ดี บิดามารดา/ผู้ปกครองจะให้อภัยและพูดให้กำลังใจ	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
35	บิดามารดา/ผู้ปกครองคอยถามข่าวทุกข์สุขที่ฉันได้รับจากโรงเรียนเป็นประจำ	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
36	ครอบครัวของฉันใช้เวลาร่วมกัน	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	

ข้อ	รายการข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	มีกิจกรรมร่วมกันทำเพื่อ กระชับความสัมพันธ์ที่ดี ต่อกัน						
37	เมื่อฉันมีเรื่องที่ทำให้เศร้า เสียใจ หรือต้องการ กำลังใจจากบิดามารดา/ ผู้ปกครอง จะพยายาม ถามไถ่เรื่องราวนั้น และ คอยอยู่เคียงข้างให้ กำลังใจ พร้อมทั้งหาทาง ออกร่วมกัน	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	
แบบสอบถามวัดการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ							
1) ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร							
38	ฉันสามารถในการใช้ โปรแกรม word สร้าง ชิ้นงานหรือผลิตชิ้นงาน	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	
39	ฉันสามารถในการใช้ โปรแกรม excel สร้าง ชิ้นงานหรือผลิตชิ้นงาน	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	
40	ฉันสามารถในการใช้ โปรแกรม power point สร้างชิ้นงานหรือผลิต ชิ้นงาน	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	
41	ฉันสามารถใช้ แอปพลิเคชัน LINE ใน การติดต่อสื่อสารได้	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	
42	ฉันสามารถใช้ แอปพลิเคชัน Facebook ในการ ติดต่อสื่อสารได้	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	
43	ฉันสามารถใช้ แอปพลิเคชัน LINE Facebook หรือ แอปพลิเคชันอื่น ๆ ใน	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	

ข้อ	รายการข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	การสร้างชิ้นงานหรือผลิตชิ้นงาน						
แบบสอบถามวัดการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ							
2) ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น							
44	ฉันสามารถหาข้อมูลต่าง ๆ บนเว็บไซต์ และใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ของงานที่ได้รับมอบหมาย	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
45	ฉันสามารถสร้างแพลตฟอร์มหรือเว็บไซต์บนระบบออนไลน์ได้	+1	0	0	0.33	ข้อคำถามใช้ไม่ได้	ไม่แน่ใจว่าเป็นทักษะเบื้องต้นหรือไม่
46	ฉันสามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสาร วางแผนการทำงานผ่านระบบออนไลน์ได้	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
47	ฉันสามารถใช้ระบบออนไลน์ในการสร้างงานและอาชีพได้	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
แบบสอบถามวัดการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ							
3) ทักษะการจัดการข้อมูล เอกสารและการนำเสนอด้วยคอมพิวเตอร์							
48	ฉันสามารถนำเสนอผลงานของตนเองผ่านโปรแกรมพื้นฐานคอมพิวเตอร์ (power point) ได้	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
49	ฉันใช้เทคโนโลยีในการทำงานและนำเสนอผลงานอย่างสร้างสรรค์	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถามใช้ได้	
50	ฉันสามารถใช้เทคโนโลยี	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม	

ข้อ	รายการข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	ในการประมวลผลจนเกิดขึ้นงาน/ภาระงาน ที่สามารถแก้ปัญหาหรือความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ					ใช้ได้	
51	ฉันสามารถนำเสนอผลงานของตนเองผ่านระบบออนไลน์ได้	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	
52	ฉันสามารถสร้างแพลตฟอร์มหรือเว็บไซต์เพื่อนำเสนองานของตนเองได้	1	0	0	0.33	ข้อคำถาม ใช้ไม่ได้	อาจต้องใช้ ความรู้เฉพาะ
53	ฉันสามารถใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อลดขั้นตอนและเวลาในการทำงาน และนำเสนอผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นได้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ข้อคำถาม ใช้ได้	

* ค่า IOC ที่น้อยกว่า 0.50 เป็นข้อคำถามที่ใช้ไม่ได้ ให้ตัดออก

หมายเหตุ   ข้อคำถาม   จำนวน 86 ข้อ
                          ผ่านเกณฑ์   จำนวน 74 ข้อ
                          ไม่ผ่านเกณฑ์   จำนวน 12 ข้อ

ตารางที่ 6.2 ค่าความเที่ยงด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคของแบบสอบถามแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

แบบวัด	ค่าความเที่ยง (n=50)
ทักษะชีวิตและอาชีพ	.935
มโนภาพแห่งตน	.914
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	.944
การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ	.948

ตารางที่ 6.3 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	แปลผล
ตัวแปรทักษะชีวิตและอาชีพ		
ข้อ1	.530	ใช้ได้
ข้อ2	.625	ใช้ได้
ข้อ3	.702	ใช้ได้
ข้อ4	.749	ใช้ได้
ข้อ5	.572	ใช้ได้
ข้อ6	.633	ใช้ได้
ข้อ7	.613	ใช้ได้
ข้อ8	.694	ใช้ได้
ข้อ9	.660	ใช้ได้
ข้อ10	.580	ใช้ได้
ข้อ11	.781	ใช้ได้
ข้อ12	.568	ใช้ได้
ข้อ13	.614	ใช้ได้
ข้อ14	.655	ใช้ได้
ข้อ15	.717	ใช้ได้
ข้อ16	.593	ใช้ได้
ข้อ17	.672	ใช้ได้
ข้อ18	.370	ใช้ได้
ข้อ19	.712	ใช้ได้
ข้อ20	.695	ใช้ได้
ข้อ21	.627	ใช้ได้
ข้อ22	.652	ใช้ได้

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	แปลผล
ข้อ23	.710	ใช้ได้
ข้อ24	.562	ใช้ได้
ข้อ25	.738	ใช้ได้
ข้อ26	.618	ใช้ได้
ข้อ27	.677	ใช้ได้
ข้อ28	.610	ใช้ได้
ตัวแปรมโนภาพแห่งตน		
ข้อ1	.747	ใช้ได้
ข้อ2	.619	ใช้ได้
ข้อ3	.595	ใช้ได้
ข้อ4	.505	ใช้ได้
ข้อ5	.439	ใช้ได้
ข้อ6	.731	ใช้ได้
ข้อ7	.683	ใช้ได้
ข้อ8	.754	ใช้ได้
ข้อ9	.820	ใช้ได้
ข้อ10	.722	ใช้ได้
ข้อ11	.519	ใช้ได้
ข้อ12	.749	ใช้ได้
ข้อ13	.680	ใช้ได้
ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย		
ข้อ14	.608	ใช้ได้
ข้อ15	.546	ใช้ได้
ข้อ16	.734	ใช้ได้
ข้อ17	.550	ใช้ได้
ข้อ18	.563	ใช้ได้
ข้อ19	.694	ใช้ได้
ข้อ20	.806	ใช้ได้
ข้อ21	.782	ใช้ได้
ข้อ22	.657	ใช้ได้
ข้อ23	.649	ใช้ได้
ข้อ24	.658	ใช้ได้
ข้อ25	.466	ใช้ได้
ข้อ26	.735	ใช้ได้

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	แปลผล
ข้อ27	.677	ใช้ได้
ข้อ28	.801	ใช้ได้
ข้อ29	.742	ใช้ได้
ข้อ30	.736	ใช้ได้
ข้อ31	.514	ใช้ได้
ข้อ32	.780	ใช้ได้
ตัวแปรการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ		
ข้อ33	.778	ใช้ได้
ข้อ34	.634	ใช้ได้
ข้อ35	.788	ใช้ได้
ข้อ36	.596	ใช้ได้
ข้อ37	.500	ใช้ได้
ข้อ38	.724	ใช้ได้
ข้อ39	.731	ใช้ได้
ข้อ40	.698	ใช้ได้
ข้อ41	.783	ใช้ได้
ข้อ42	.801	ใช้ได้
ข้อ43	.768	ใช้ได้
ข้อ44	.748	ใช้ได้
ข้อ45	.753	ใช้ได้
ข้อ46	.718	ใช้ได้

* ข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก น้อยกว่า .2 ให้ตัดออก

ภาคผนวก ค แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย และแบบสัมภาษณ์

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย
เรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

แบบสอบถามนี้ใช้เก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ซึ่งข้อมูลที่ได้จะใช้เป็นประโยชน์เพื่อการศึกษาวิจัย และจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด จึงขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบสอบถามให้ตรงกับสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด

ผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียน โดยสามารถปรับประยุกต์ในหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน หรือการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพให้กับนักเรียน สำหรับแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน ดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ข้อคำถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21
- ตอนที่ 3 ข้อคำถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

นางสาวพิมพ์ ชัยมา

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความจริงของท่าน

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
2. ระดับชั้น 1) ม.4 2) ม.5 3) ม.6
3. จังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน 1) กาญจนบุรี 2) นครปฐม
 3) ประจวบคีรีขันธ์ 4) เพชรบุรี
 5) ราชบุรี 6) สมุทรสงคราม
 7) สมุทรสาคร 8) สุพรรณบุรี

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ตรงกับความจริงตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

- ซึ่งมีความหมาย ดังนี้
- 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 4 หมายถึง เห็นด้วย
- 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ
- 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อที่	รายการคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว						
1	เมื่อเจอสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหัน ฉันสามารถปรับตัว และทำความเข้าใจกับการเปลี่ยนแปลงนั้นได้					
2	เมื่อฉันได้รับมอบหมายให้ทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ฉันสามารถทำสำเร็จตรงตามเวลา					
3	เมื่อฉันถูกปรับเปลี่ยนหน้าที่ในการทำงาน ฉันสามารถทำงานในหน้าที่ใหม่ได้สำเร็จ					
4	ฉันสามารถสร้างผลงานที่มีประสิทธิภาพทันสมัย					
5	เมื่อได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์ ฉันสามารถนำคำวิพากษ์วิจารณ์ไปปรับปรุงแก้ไข					
6	เมื่อมีคำแนะนำให้ฉันปรับปรุงแก้ไขงาน ฉันมักปฏิเสธ และมีความมั่นใจในผลงานของตนเอง					
การริเริ่มสร้างสรรค์และกำกับดูแลตนเอง						

ข้อที่	รายการคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
7	ฉันมีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานอยู่เสมอ เมื่อได้รับมอบหมายงาน					
8	ฉันกำหนดช่วงเวลาในการทำงานที่ได้รับมอบหมายได้เป็นอย่างดี					
9	เมื่อได้รับมอบหมายงาน ฉันสามารถวางแผนและศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง					
10	ฉันมีความกระตือรือร้นและพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ					
11	ฉันสามารถสร้างชิ้นงานของตนเองเพื่อให้เกิดรายได้					
12	เมื่อได้รับมอบหมายงานใหม่ ๆ ฉันพร้อมที่จะเรียนรู้ และมีความเอาใจใส่ในการทำงาน จนงานสำเร็จลุล่วง					
13	ฉันมักยึดติดกับความรู้เดิม ๆ และไม่ยอมรับการพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ					
ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม						
14	เมื่อต้องทำงานร่วมกับเพื่อน ฉันสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนได้เป็นอย่างดี					
15	ฉันชอบที่จะทำงานคนเดียว และไม่ชอบร่วมงานกับผู้อื่น					
16	ฉันยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ๆ เสมอ เมื่อต้องทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ					
17	ฉันเป็นผู้ฟังที่ดี และเป็นผู้พูดที่ดีในเวลาที่เหมาะสม					
18	เมื่อต้องร่วมทำงานกับบุคคลที่หลากหลาย ฉันสามารถยอมรับความแตกต่างทางสังคมของผู้อื่นได้					
19	ฉันสามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่มีวัฒนธรรมที่หลากหลายได้					
20	เมื่อได้รับมอบหมายงาน ฉันสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาผลงานของตนเองได้					
การเป็นผู้สร้างผลงานหรือผลผลิตและความรับผิดชอบเชื่อถือได้						
21	ฉันวางแผนการทำงานได้อย่างเป็นขั้นตอน เมื่อได้รับมอบหมายงาน					
22	ฉันดำเนินงานตามขั้นตอนที่วางแผนไว้เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้					
23	เมื่อพบปัญหา อุปสรรคหรือแรงกดดันต่าง ๆ ฉันสามารถแก้ไขปัญหาและทำงานให้เกิดความสำเร็จได้					

ข้อที่	รายการคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
24	เมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคในการทำงาน ฉันมักจะท้อแท้และทำงานไม่สำเร็จตามเป้าหมาย					
25	ฉันสามารถทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพและปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จโดยไม่มีการเกี่ยงงอน					
26	เมื่องานของฉันสำเร็จ ฉันสามารถอธิบายและนำเสนอผลงานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
27	ฉันมักจะทำงานโดยไม่มีการวางแผนก่อนล่วงหน้า					
ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ						
28	ฉันมุ่งมั่นในการทำงานและเอาใจใส่เพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ					
29	เมื่อเจอปัญหาในการทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ฉันสามารถพูดคุยและแก้ปัญหาเหล่านั้นได้					
30	ฉันสามารถให้คำแนะนำกับเพื่อน ๆ เพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายได้					
31	ฉันสามารถกระตุ้นให้เพื่อน ๆ ทำงานเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายได้					
32	เมื่อใช้ต้องเป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำงาน ฉันสามารถใช้ความเป็นผู้นำทำให้งานสำเร็จและเกิดผลงานได้					
33	ฉันมีความรับผิดชอบต่องานส่วนรวม และถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง					

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ตรงกับความจริงตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ซึ่งมีความหมาย ดังนี้	5 หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	4 หมายถึง	เห็นด้วย
	3 หมายถึง	ไม่แน่ใจ
	2 หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
	1 หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อที่	รายการคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
แบบสอบถามวัดมโนภาพแห่งตน						
ความเชื่อมั่นในตนเอง						
1	เมื่อเจอปัญหาในการทำงาน ฉันสามารถตัดสินใจ และ แก้ไขปัญหาได้					
2	เมื่อเจอสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจกะทันหัน ฉันสามารถ ตัดสินใจได้ทันที					
3	เมื่อฉันทำงานสำเร็จ ฉันจะรู้สึกภูมิใจในงานที่สำเร็จ					
4	เมื่อเจอปัญหา ฉันไม่กล้าตัดสินใจเพราะกลัวความ ล้มเหลว และความผิดพลาด					
5	เมื่อครูถามปัญหาเกี่ยวกับการเรียนในห้องเรียน ฉันอยาก เป็นผู้ตอบให้เพื่อน ๆ ฟัง					
6	เมื่อมีการนำเสนองานหน้าชั้นเรียน ฉันจะอาสาเป็นผู้ นำเสนอหน้าชั้นเรียน					
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์						
7	ฉันมักตั้งเป้าหมายในการทำงานที่ได้รับมอบหมายและ พยายามพาตนเองไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้					
8	เมื่อการทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่สำเร็จ ฉันจะคอย ตรวจสอบข้อบกพร่องนั้น					
9	เมื่อเจอปัญหาต่าง ๆ ในการเรียนหรือการทำงาน ฉัน สามารถแก้ไขปัญหาได้จนสำเร็จ					
10	ฉันมักจะรู้สึกเบื่อหน่าย และย่อท้อเมื่อเกิดปัญหาที่งาน ที่ทำ					
11	ฉันมีความตั้งใจแน่วแน่มั่นคงเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้					
การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น						
12	ฉันสามารถติดต่อสื่อสารและประสานงานให้เพื่อน รับทราบข้อมูลที่ชัดเจน และครบถ้วน					
13	เมื่อต้องทำกิจกรรมกลุ่ม ฉันจะปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้					
14	ฉันจะร่วมแสดงความคิดเห็น หรือช่วยเหลือเพื่อน ๆ เมื่อ ต้องทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม					
15	ฉันมักจะหลีกเลี่ยงการติดต่อประสานงาน หรือขอความ ร่วมมือจากเพื่อน ๆ เมื่อได้รับมอบหมายงาน					
16	ฉันใช้การเจรจา ขอความคิดเห็นอย่างเป็นมิตรเมื่อต้อง ร่วมงานกับผู้อื่น					

ข้อที่	รายการคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
แบบสอบถามวัดรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย						
การให้ความยุติธรรม						
17	เมื่อฉันทำผิดบิดามารดา/ผู้ปกครองจะให้ฉันชี้แจงความผิดก่อนแล้วจึงลงโทษ					
18	บิดามารดา/ผู้ปกครองให้ฉันมีสิทธิในการใช้สิ่งของของครอบครัวทุกอย่าง					
19	เมื่อฉันทะเลาะกับพี่ ๆ น้อง ๆ บิดามารดา/ผู้ปกครองจะสอบถามและตัดสินด้วยความยุติธรรม					
20	บิดามารดา/ผู้ปกครองสอนให้ฉัน และพี่น้องของฉันรู้จักแบ่งปันสิ่งของร่วมกัน กินด้วยกัน เล่นด้วยกัน ผลัดกันเล่น และให้สิทธิ์เจ้าของได้ตัดสินใจเองว่าจะแบ่งหรือไม่					
21	บิดามารดา/ผู้ปกครองทำโทษฉันโดยใช้มาตรฐานเดียวกันเวลาทำผิด					
การยอมรับความสามารถและความคิดเห็น						
22	บิดามารดา/ผู้ปกครองมีเวลาให้ฉันพูดคุยหรือปรึกษาหารือด้วยอยู่เสมอ					
23	บิดามารดา/ผู้ปกครองยินดีให้นักเรียนร่วมในกิจกรรมพิเศษของโรงเรียนตามที่ชอบใจ					
24	บิดามารดา/ผู้ปกครองชมเชยและให้กำลังใจ ในขณะที่ฉันทำงาน					
25	เมื่อฉันเสนอความคิดเห็น บิดามารดา/ผู้ปกครองจะรับฟังความคิดเห็นเป็นประจำ					
26	บิดามารดา/ผู้ปกครองยินดีให้ความคิดเห็น เมื่อฉันต้องการขอคำปรึกษา					
27	เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในครอบครัว บิดามารดา/ผู้ปกครองยินดีที่จะให้ฉันมีส่วนร่วมในการตัดสินปัญหานั้น					
การมีเหตุผล						
28	เมื่อฉันทำผิด บิดามารดา/ผู้ปกครองของข้าพเจ้าจะถามเหตุผลของการกระทำดังกล่าวก่อนเสมอ					
29	บิดามารดา/ผู้ปกครองเข้มงวดกวดขันกับฉันมากเกินไป					
30	บิดามารดา/ผู้ปกครองสอนให้ฉันรู้จักเหตุผลมากกว่าทำโทษด้วยการตี					

ข้อที่	รายการคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
31	เมื่อบิดามารดา/ผู้ปกครองมีปัญหาขัดแย้งกัน มักอธิบายเหตุและผลรวมถึงการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นให้ฉันฟัง					
32	บิดามารดา/ผู้ปกครองสอนในสิ่งที่ถูกต้องและใช้เหตุผลที่เหมาะสมในการตักเตือนฉัน					
การให้ความรัก						
33	เมื่อฉันทำดีมักจะได้รับคำยกย่องชมเชยจากบิดามารดา/ผู้ปกครอง					
34	เมื่อผลการเรียนของฉันไม่ดี บิดามารดา/ผู้ปกครองจะให้อภัยและพูดให้กำลังใจ					
35	บิดามารดา/ผู้ปกครองคอยถามข่าวทุกขสขที่ฉันได้รับจากโรงเรียนเป็นประจำ					
36	ครอบครัวของฉันใช้เวลากัน มีกิจกรรมร่วมกันทำเพื่อกระชับความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน					
37	เมื่อฉันเจอเรื่องที่ทำให้เศร้าเสียใจ หรือต้องการกำลังใจจากบิดามารดา/ผู้ปกครอง จะพยายามถามไถ่เรื่องราว นั้น และคอยอยู่เคียงข้างให้กำลังใจ พร้อมทั้งหาทางออกร่วมกัน					
แบบสอบถามวัดการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ						
ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร						
38	ฉันสามารถในการใช้โปรแกรม word สร้างชิ้นงานหรือผลิตชิ้นงาน					
39	ฉันสามารถในการใช้ โปรแกรม excel สร้างชิ้นงานหรือผลิตชิ้นงาน					
40	ฉันสามารถในการใช้ โปรแกรม power point สร้างชิ้นงานหรือผลิตชิ้นงาน					
41	ฉันสามารถใช้แอปพลิเคชัน LINE ในการติดต่อสื่อสารได้					
42	ฉันสามารถใช้แอปพลิเคชัน Facebook ในการติดต่อสื่อสารได้					
43	ฉันสามารถใช้แอปพลิเคชัน LINE Facebook หรือแอปพลิเคชันอื่น ๆ ในการสร้างชิ้นงานหรือผลิตชิ้นงาน					

ข้อที่	รายการคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ความรู้และทักษะพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น						
44	ฉันสามารถหาข้อมูลต่าง ๆ บนเว็บไซต์ และใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ของงานที่ได้รับมอบหมาย					
45	ฉันสามารถสร้างแพลตฟอร์มหรือเว็บไซต์บนระบบออนไลน์ได้					
46	ฉันสามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสาร วางแผนการทำงานผ่านระบบออนไลน์ได้					
47	ฉันสามารถใช้ระบบออนไลน์ในการสร้างงานและอาชีพได้					
ทักษะการจัดการข้อมูล เอกสารและการนำเสนอด้วยคอมพิวเตอร์						
48	ฉันสามารถนำเสนอผลงานของตนเองผ่านโปรแกรมพื้นฐานคอมพิวเตอร์ (power point) ได้					
49	ฉันใช้เทคโนโลยีในการทำงานและนำเสนอผลงานอย่างสร้างสรรค์					
50	ฉันสามารถใช้เทคโนโลยีในการประมวลผลจนเกิดขึ้นงาน/ภาระงาน ที่สามารถแก้ปัญหาหรือความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
51	ฉันสามารถนำเสนอผลงานของตนเองผ่านระบบออนไลน์ได้					
52	ฉันสามารถสร้างแพลตฟอร์มหรือเว็บไซต์เพื่อนำเสนอผลงานของตนเองได้					
53	ฉันสามารถใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อลดขั้นตอนและเวลาในการทำงาน และนำเสนอผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นได้ด้วยตนเอง					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณสำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

**แบบสัมภาษณ์ เรื่องการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก**

1. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

2. นิยามศัพท์เฉพาะ

ทักษะชีวิตและอาชีพ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการดำเนินชีวิต โดยใช้ความรู้ในการแก้ปัญหา มีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงาน สามารถทำงานและดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรมได้ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและตนเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

3. รายละเอียดของเนื้อหา

แนวทางการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์

ตำแหน่ง .....

ตอนที่ 2 แนวคำถามในการสัมภาษณ์

1. นำเสนอโมเดลเชิงสาเหตุของทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก ที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1

2. สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตกในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน

2.2 ด้านการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน

2.3 ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม

3. แนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตกในข้อที่ 1 เมื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง จะมีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ อย่างไร และท่านมีวิธีการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคนั้น ๆ อย่างไร

4. ท่านมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นอื่น ๆ อีกหรือไม่ อย่างไร

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่ อว 8612/906

โทร.0 3425 5095

วันที่ 13 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุววี ญาณปริษาเศรษฐ์

ด้วย นางสาวพิมพ์ภา ชัยมา รหัสประจำตัว 620620148 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังดำเนินการวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาค ตะวันตก "

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว เพื่อประกอบการดำเนินการวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วณิชวัฒน์วรชัย)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
ปฏิบัติการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

โทร.0 3425 5095

ที่ อว 8612/505

วันที่ 19 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร. ศศิพัชร จำปา

ด้วย นางสาวพิมพ์มา ชัยมา รหัสประจำตัว 620620148 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังดำเนินการวิทยานิพนธ์ เรื่อง " แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาค ตะวันตก "

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว เพื่อประกอบการดำเนินการวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วนิชวัฒนวรชัย)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ อว 8612/1๕72

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

13 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์เทอด แก้วศิริ

ด้วย นางสาวพิมพ์า ชัยมา รหัสประจำตัว 620620148 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังดำเนินการวิทยานิพนธ์ เรื่อง " แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาค ตะวันตก "

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาดังกล่าว เพื่อประกอบการดำเนินการวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วนิชวัฒน์วรชัย)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
ปฏิบัติการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์
โทร.0 3425 5095

ที่ อว 8612/๑๑๐

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสกลนคร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

๒๗ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอสัมภาษณ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเนกขัมมิวิทยา

ด้วย นางสาวพิมพ์มา ชัยมา รหัสประจำตัว 620620148 นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสกลนคร กำลังดำเนินการวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก" มีความประสงค์จะขอสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูผู้สอน 1 ท่าน และครูแนะแนว 1 ท่าน เพื่อประกอบการดำเนินการวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสกลนคร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดให้สัมภาษณ์แก่นักศึกษาดังกล่าวด้วย สำหรับรายละเอียดเพิ่มเติมต่าง ๆ คณะศึกษาศาสตร์ ขออนุญาตให้ นางสาวพิมพ์มา ชัยมา หมายเลขโทรศัพท์ 097-105-8582 เป็นผู้ประสานงานโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วณิชวิฒนวรชัย)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์

โทร.0 3425 5095.

ที่ อว 8612/ว110

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

๕7 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอสัมภาษณ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองโพวิทยา

ด้วย นางสาวพิมพ์า ชัยมา รหัสประจำตัว 620620148 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังดำเนินการวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก" มีความประสงค์จะขอสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูผู้สอน 1 ท่าน และครูแนะแนว 1 ท่าน เพื่อประกอบการดำเนินการวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดให้สัมภาษณ์แก่นักศึกษาดังกล่าวด้วย สำหรับรายละเอียดเพิ่มเติมต่าง ๆ คณะศึกษาศาสตร์ ขออนุญาตให้ นางสาวพิมพ์า ชัยมา หมายเลขโทรศัพท์ 097-105-8582 เป็นผู้ประสานงานโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วัฒนวัฒนารชัย)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
ปฏิบัติการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์
โทร.0 3425 5095

ที่ อว 8612/2110

คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

๒๗ มีนาคม 2567

เรื่อง ขอสัมภาษณ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนรัฐราษฎร์อุปถัมภ์ ราชบุรี

ด้วย นางสาวพิมพ์พญา ชัยมา รหัสประจำตัว 620620148 นักศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังดำเนินการวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก" มีความประสงค์จะขอสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูผู้สอน 1 ท่าน และครูแนะแนว 1 ท่าน เพื่อประกอบการดำเนินการวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดให้สัมภาษณ์แก่นักศึกษาดังกล่าวด้วย สำหรับรายละเอียดเพิ่มเติมต่าง ๆ คณะศึกษาศาสตร์ ขออนุญาตให้ นางสาวพิมพ์พญา ชัยมา หมายเลขโทรศัพท์ 097-105-8582 เป็นผู้ประสานงานโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ วัฒนชัย)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
ปฏิบัติการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์
โทร.0 3425 5095

ภาคผนวก จ คำสั่งการรณรงค์ลดเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผล
ต่อการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลายในภูมิภาคตะวันตก

DATE: 4/21/2024
TIME: 15:51

LISREL 8.80 (STUDENT EDITION)

BY

Karl G. Joreskog & Dag Sörbom

This program is published exclusively by
Scientific Software International, Inc.
7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100
Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.
Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140
Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2006
Use of this program is subject to the terms specified in the
Universal Copyright Convention.
Website: www.ssicentral.com

The following lines were read from file C:\Users\Lenono\Desktop\SKILL 21\path2.LPJ:

```

TI
!DA NI=15 NO=453 MA=CM
SY='C:\Users\Lenono\Desktop\SKILL 21\path2.DSF'
SE
1 2 3 4 5 6 7 8 13 14 15 9 10 11 12 /
MO NX=4 NY=11 NK=1 NE=3 BE=FU GA=FI PS=SY TE=SY TD=SY
LE
Skill Selfcon Techno
LK
Demo
FR LY(2,1) LY(3,1) LY(4,1) LY(5,1) LY(7,2) LY(8,2) LY(9,3) LY(10,3) LX(1,1)
FR LX(2,1) LX(3,1) LX(4,1) BE(1,2) BE(1,3) GA(1,1) GA(2,1) GA(3,1) TE(3,1)
FR TE(5,1) TE(5,3) TE(6,1) TE(6,2) TE(6,4) TE(7,1) TE(7,6) TE(8,1) TE(8,2)
FR TE(8,6) TE(10,2) TE(10,6) TE(10,8) TE(11,1) TE(11,9) TD(2,1) TD(3,2) TD(4,2)
FR TD(4,3)
VA 1 LY(1,1)
VA 1 LY(6,2)
VA 1 LY(11,3)
PD
OU AM RS EF FS SS SC ND=3

```

TI

```

Number of Input Variables 15
Number of Y - Variables 11
Number of X - Variables 4
Number of ETA - Variables 3
Number of KSI - Variables 1
Number of Observations 453

```

TI

Covariance Matrix

	FLEX	INITIA	SOCIAL	PRO	LEAD	SELFCONF
FLEX	0.169					
INITIA	0.064	0.138				
SOCIAL	0.050	0.064	0.136			
PRO	0.083	0.082	0.079	0.175		
LEAD	0.062	0.073	0.070	0.087	0.141	
SELFCONF	0.060	0.083	0.063	0.093	0.077	0.210
ACHIE	0.095	0.085	0.075	0.097	0.084	0.100
HUME	0.097	0.072	0.079	0.093	0.085	0.088
COM	0.051	0.049	0.056	0.063	0.057	0.067
INTER	0.062	0.039	0.060	0.057	0.055	0.058
DATA	0.065	0.042	0.053	0.060	0.049	0.065
JUST	0.068	0.059	0.057	0.074	0.067	0.111
RECOG	0.058	0.060	0.060	0.069	0.059	0.080
REASON	0.055	0.056	0.055	0.066	0.057	0.068
GIVING	0.057	0.060	0.044	0.063	0.051	0.077

Covariance Matrix

	ACHIE	HUME	COM	INTER	DATA	JUST
ACHIE	0.222					
HUME	0.155	0.268				
COM	0.078	0.086	0.171			
INTER	0.094	0.119	0.108	0.262		
DATA	0.090	0.103	0.091	0.115	0.187	
JUST	0.105	0.106	0.078	0.064	0.080	0.221
RECOG	0.091	0.079	0.074	0.062	0.072	0.104
REASON	0.080	0.089	0.079	0.091	0.064	0.106
GIVING	0.087	0.070	0.088	0.080	0.063	0.098

Covariance Matrix

	RECOG	REASON	GIVING
RECOG	0.191		
REASON	0.116	0.210	
GIVING	0.129	0.135	0.234

TI

Parameter Specifications

LAMBDA-Y

	Skill1	Selfcon	Techno
FLEX	0	0	0
INITIA	1	0	0
SOCIAL	2	0	0
PRO	3	0	0
LEAD	4	0	0
SELFCONF	0	0	0
ACHIE	0	5	0
HUME	0	6	0
COM	0	0	7
INTER	0	0	8
DATA	0	0	0

LAMBDA-X

	Demo
JUST	9
RECOG	10
REASON	11
GIVING	12

BETA

	Skill1	Selfcon	Techno
Skill1	0	13	14
Selfcon	0	0	0
Techno	0	0	0

GAMMA

	Demo
Skill1	15
Selfcon	16
Techno	17

PSI

	Skill1	Selfcon	Techno
	18	19	20

THETA-EPS

	FLEX	INITIA	SOCIAL	PRO	LEAD	SELFCONF
FLEX	21					
INITIA	0	22				
SOCIAL	23	0	24			
PRO	0	0	0	25		
LEAD	26	0	27	0	28	
SELFCONF	29	30	0	31	0	32
ACHIE	33	0	0	0	0	34
HUME	36	37	0	0	0	38
COM	0	0	0	0	0	0
INTER	0	41	0	0	0	42
DATA	45	0	0	0	0	0

THETA-EPS

	ACHIE	HUME	COM	INTER	DATA
ACHIE	35				
HUME	0	39			
COM	0	0	40		
INTER	0	43	0	44	
DATA	0	0	46	0	47

THETA-DELTA

	JUST	RECOG	REASON	GIVING
JUST	48			
RECOG	49	50		
REASON	0	51	52	
GIVING	0	53	54	55

TI

Number of Iterations = 19

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-Y

	Skill	Selfcon	Techno
FLEX	1.000	- -	- -
INITIA	0.984 (0.086) 11.468	- -	- -
SOCIAL	0.950 (0.091) 10.486	- -	- -
PRO	1.193 (0.099) 12.017	- -	- -
LEAD	1.053 (0.091) 11.520	- -	- -
SELFCONF	- -	1.000	- -
ACHIE	- -	1.123 (0.088) 12.713	- -
HUME	- -	1.123 (0.099) 11.303	- -
COM	- -	- -	0.998 (0.076) 13.124
INTER	- -	- -	1.004 (0.098) 10.290
DATA	- -	- -	1.000

LAMBDA-X

	Demo
JUST	0.339 (0.021) 15.993
RECOG	0.285 (0.021) 13.706
REASON	0.284 (0.021) 13.249
GIVING	0.280 (0.023) 12.131

BETA

	Skill	Selfcon	Techno
Skill	- -	0.411 (0.103) 3.991	0.056 (0.066) 0.843
Selfcon	- -	- -	- -
Techno	- -	- -	- -

GAMMA

	Demo
Skill	0.064 (0.039) 1.610
Selfcon	0.285 (0.021) 13.506
Techno	0.252 (0.020) 12.799

Covariance Matrix of ETA and KSI

	Skill	Selfcon	Techno	Demo
Skill	0.069			
Selfcon	0.072	0.122		
Techno	0.051	0.072	0.108	
Demo	0.194	0.285	0.252	1.000

PHI

Demo
1.000

PSI

Note: This matrix is diagonal.

Skill	Selfcon	Techno
0.024 (0.004) 5.796	0.041 (0.010) 4.253	0.045 (0.009) 4.872

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

Skill	Selfcon	Techno
0.651	0.663	0.585

Squared Multiple Correlations for Reduced Form

	Skill	Selfcon	Techno			
	0.549	0.663	0.585			
Reduced Form						
	Demo					
Skill	0.194 (0.018) 10.644					
Selfcon	0.285 (0.021) 13.506					
Techno	0.252 (0.020) 12.799					
THETA-EPS						
	FLEX	INITIA	SOCIAL	PRO	LEAD	SELFCNF
FLEX	0.100 (0.008) 12.126					
INITIA		0.071 (0.006) 12.718				
SOCIAL	-0.016 (0.005) -3.302		0.073 (0.006) 12.071			
PRO				0.077 (0.006) 11.884		
LEAD	-0.010 (0.005) -2.089		0.001 (0.004) 0.211		0.064 (0.006) 11.129	
SELFCNF	-0.012 (0.006) -1.812	0.012 (0.005) 2.208		0.007 (0.006) 1.219		0.088 (0.013) 6.723
ACHIE	0.011 (0.006) 1.746					-0.037 (0.010) -3.761
HUME	0.012 (0.007) 1.645	-0.010 (0.005) -1.885				-0.049 (0.010) -4.837
COM						
INTER		-0.011 (0.006) -1.978				-0.010 (0.007) -1.431
DATA	0.009 (0.005) 1.728					
THETA-EPS						
	ACHIE	HUME	COM	INTER	DATA	
ACHIE	0.068 (0.009) 7.936					
HUME		0.112 (0.010) 10.720				
COM			0.064 (0.010) 6.551			
INTER		0.025 (0.007) 3.296		0.150 (0.013) 11.939		
DATA			-0.017 (0.008) -2.061		0.079 (0.011) 7.409	

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

FLEX	INITIA	SOCIAL	PRO	LEAD	SELFCONF
0.408	0.484	0.458	0.560	0.542	0.581

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

ACHIE	HUME	COM	INTER	DATA
0.695	0.578	0.628	0.421	0.578

THETA-DELTA

	JUST	RECOG	REASON	GIVING
JUST	0.107 (0.009) 11.268			
RECOG	0.005 (0.006) 0.887	0.110 (0.009) 11.913		
REASON	- -	0.035 (0.007) 4.769	0.129 (0.010) 12.814	
GIVING	- -	0.050 (0.008) 6.194	0.056 (0.009) 6.548	0.156 (0.012) 13.215

Squared Multiple Correlations for X - Variables

JUST	RECOG	REASON	GIVING
0.518	0.425	0.385	0.335

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 65
 Minimum Fit Function Chi-Square = 124.052 (P = 0.000)
 Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 116.611 (P = 0.000)
 Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 51.611
 90 Percent Confidence Interval for NCP = (25.291 ; 85.773)

Minimum Fit Function Value = 0.274
 Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.114
 90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0560 ; 0.190)
 Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.0419
 90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0293 ; 0.0540)
 P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 0.858

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.501
 90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.443 ; 0.577)
 ECVI for Saturated Model = 0.531
 ECVI for Independence Model = 17.162

Chi-Square for Independence Model with 105 Degrees of Freedom = 7727.361
 Independence AIC = 7757.361
 Model AIC = 226.611
 Saturated AIC = 240.000
 Independence CAIC = 7834.099
 Model CAIC = 507.985
 Saturated CAIC = 853.907

Normed Fit Index (NFI) = 0.984
 Non-Normed Fit Index (NNFI) = 0.987
 Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.609
 Comparative Fit Index (CFI) = 0.992
 Incremental Fit Index (IFI) = 0.992
 Relative Fit Index (RFI) = 0.974

Critical N (CN) = 345.044

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.00634
 Standardized RMR = 0.0300
 Goodness of Fit Index (GFI) = 0.967
 Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.939
 Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.524

TI

Fitted Covariance Matrix

	FLEX	INITIA	SOCIAL	PRO	LEAD	SELFCONF
FLEX	0.169					
INITIA	0.068	0.138				
SOCIAL	0.049	0.064	0.136			
PRO	0.082	0.081	0.078	0.175		
LEAD	0.062	0.071	0.070	0.087	0.141	
SELFCONF	0.061	0.083	0.069	0.093	0.076	0.210
ACHIE	0.092	0.080	0.077	0.097	0.085	0.100
HUME	0.093	0.070	0.077	0.097	0.085	0.088
COM	0.051	0.050	0.049	0.061	0.054	0.071
INTER	0.052	0.040	0.049	0.062	0.054	0.062
DATA	0.061	0.051	0.049	0.061	0.054	0.072
JUST	0.066	0.065	0.063	0.079	0.069	0.096
RECOG	0.055	0.055	0.053	0.066	0.058	0.081
REASON	0.055	0.054	0.053	0.066	0.058	0.081
GIVING	0.054	0.054	0.052	0.065	0.057	0.080

Fitted Covariance Matrix

	ACHIE	HUME	COM	INTER	DATA	JUST
ACHIE	0.222					
HUME	0.154	0.266				
COM	0.080	0.080	0.171			
INTER	0.081	0.105	0.108	0.259		
DATA	0.080	0.080	0.091	0.108	0.187	
JUST	0.108	0.108	0.085	0.085	0.085	0.221
RECOG	0.091	0.091	0.072	0.072	0.072	0.102
REASON	0.091	0.091	0.071	0.072	0.072	0.096
GIVING	0.089	0.089	0.070	0.071	0.070	0.095

Fitted Covariance Matrix

	RECOG	REASON	GIVING
RECOG	0.191		
REASON	0.116	0.210	
GIVING	0.129	0.135	0.234

Fitted Residuals

	FLEX	INITIA	SOCIAL	PRO	LEAD	SELFCONF
FLEX	0.000					
INITIA	-0.004	0.000				
SOCIAL	0.001	-0.001	0.000			
PRO	0.001	0.001	0.001	0.000		
LEAD	-0.001	0.001	0.000	0.000	0.000	
SELFCONF	0.000	0.000	-0.005	-0.001	0.001	0.000
ACHIE	0.003	0.005	-0.002	0.001	-0.001	0.000
HUME	0.004	0.002	0.002	-0.004	-0.001	-0.001
COM	0.000	-0.001	0.007	0.002	0.003	-0.004
INTER	0.011	0.000	0.011	-0.004	0.001	-0.004
DATA	0.004	-0.008	0.004	-0.001	-0.005	-0.007
JUST	0.003	-0.006	-0.006	-0.005	-0.003	0.014
RECOG	0.003	0.005	0.007	0.003	0.001	-0.001
REASON	-0.001	0.002	0.002	0.000	-0.001	-0.013
GIVING	0.003	0.007	-0.007	-0.002	-0.006	-0.003

Fitted Residuals

	ACHIE	HUME	COM	INTER	DATA	JUST
ACHIE	0.000					
HUME	0.001	0.002				
COM	-0.003	0.006	0.000			
INTER	0.013	0.014	0.000	0.004		
DATA	0.009	0.022	0.000	0.007	0.000	
JUST	-0.003	-0.002	-0.007	-0.022	-0.005	0.000
RECOG	0.000	-0.012	0.002	-0.010	0.000	0.002
REASON	-0.011	-0.002	0.008	0.019	-0.007	0.009
GIVING	-0.003	-0.019	0.018	0.009	-0.007	0.004

Fitted Residuals

	RECOG	REASON	GIVING
RECOG	0.000		
REASON	0.000	0.000	
GIVING	0.000	0.000	0.000

Summary Statistics for Fitted Residuals

Smallest Fitted Residual = -0.022
 Median Fitted Residual = 0.000
 Largest Fitted Residual = 0.022

Stemleaf Plot

```

-20|6
-18|0
-16|
-14|
-12|4
-10|98
-8|61
-6|52110400
-4|54284210
-2|718866
0|996532199766665433322211000000
0|111112223345555677813335678
2|1245667034579
4|3435
6|17033
8|0245
10|81
12|0
14|22
16|6
18|0
20|
22|4

```

Standardized Residuals

	FLEX	INITIA	SOCIAL	PRO	LEAD	SELFCONF
FLEX	1.177					
INITIA	-1.362	-0.884				
SOCIAL	0.678	-0.220	2.237			
PRO	0.254	0.319	0.235	0.249		
LEAD	-0.901	0.535	2.237	0.056	2.237	
SELFCONF	-0.260	-0.236	-1.275	-0.377	0.362	-0.468
ACHIE	2.066	1.469	-0.416	0.178	-0.354	0.210
HUME	2.122	0.989	0.441	-0.921	-0.146	-1.129
COM	-0.044	-0.303	1.628	0.367	0.705	-0.805
INTER	1.557	-0.142	1.846	-0.710	0.090	-1.355
DATA	1.295	-1.684	0.890	-0.187	-1.194	-1.303
JUST	0.477	-1.292	-1.269	-0.992	-0.624	3.181
RECOG	0.466	1.129	1.534	0.667	0.251	-0.196
REASON	-0.118	0.322	0.476	0.033	-0.230	-2.583
GIVING	0.420	1.242	-1.315	-0.257	-1.179	-0.530

Standardized Residuals

	ACHIE	HUME	COM	INTER	DATA	JUST
ACHIE	1.069					
HUME	1.299	1.710				
COM	-0.570	1.081	- -			
INTER	2.170	3.944	0.093	2.896		
DATA	1.861	3.660	-0.123	2.057	0.983	
JUST	-0.707	-0.380	-1.762	-4.062	-1.184	- -
RECOG	-0.015	-2.264	0.520	-1.677	-0.040	1.719
REASON	-2.287	-0.318	1.673	2.957	-1.350	2.445
GIVING	-0.500	-2.904	3.298	1.273	-1.228	0.797

Standardized Residuals

	RECOG	REASON	GIVING
RECOG	1.719		
REASON	2.445	- -	
GIVING	0.797	- -	- -

Summary Statistics for Standardized Residuals

Smallest Standardized Residual = -4.062
 Median Standardized Residual = 0.073
 Largest Standardized Residual = 3.944

Stemleaf Plot

```

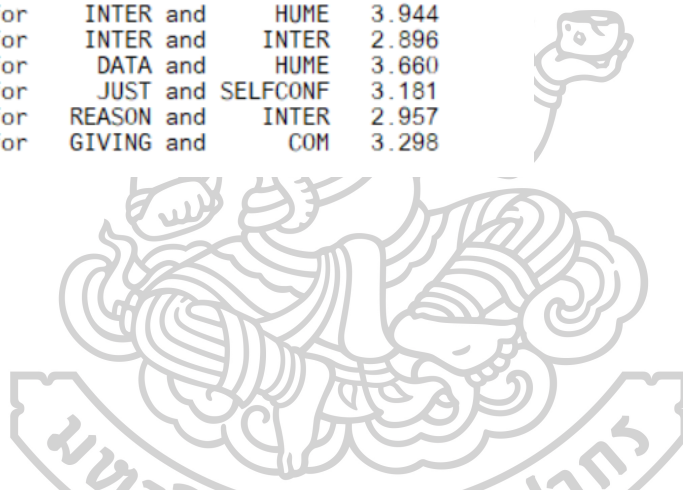
- 4|1
- 3|
- 3|
- 2|96
- 2|33
- 1|877
- 1|44433333222210
- 0|99987766555
- 0|4444333322221111000000000
  0|111222233334444
  0|5555777889
  1|0011122333
  1|556677789
  2|111222244
  2|9
  3|023
  3|79

```

```

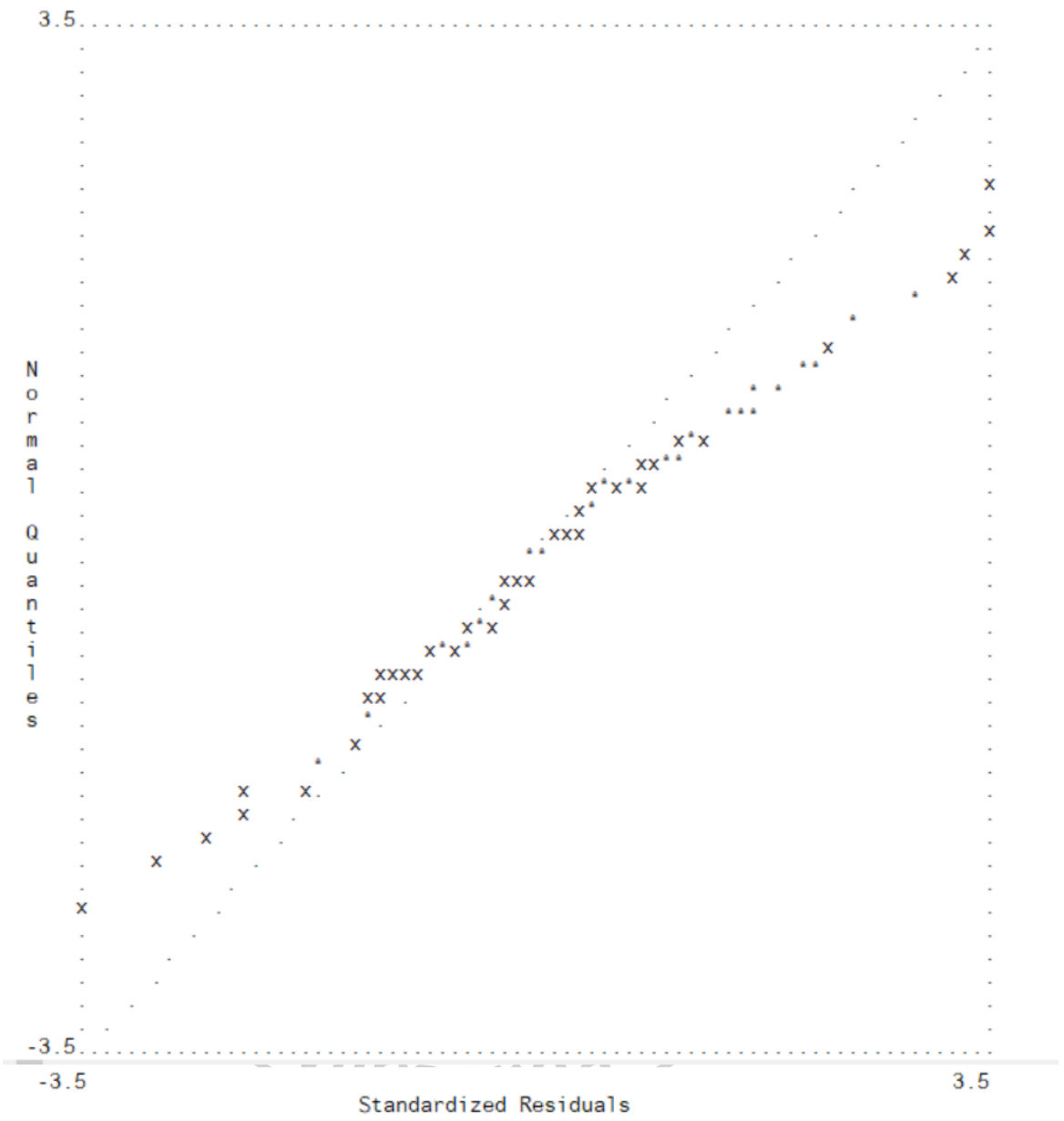
Largest Negative Standardized Residuals
Residual for JUST and INTER -4.062
Residual for REASON and SELFCNF -2.583
Residual for GIVING and HUME -2.904
Largest Positive Standardized Residuals
Residual for INTER and HUME 3.944
Residual for INTER and INTER 2.896
Residual for DATA and HUME 3.660
Residual for JUST and SELFCNF 3.181
Residual for REASON and INTER 2.957
Residual for GIVING and COM 3.298

```


TI

Qplot of Standardized Residuals

TI

Modification Indices and Expected Change

Modification Indices for LAMBDA-Y

	Skill	Selfcon	Techno
	-----	-----	-----
FLEX	- -	1.143	0.383
INITIA	- -	1.593	1.032
SOCIAL	- -	0.760	2.966
PRO	- -	0.433	0.175
LEAD	- -	0.011	0.325
SELFCNF	0.386	- -	1.082
ACHIE	0.690	- -	0.009
HUME	0.034	- -	6.480
COM	0.285	0.866	- -
INTER	1.223	4.556	- -
DATA	0.267	1.735	- -

Expected Change for LAMBDA-Y

	Skill	Selfcon	Techno
	-----	-----	-----
FLEX	- -	0.235	0.054
INITIA	- -	0.132	-0.066
SOCIAL	- -	-0.082	0.116
PRO	- -	-0.077	-0.030
LEAD	- -	-0.010	-0.038
SELFCNF	-0.193	- -	-0.119
ACHIE	0.206	- -	0.009
HUME	-0.051	- -	0.278
COM	0.063	-0.080	- -
INTER	0.189	0.365	- -
DATA	-0.064	0.117	- -

Standardized Expected Change for LAMBDA-Y

	Skill	Selfcon	Techno
	-----	-----	-----
FLEX	- -	0.082	0.018
INITIA	- -	0.046	-0.022
SOCIAL	- -	-0.029	0.038
PRO	- -	-0.027	-0.010
LEAD	- -	-0.003	-0.012
SELFCNF	-0.051	- -	-0.039
ACHIE	0.054	- -	0.003
HUME	-0.013	- -	0.092
COM	0.017	-0.028	- -
INTER	0.050	0.127	- -
DATA	-0.017	0.041	- -

Completely Standardized Expected Change for LAMBDA-Y

	Skill	Selfcon	Techno
	-----	-----	-----
FLEX	- -	0.200	0.043
INITIA	- -	0.124	-0.059
SOCIAL	- -	-0.078	0.104
PRO	- -	-0.064	-0.024
LEAD	- -	-0.009	-0.033
SELFCNF	-0.110	- -	-0.085
ACHIE	0.115	- -	0.006
HUME	-0.026	- -	0.177
COM	0.040	-0.068	- -
INTER	0.097	0.251	- -
DATA	-0.039	0.094	- -

No Non-Zero Modification Indices for LAMBDA-X

Modification Indices for BETA

	Skill	Selfcon	Techno
Skill	- -	- -	- -
Selfcon	5.005	- -	5.005
Techno	5.005	5.005	- -

Expected Change for BETA

	Skill	Selfcon	Techno
Skill	- -	- -	- -
Selfcon	4.972	- -	0.276
Techno	0.733	0.301	- -

Standardized Expected Change for BETA

	Skill	Selfcon	Techno
Skill	- -	- -	- -
Selfcon	54.190	- -	2.406
Techno	8.492	2.619	- -

No Non-Zero Modification Indices for GAMMA

No Non-Zero Modification Indices for PHI

Modification Indices for PSI

	Skill	Selfcon	Techno
Skill	- -	- -	- -
Selfcon	- -	- -	- -
Techno	- -	5.005	- -

Modification Indices for PSI

	Skill	Selfcon	Techno
Skill	- -	- -	- -
Selfcon	- -	- -	- -
Techno	- -	5.005	- -

Expected Change for PSI

	Skill	Selfcon	Techno
Skill	- -	- -	- -
Selfcon	- -	- -	- -
Techno	- -	0.012	- -

Standardized Expected Change for PSI

	Skill	Selfcon	Techno
Skill	- -	- -	- -
Selfcon	- -	- -	- -
Techno	- -	0.108	- -

Modification Indices for THETA-EPS

	FLEX	INITIA	SOCIAL	PRO	LEAD	SELFCNF
FLEX	- -	- -	- -	- -	- -	- -
INITIA	1.681	- -	- -	- -	- -	- -
SOCIAL	- -	0.011	- -	- -	- -	- -
PRO	0.110	0.014	0.145	- -	- -	- -
LEAD	- -	0.110	- -	0.000	- -	- -
SELFCNF	- -	- -	1.503	- -	0.558	- -
ACHIE	- -	3.170	0.539	0.099	0.222	- -
HUME	- -	- -	0.101	0.756	0.013	- -
COM	0.630	0.020	0.693	0.320	0.704	0.645
INTER	1.292	- -	1.262	1.948	0.008	- -
DATA	- -	1.654	0.233	0.088	1.825	0.287

Modification Indices for THETA-EPS

	ACHIE	HUME	COM	INTER	DATA
ACHIE	- -	- -	- -	- -	- -
HUME	- -	- -	- -	- -	- -
COM	2.761	0.110	- -	- -	- -
INTER	3.046	- -	0.313	- -	- -
DATA	0.618	7.600	- -	0.313	- -

Expected Change for THETA-EPS

	FLEX	INITIA	SOCIAL	PRO	LEAD	SELFCNF
FLEX	- -	- -	- -	- -	- -	- -
INITIA	-0.007	- -	- -	- -	- -	- -
SOCIAL	- -	0.000	- -	- -	- -	- -
PRO	0.002	0.001	0.002	- -	- -	- -
LEAD	- -	0.001	- -	0.000	- -	- -
SELFCNF	- -	- -	-0.007	- -	0.004	- -
ACHIE	- -	0.009	-0.003	0.002	-0.002	- -
HUME	- -	- -	0.002	-0.005	0.001	- -
COM	-0.004	-0.001	0.004	0.003	0.004	-0.005
INTER	0.008	- -	0.006	-0.008	0.000	- -
DATA	- -	-0.006	0.002	0.001	-0.006	-0.003

วิทยาลัย

Expected Change for THETA-EPS

	ACHIE	HUME	COM	INTER	DATA
ACHIE	- -				
HUME	- -	- -			
COM	-0.008	0.002	- -		
INTER	0.012	- -	-0.006	- -	
DATA	0.004	0.017	- -	0.006	- -

Completely Standardized Expected Change for THETA-EPS

	FLEX	INITIA	SOCIAL	PRO	LEAD	SELFCNF
FLEX	- -					
INITIA	-0.046	- -				
SOCIAL	- -	-0.003	- -			
PRO	0.012	0.004	0.012	- -		
LEAD	- -	0.010	- -	0.000	- -	
SELFCNF	- -	- -	-0.039	- -	0.024	- -
ACHIE	- -	0.051	-0.019	0.008	-0.012	- -
HUME	- -	- -	0.009	-0.024	0.003	- -
COM	-0.024	-0.004	0.024	0.015	0.023	-0.025
INTER	0.037	- -	0.034	-0.039	-0.003	- -
DATA	- -	-0.038	0.014	0.008	-0.038	-0.017

Modification Indices for THETA-DELTA-EPS

	FLEX	INITIA	SOCIAL	PRO	LEAD	SELFCNF
JUST	0.827	3.246	1.457	0.499	0.045	14.661
RECOG	0.013	0.000	3.397	0.126	0.042	0.153
REASON	0.121	0.152	0.668	0.108	0.077	5.160
GIVING	0.346	2.054	4.255	0.001	0.902	0.119

Modification Indices for THETA-DELTA-EPS

	ACHIE	HUME	COM	INTER	DATA
JUST	0.310	0.276	0.325	9.787	0.002
RECOG	0.472	2.000	0.170	5.021	1.902
REASON	5.427	1.309	0.010	7.241	2.876
GIVING	1.427	5.621	7.279	0.802	3.021

Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	FLEX	INITIA	SOCIAL	PRO	LEAD	SELFCNF
JUST	0.005	-0.009	-0.006	-0.004	0.001	0.026
RECOG	-0.001	0.000	0.008	0.002	0.001	-0.002
REASON	-0.002	0.002	0.004	0.002	0.001	-0.013
GIVING	0.003	0.007	-0.010	0.000	-0.004	0.002

Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	ACHIE	HUME	COM	INTER	DATA
JUST	-0.003	0.004	-0.003	-0.023	0.000
RECOG	0.003	-0.008	-0.002	-0.013	0.007
REASON	-0.012	0.007	-0.001	0.017	-0.009
GIVING	0.006	-0.015	0.014	0.006	-0.010

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	FLEX	INITIA	SOCIAL	PRO	LEAD	SELFCONF
JUST	0.028	-0.050	-0.035	-0.019	0.006	0.120
RECOG	-0.003	0.000	0.048	0.009	0.005	-0.011
REASON	-0.010	0.010	0.022	0.008	0.007	-0.062
GIVING	0.016	0.036	-0.055	-0.001	-0.024	0.009

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	ACHIE	HUME	COM	INTER	DATA
JUST	-0.015	0.015	-0.017	-0.097	-0.001
RECOG	0.016	-0.035	-0.011	-0.060	0.037
REASON	-0.055	0.029	-0.003	0.074	-0.046
GIVING	0.028	-0.058	0.071	0.024	-0.046

Modification Indices for THETA-DELTA

	JUST	RECOG	REASON	GIVING
JUST	-	-	-	-
RECOG	-	-	-	-
REASON	4.297	-	-	-
GIVING	0.016	-	-	-

Expected Change for THETA-DELTA

	JUST	RECOG	REASON	GIVING
JUST	-	-	-	-
RECOG	-	-	-	-
REASON	0.013	-	-	-
GIVING	-0.001	-	-	-

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA

	JUST	RECOG	REASON	GIVING
JUST	-	-	-	-
RECOG	-	-	-	-
REASON	0.063	-	-	-
GIVING	-0.004	-	-	-

Maximum Modification Index is 14.66 for Element (1, 6) of THETA DELTA-EPSILON

TI

Factor Scores Regressions

ETA

	FLEX	INITIA	SOCIAL	PRO	LEAD	SELFCONF
Skill	0.122	0.118	0.137	0.130	0.158	0.045
Selfcon	0.006	0.001	0.025	0.000	0.030	0.311
Techno	-0.013	0.026	0.009	0.012	0.013	0.028

ETA

	ACHIE	HUME	COM	INTER	DATA	JUST
Skill	0.036	0.033	0.015	0.013	0.001	0.018
Selfcon	0.283	0.205	0.015	-0.007	0.012	0.023
Techno	0.030	-0.001	0.327	0.112	0.277	0.044

ETA

	RECOG	REASON	GIVING
Skill	0.010	0.008	0.004
Selfcon	0.012	0.011	0.006
Techno	0.024	0.020	0.011

KSI

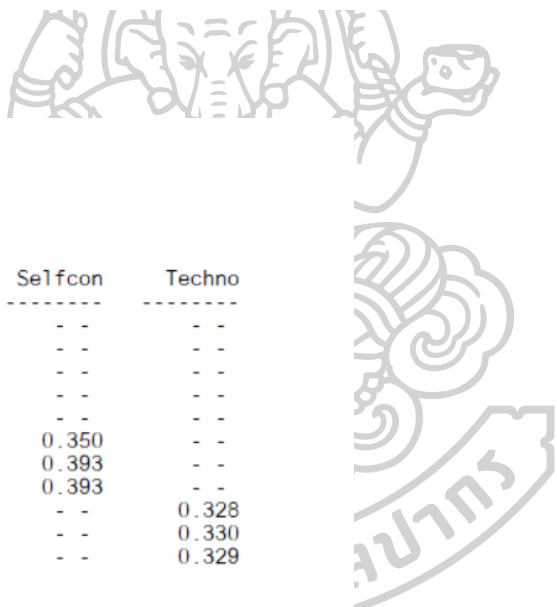
	FLEX	INITIA	SOCIAL	PRO	LEAD	SELFCNF
Demo	0.042	0.068	0.083	0.061	0.100	0.311

KSI

	ACHIE	HUME	COM	INTER	DATA	JUST
Demo	0.286	0.190	0.287	0.091	0.238	0.526

KSI

	RECOG	REASON	GIVING
Demo	0.281	0.243	0.128

TI

Standardized Solution

LAMBDA-Y

	Skill	Selfcon	Techno
FLEX	0.262	- -	- -
INITIA	0.258	- -	- -
SOCIAL	0.249	- -	- -
PRO	0.313	- -	- -
LEAD	0.276	- -	- -
SELFCNF	- -	0.350	- -
ACHIE	- -	0.393	- -
HUME	- -	0.393	- -
COM	- -	- -	0.328
INTER	- -	- -	0.330
DATA	- -	- -	0.329

LAMBDA-X

	Demo
JUST	0.339
RECOG	0.285
REASON	0.284
GIVING	0.280

BETA

	Skill	Selfcon	Techno
Skill	- -	0.547	0.070
Selfcon	- -	- -	- -
Techno	- -	- -	- -

GAMMA

	Demo
Skill	0.242
Selfcon	0.814
Techno	0.765

Correlation Matrix of ETA and KSI

	Skill	Selfcon	Techno	Demo
Skill	1.000			
Selfcon	0.787	1.000		
Techno	0.596	0.623	1.000	
Demo	0.741	0.814	0.765	1.000

PSI

Note: This matrix is diagonal.

	Skill	Selfcon	Techno
	0.349	0.337	0.415

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	Demo
Skill	0.741
Selfcon	0.814
Techno	0.765

TI

Completely Standardized Solution

LAMBDA-Y

	Skill	Selfcon	Techno
FLEX	0.639	- -	- -
INITIA	0.696	- -	- -
SOCIAL	0.677	- -	- -
PRO	0.748	- -	- -
LEAD	0.736	- -	- -
SELFCONF	- -	0.762	- -
ACHIE	- -	0.834	- -
HUME	- -	0.760	- -
COM	- -	- -	0.792
INTER	- -	- -	0.649
DATA	- -	- -	0.760

LAMBDA-X

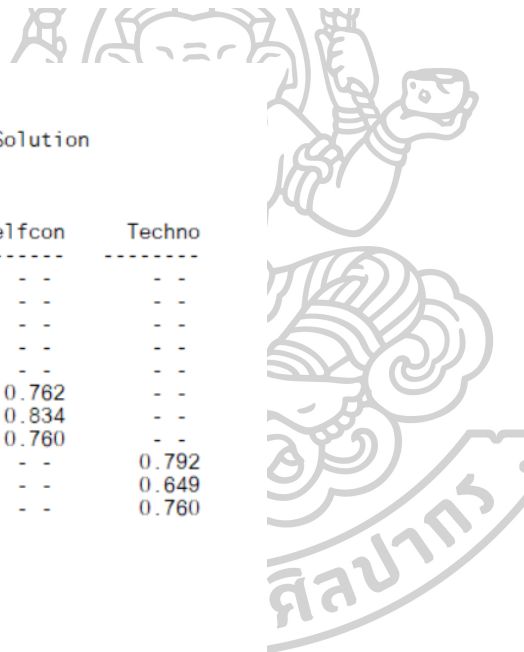
	Demo
JUST	0.720
RECOG	0.652
REASON	0.621
GIVING	0.578

BETA

	Skill	Selfcon	Techno
Skill	- -	0.547	0.070
Selfcon	- -	- -	- -
Techno	- -	- -	- -

GAMMA

	Demo
Skill	0.242
Selfcon	0.814
Techno	0.765

Correlation Matrix of ETA and KSI

	Skill	Selfcon	Techno	Demo
Skill	1.000			
Selfcon	0.787	1.000		
Techno	0.596	0.623	1.000	
Demo	0.741	0.814	0.765	1.000

PSI

Note: This matrix is diagonal.

	Skill	Selfcon	Techno
	0.349	0.337	0.415

THETA-EPS

	FLEX	INITIA	SOCIAL	PRO	LEAD	SELFCONF
FLEX	0.592					
INITIA	- -	0.516				
SOCIAL	-0.108	- -	0.542			
PRO	- -	- -	- -	0.440		
LEAD	-0.066	- -	0.007	- -	0.458	
SELFCONF	-0.061	0.070	- -	0.037	- -	0.419
ACHIE	0.055	- -	- -	- -	- -	-0.172
HUME	0.055	-0.052	- -	- -	- -	-0.206
COM	- -	- -	- -	- -	- -	- -
INTER	- -	-0.058	- -	- -	- -	-0.044
DATA	0.052	- -	- -	- -	- -	- -

THETA-EPS

	ACHIE	HUME	COM	INTER	DATA
ACHIE	0.305				
HUME	- -	0.422			
COM	- -	- -	0.372		
INTER	- -	0.093	- -	0.579	
DATA	- -	- -	-0.095	- -	0.422

THETA-DELTA

	JUST	RECOG	REASON	GIVING
JUST	0.482			
RECOG	0.026	0.575		
REASON	- -	0.173	0.615	
GIVING	- -	0.235	0.253	0.665

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	Demo
Skill	0.741
Selfcon	0.814
Techno	0.765

TI

Total and Indirect Effects

Total Effects of KSI on ETA

	Demo
Skill	0.194 (0.018) 10.644
Selfcon	0.285 (0.021) 13.506
Techno	0.252 (0.020) 12.799

Indirect Effects of KSI on ETA

	Demo
Skill	0.131 (0.036) 3.643
Selfcon	- -
Techno	- -

Total Effects of ETA on ETA

	Skill	Selfcon	Techno
Skill	- -	0.411 (0.103) 3.991	0.056 (0.066) 0.843
Selfcon	- -	- -	- -
Techno	- -	- -	- -

Largest Eigenvalue of B*B' (Stability Index) is 0.172

Total Effects of ETA on Y

	Skill	Selfcon	Techno
FLEX	1.000	0.411 (0.103) 3.991	0.056 (0.066) 0.843
INITIA	0.984 (0.086) 11.468	0.404 (0.096) 4.211	0.055 (0.065) 0.845
SOCIAL	0.950 (0.091) 10.486	0.390 (0.094) 4.160	0.053 (0.063) 0.844
PRO	1.193 (0.099) 12.017	0.490 (0.116) 4.217	0.066 (0.079) 0.844
LEAD	1.053 (0.091) 11.520	0.432 (0.103) 4.194	0.059 (0.069) 0.844
SELFCONF	- -	1.000	- -
ACHIE	- -	1.123 (0.088) 12.713	- -
HUME	- -	1.123 (0.099) 11.303	- -
COM	- -	- -	0.998 (0.076) 13.124
INTER	- -	- -	1.004 (0.098) 10.290
DATA	- -	- -	1.000

Indirect Effects of ETA on Y

	Skill	Selfcon	Techno
	-----	-----	-----
FLEX	- -	0.411 (0.103)	0.056 (0.066)
INITIA	- -	3.991 0.404 (0.096)	0.843 0.055 (0.065)
SOCIAL	- -	4.211 0.390 (0.094)	0.845 0.053 (0.063)
PRO	- -	4.160 0.490 (0.116)	0.844 0.066 (0.079)
LEAD	- -	4.217 0.432 (0.103)	0.844 0.059 (0.069)
		4.194	0.844
SELFCONF	- -	- -	- -
ACHIE	- -	- -	- -
HUME	- -	- -	- -
COM	- -	- -	- -
INTER	- -	- -	- -
DATA	- -	- -	- -

Total Effects of KSI on Y

	Demo

FLEX	0.194 (0.018)
INITIA	10.644 0.191 (0.017)
SOCIAL	11.518 0.185 (0.016)
PRO	11.267 0.232 (0.019)
LEAD	12.104 0.205 (0.017)
SELFCONF	12.012 0.285 (0.021)
ACHIE	13.506 0.320 (0.021)
HUME	15.033 0.320 (0.024)
COM	13.522 0.251 (0.019)
INTER	13.336 0.252 (0.025)
DATA	10.089 0.252 (0.020)
	12.799

TI

Standardized Total and Indirect Effects

Standardized Total Effects of KSI on ETA

	Demo

Skill	0.741
Selfcon	0.814
Techno	0.765

Standardized Indirect Effects of KSI on ETA

	Demo

Skill	0.499
Selfcon	- -
Techno	- -

Standardized Total Effects of ETA on ETA

	Skill	Selfcon	Techno
	-----	-----	-----
Skill	- -	0.547	0.070
Selfcon	- -	- -	- -
Techno	- -	- -	- -

Standardized Total Effects of ETA on Y

	Skill	Selfcon	Techno
	-----	-----	-----
FLEX	0.262	0.144	0.018
INITIA	0.258	0.141	0.018
SOCIAL	0.249	0.136	0.017
PRO	0.313	0.171	0.022
LEAD	0.276	0.151	0.019
SELFCONF	- -	0.350	- -
ACHIE	- -	0.393	- -
HUME	- -	0.393	- -
COM	- -	- -	0.328
INTER	- -	- -	0.330
DATA	- -	- -	0.329

Completely Standardized Total Effects of ETA on Y

	Skill	Selfcon	Techno
	-----	-----	-----
FLEX	0.639	0.349	0.044
INITIA	0.696	0.380	0.048
SOCIAL	0.677	0.370	0.047
PRO	0.748	0.409	0.052
LEAD	0.736	0.403	0.051
SELFCONF	- -	0.762	- -
ACHIE	- -	0.834	- -
HUME	- -	0.760	- -
COM	- -	- -	0.792
INTER	- -	- -	0.649
DATA	- -	- -	0.760

Standardized Indirect Effects of ETA on Y

	Skill	Selfcon	Techno
	-----	-----	-----
FLEX	- -	0.144	0.018
INITIA	- -	0.141	0.018
SOCIAL	- -	0.136	0.017
PRO	- -	0.171	0.022
LEAD	- -	0.151	0.019
SELFCONF	- -	- -	- -
ACHIE	- -	- -	- -
HUME	- -	- -	- -
COM	- -	- -	- -
INTER	- -	- -	- -
DATA	- -	- -	- -

Completely Standardized Indirect Effects of ETA on Y

	Skill	Selfcon	Techno
	-----	-----	-----
FLEX	- -	0.349	0.044
INITIA	- -	0.380	0.048
SOCIAL	- -	0.370	0.047
PRO	- -	0.409	0.052
LEAD	- -	0.403	0.051
SELFCONF	- -	- -	- -
ACHIE	- -	- -	- -
HUME	- -	- -	- -
COM	- -	- -	- -
INTER	- -	- -	- -
DATA	- -	- -	- -

Standardized Total Effects of KSI on Y

	Demo

FLEX	0.194
INITIA	0.191
SOCIAL	0.185
PRO	0.232
LEAD	0.205
SELFCONF	0.285
ACHIE	0.320
HUME	0.320
COM	0.251
INTER	0.252
DATA	0.252

Completely Standardized Total Effects of KSI on Y

	Demo

FLEX	0.473
INITIA	0.515
SOCIAL	0.501
PRO	0.554
LEAD	0.545
SELFCONF	0.621
ACHIE	0.679
HUME	0.619
COM	0.606
INTER	0.496
DATA	0.582

Time used: 0.016 Seconds

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นางสาวพิมพ์มา ชัยมา

วุฒิการศึกษา

พ.ศ. 2549 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

โรงเรียนตรุณาราชบุรี

พ.ศ. 2553 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

สาขาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

